

ผลของพฤติกรรมการเล่นแก๊งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การ
วิจัยแบบผสมวิธี

นุชิดา ทวีชีพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การ
วิจัยแบบผสมวิธี

นุธิดา ทวีชีพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

Effects of school bullying behavior on connectedness of primary school students : A
mixed method research design

NUTIDA TAWEECHEEP

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER DEGREE OF SCIENCE
IN RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE
COLLEGE OF RESEARCH METHODOLOGY AND COGNITIVE SCIENCE
BURAPHA UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นุธิดา ทวีชีพ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

Prof. Su
(รองศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

Prinya
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เรืองทิพย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Prinya ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สินจินดาวงศ์)

Prof. Su กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง)

Prinya กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เรืองทิพย์)

Jaet กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี)

Jaet
คณบดีวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการ
ปัญญา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทราวดี มากมี)

วันที่ 8 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2565

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

Jaet
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2565

61910034: สาขาวิชา: การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา; วท.ม. (การวิจัยและสถิติทาง
วิทยาการปัญญา)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง, ความผูกพันของนักเรียน, การสนับสนุนช่วยเหลือจาก
โรงเรียน, การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง

นุติดา ทวีชีพ : ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียน

ระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี. (Effects of school bullying behavior on
connectedness of primary school students : A mixed method research design) คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์: พูลพงษ์ สุขสว่าง, ปริญญา เรื่องทิพย์ ปี พ.ศ. 2565.

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษาความไม่
แปรเปลี่ยนของโมเดล และหาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน การวิจัยเชิงปริมาณเก็บ
ข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน
1,200 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตรา
ประมาณค่า การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูประจำชั้น และผู้ปกครองของ
นักเรียน จำนวน 10 โรงเรียน ๆ ละ 13 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบ
สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ผลการวิจัยได้ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ดังนี้ ค่าสถิติไคสแควร์ เท่ากับ
30.41 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 23 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .14 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ .02
ค่า RMR เท่ากับ .01 ค่า $SRMR$ เท่ากับ .01 ค่า GFI เท่ากับ .99 ค่า $AGFI$ เท่ากับ .99 ค่า CFI เท่ากับ .99
และค่า $NNFI$ เท่ากับ .99 จึงสรุปได้ว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่ตัวแปร
พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน การรับรู้การสนับสนุนจากโรงเรียน และการรับรู้การยอมรับความ
แตกต่าง สามารถอธิบายความแปรปรวนของความผูกพันของนักเรียนได้ร้อยละ 75 และผลการทดสอบ
ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับ
เหตุการณ์ถูกกลั่นแกล้ง โดยแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน คือ ครูและผู้ปกครองต้องให้
ความรัก ความเข้าใจ ดูแลเอาใจใส่ สอดส่องความประพฤติของนักเรียน รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ
นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

61910034: MAJOR: RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE; M.Sc.
(RESEARCH AND STATISTICS IN COGNITIVE SCIENCE)

KEYWORDS: Bullying behavior, School connectedness, School Support, Perception
and acceptance of Diversity

NUTIDA TAWEECHEEP : EFFECTS OF SCHOOL BULLYING BEHAVIOR ON
CONNECTEDNESS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS : A MIXED METHOD RESEARCH DESIGN.
ADVISORY COMMITTEE: POONPONG SUKSAWANG, , PARINYA RUENGTIP 2022.

This research is the mixed-method study. It aimed to develop the causal relationship model of school bullying behavior on connectedness among elementary school students, to investigate the inconsistency of the model, and to figure out how to reduce bullying behavior in the school. In the quantitative studies, the sample was 1,200 students from grades 1-6 from the Chonburi Primary Educational Service Area Office. They were selected by stratified random sampling. The research instrument was the rating-scale questionnaire. In the qualitative study, the sample group consisted of educational institute directors, teachers, and students' parents. They were selected by purposive sampling from 10 schools (13 people from each school). In this stage, a semi-structured interview form was used as the research instrument.

The result showed that the developed model was consistent with the empirical data, considering the statistical chi-square of 30.41, the degree of freedom (*df*) of 23, the probability (*p*) of .14, the *RMSEA* of .02, the *RMR* of .01, the *SRMR* of .01, the *GFI* of .99, the *AGFI* of .99, the *CFI* of .99, and the *NNFI* of .99. All variables accounted for 75% of the variance in student connectedness, and the variance test of the causal relationship model was differs depending on the group involved in the incident was bullied. Regarding the guidelines to reduce bullying behavior in schools, teachers and parents must provide love, understanding, care, and watch over the behavior of students, and as well as continuing to build good relationships with students.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. พูลพงศ์ สุขสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา เรืองทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ตลอดจนคณาจารย์วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญาที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทาง ที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอ มา ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถาม ตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไข ทำให้แบบสอบถามมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัย

ขอขอบพระคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทั้งรุ่นพี่และรุ่นน้องที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยอยู่เคียงข้าง และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จมาจน トラบเท่าทุกวันนี้

นุธิดา ทวีชีพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ตอนที่ 1 ทฤษฎีทุนทางสังคม	11
ตอนที่ 2 การรับรู้.....	18
ตอนที่ 3 แนวคิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
ตอนที่ 4 แนวคิดการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28

ตอนที่ 5 แนวคิดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง	44
ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันของนักเรียนในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3.....	62
วิธีดำเนินการวิจัย	62
ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)	63
ระยะที่ 1.1 พัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	64
ระยะที่ 1.2 ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	74
ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research).....	77
บทที่ 4.....	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ	81
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นข้อมูลเชิงปริมาณ	81
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร สังเกตได้	84
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด	89
ส่วนที่ 4 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์	92
ส่วนที่ 5 ผลทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์	97
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ	115
บทที่ 5.....	129
สรุปและอภิปรายผล.....	129
บรรณานุกรม.....	135

ภาคผนวก.....	145
ภาคผนวก ก.....	146
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	147
ภาคผนวก ข.....	148
ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการและดัชนีค่าอำนาจจำแนกราย ชื่อของแบบสอบถาม.....	149
ภาคผนวก ค.....	152
แบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	153
แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน.....	159
ภาคผนวก ง.....	161
หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย.....	162
ภาคผนวก จ.....	163
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้.....	164
ผลการตรวจสอบโมเดลการวัด.....	165
ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน.....	169
ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล จำแนกรายกลุ่ม.....	179
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	193

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	68
ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	69
ตารางที่ 3 เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน การรับรู้ การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน และ การรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง	70
ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 ในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี	71
ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละ จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาและตรวจสอบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียน ระดับประถมศึกษา	82
ตารางที่ 6 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปร	84
ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	88
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มี ต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา	92
ตารางที่ 9 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น	95
ตารางที่ 10 จำนวน และร้อยละ จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	98
ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ จำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ การกลั่นแกล้งได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ไกลเหตุการณ์	101
ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของ กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง (perpetrating)	105
ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของ กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง (victimization)	108
ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของ กลุ่มผู้อยู่ไกลเหตุการณ์การกลั่น แกล้ง (Bystander)	111

ตารางที่ 15 ตารางแสดงการทดสอบความแปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างกลุ่มผู้กั้นแก๊ส โมเดลผู้ถูก
กั้นแก๊ส และ โมเดลผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ 112

ตารางที่ 16 ตารางแสดงการทดสอบความแปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างกลุ่มผู้กั้นแก๊ส โมเดลผู้ถูก
กั้นแก๊ส และ โมเดลผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ 114

ตารางที่ 17 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาแนวทางการลด
พฤติกรรมการกั้นแก๊สในโรงเรียนระดับประถมศึกษา..... 116

ตารางที่ 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามปฏิบัติการและดัชนีค่าอำนาจจำแนก
รายชื่อของแบบสอบถาม 149

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แบบแผนการวิจัยเรื่องผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี	7
ภาพที่ 2 เป็นแผนภาพแนวคิดของแบบจำลองสมมุติฐาน ผลกระทบของการกลั่นแกล้งต่อการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการสนับสนุนในโรงเรียน (Carneya , Liub, & Hazler, 2018).....	29
ภาพที่ 3 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรและผลของความผูกพันต่อองค์กรของสตีเยร์ (Steers, 1977).....	56
ภาพที่ 4 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรและผลของความผูกพันต่อองค์กรของเมาร์เวย์ (Mowday, et al., 1982).....	57
ภาพที่ 5 แผนการวิจัยแบบการออกแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Instrument Development Design) (Edmonds and Kennedy ,2017)	62
ภาพที่ 6 ขั้นตอนแสดงการพัฒนาและตรวจสอบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา.....	63
ภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	66
ภาพที่ 8 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดผู้กลั่นแกล้ง.....	89
ภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความผูกพันของนักเรียน	90
ภาพที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน	91
ภาพที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง..	91
ภาพที่ 13 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา	96
ภาพที่ 14 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนโดยใช้โปรแกรม AMOS กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์เป็นอิสระต่อกัน	113

ภาพที่ 15 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนโดยใช้โปรแกรม AMOS กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์ไม่
แตกต่างกัน..... 115

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนนับว่ามีความสำคัญยิ่งที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก รวมถึงคุณลักษณะที่สำคัญที่นักเรียนทุกคนควรมีคือใฝ่เรียนรู้ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ซึ่งการทำให้ผู้เรียนสนใจใฝ่เรียนรู้ รักการเรียน มีความผูกพันกับการเรียนนั้น ต้องใช้ปัจจัยหลายอย่าง รวมถึงปัจจัยด้านครูประจำชั้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนโดยตรงโดยนักเรียนที่รับรู้ว่าคุณครูมีความห่วงใย จะเป็นคนที่มีความผูกพันในการเรียน และผลของความผูกพันนั้นมีความเชื่อมโยงกับการเข้าเรียนและผลการเรียนของนักเรียน (Klem & Connell, 2004) ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนยังส่งผลต่อความผูกพันของนักเรียนอีกด้วย และความผูกพันของนักเรียนยังนำไปสู่กระบวนการตั้งใจที่ส่งผลต่อการเรียนและพัฒนาตนเองของผู้เรียน อีกทั้งความผูกพันกับโรงเรียนจะทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกับโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจ มุ่งมั่นในการเรียน (Offord & Bennett, 1994) จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนนั้นนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างมากแต่เมื่อมีปัญหาพฤติกรรมการก่อกวนก่อกำลังในโรงเรียนเกิดขึ้นถือได้ว่าเป็นที่สร้างความหนักใจและวิตกกังวลทั้งต่อนักเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งครูและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งต่อนักเรียนที่ก่อกวนผู้อื่นและนักเรียนที่ถูกก่อกวนก่อกำลัง โดยนักเรียนที่ถูกก่อกวนก่อกำลังมักได้รับบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ เกิดความกลัว ไม่กล้ามาโรงเรียน หรือรวมถึงการย้ายโรงเรียน (เกษตรชัย และหิมา และ อุทิศ สังขรัตน์, 2555) เป็นผลทำให้นักเรียนไม่มีความผูกพันกับครูเพราะไม่ได้ร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน นับได้ว่าเป็นผลต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนเป็นอย่างมาก

สำหรับประเด็นปัญหาการก่อกวนก่อกำลังของคนในสังคมไม่ว่าจะเกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อนสังคมที่ทำงาน หรือโลกออนไลน์ ค่อนข้างเป็นเรื่องใหม่และได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก หลายคนมองว่าการก่อกวนก่อกำลังเป็นเรื่องเล็กน้อยและสนุกสนาน แต่ปัจจุบันนี้ได้ส่งผลกระทบต่อทางลบกับผู้ที่ถูกก่อกวนก่อกำลังและผู้ที่ถูกก่อกวนก่อกำลัง ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องใหญ่และเป็นภัยร้ายที่อันตรายมากกว่าที่คิด ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Behavior) หรือความรุนแรง (Violence) ต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน มีจุดเริ่มต้นของการศึกษา ความรุนแรงเริ่มจากความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงในชุมชน ความรุนแรงในสังคม และนำมาสู่ความรุนแรงในสถานศึกษา (โพสต์ทูเดย์, 2562) จากการศึกษาของ

Nanthanat and Wimontip (2011) ความรุนแรงสามารถจำแนกออกเป็น ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การทารุณกรรม (Abuse) การคุกคาม (Harassment) และการกลั่นแกล้ง ซึ่งการกลั่นแกล้งเป็น ประเภทหนึ่งของการใช้ความรุนแรงที่ได้รับความสนใจและเป็นประเด็นปัญหาที่ศึกษาในปัจจุบัน

ปัจจุบันระดับความรุนแรงของพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งได้ทวีคูณมากขึ้นกว่าในอดีต (กรม สุขภาพจิต, 2561) ระบุว่าเด็กนักเรียนในประเทศไทยโดนกลั่นแกล้งในโรงเรียนกว่า 600,000 คน คิดเป็นอัตราส่วนประมาณ 40% ถือเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ระดับ ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นแล้ววิธีการกลั่นแกล้งก็เปลี่ยนไปจากในอดีตที่เคยใช้ เช่น การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ การเรียกชื่อสมมติหรือปมด้อยของเพื่อน การไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มเล่นหรือทำกิจกรรม และการตบหัว หรือการชกต่อยเบาๆ พฤติกรรมดังกล่าวเหล่านี้เป็นวิธีดั้งเดิมที่ใช้ในการกลั่นแกล้ง แต่สำหรับใน ปัจจุบัน สื่อ (Media) และเทคโนโลยี (Technology) มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกร กลั่นแกล้งของคนในยุคปัจจุบันสำหรับในประเทศไทย (กรมสุขภาพจิต, 2561) และจากข้อมูล เครือข่ายปกป้องเด็กและเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงทางสังคม ร่วมกับ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ชาย) บ้านกาญจนาภิเษก มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว และเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) เมื่อ 9 มกราคม 2563 ระบุว่า ในกลุ่มเด็ก อายุ 10-15 ปี จาก 15 โรงเรียน พบว่า ร้อยละ 91.79 เคยถูกกลั่นแกล้ง ส่วนวิธีที่ใช้กลั่น แกล้ง คือ การตบหัว ร้อยละ 62.07 รองลงมา ล้อบุพการี ร้อยละ 43.57 พุดจาเหยียดหยาม ร้อยละ 41.78 และอื่น ๆ เช่น นินทา ด่าทอ ชกต่อย ล้อปมด้อย พุดเชิงให้ร้าย เสียดสี กลั่นแกล้งในสื่อ ออนไลน์ นอกจากนี้ 1 ใน 3 หรือ ร้อยละ 35.33 ระบุว่า เคยถูกกลั่นแกล้งประมาณต่อมละ 2 ครั้ง และที่สำคัญ คือ 1 ใน 4 หรือ ร้อยละ 24.86 ถูกกลั่นแกล้งมากถึงสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ส่วนคนที่แกล้ง คือ เพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง ร้อยละ 68.93 มองว่า การกลั่นแกล้ง ถือเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง และ ผลกระทบที่เห็นได้ชัด ร้อยละ 42.86 คิดจะโต้ตอบเอาคืน ร้อยละ 26.33 มีความเครียด ร้อยละ 18.2 ไม่มีสมาธิกับการเรียน ร้อยละ 15.73 ไม่อยากไปโรงเรียน ร้อยละ 15.6 เก็บตัว และร้อยละ 13.4 ซึมเศร้า (อริวัฒน์ เนียมมีศรี, 2563)

การกลั่นแกล้งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางจิตใจและสังคมของเด็ก ทั้งผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง และผู้กลั่นแกล้ง ซึ่งเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาการปรับตัวทางสังคม หรือขาดทักษะ ทางสังคม มีอาการทางกายที่มีผลมาจากจิตใจ และเด็กที่ถูกรังแกอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานมี แนวโน้มที่จะเชื่อว่าตนไม่สามารถควบคุมหรือจัดการอะไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ได้และจะทำให้รู้สึกผิดหวัง นำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตที่รุนแรงขึ้น เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล กลัวสังคม ติดสารเสพติด แยกตัวจาก สังคม หรือฆ่าตัวตาย ในขณะที่เด็กที่กลั่นแกล้งผู้อื่นมีแนวโน้มก้าวร้าว มีปัญหาการเรียนและเสี่ยงติด สารเสพติด รวมถึงความเสี่ยงต่อการมีสุขภาพจิต ไม่ว่าจะเป็นซึมเศร้า และฆ่าตัวตาย ไม่ต่าง

จากเด็กที่ถูกรังแก และมีความเสี่ยงต่อที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวและกระทำผิดกฎหมายมากกว่า (วิมลวรรณ ปัญญาว่อง, 2562)

จากการศึกษาของ สกล วรเจริญศรี (2561) พบว่าสาเหตุของการกลั่นแกล้ง อาจยังไม่ได้มีการอธิบายอย่างชัดเจนว่าทำไมบุคคลจึงกลายเป็นคนที่ชอบข่มเหงรังแกผู้อื่น แต่นักวิจัยได้พยายามระบุปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านชีวภาพ ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากสาเหตุด้านจิตใจและสังคมเป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางการแพทย์ ได้มีการศึกษาและมีความเข้าใจสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านชีวภาพมากขึ้น เช่น พันธุกรรม ฮอร์โมน สมอลและพัฒนาการทางสมอง เป็นต้น 2) ปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกลั่นแกล้งของเด็กและ เยาวชน เช่น บุคลิกภาพ (Personality) การแสดงออก ทางอารมณ์ (Temperament) ปมด้อย (Inferiority complex) ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Low self esteem) เป็นต้น ความรู้สึกที่เป็นปมด้อยออกมา เป็นต้น 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความ แตกต่างและกว้างมาก ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการ กลั่นแกล้งของเด็กและเยาวชน ตัวอย่างเช่น ครอบครัวที่มีความรุนแรง การเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรง การอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีความก้าวร้าวหรือชอบความรุนแรง สื่อ ต่าง ๆ ที่เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมความรุนแรง หรือ การกลั่นแกล้ง การเล่นเกมที่มีเนื้อหารุนแรง และ 4) ปัจจัยด้านสังคม อาจรวมถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งจะมีความผกผันกับระดับพฤติกรรมรุนแรง ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการข่มเหงรังแก และจากการศึกษาของ ปวริศร์ กิจสุขจิต (2559) พบว่า ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดการรังแกหรือการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนมีสาเหตุมาจาก 1) ปัจจัยด้านประสบการณ์ความรุนแรง เช่นการใช้ความรุนแรงของคนในครอบครัวทำให้เด็กซึมซับความรุนแรงและนำมาใช้กับคนอื่นเช่นเดียวกับที่ตนพบเห็น และประสบการณ์การกลั่นแกล้งกันของกลุ่มเพื่อนที่ทำเป็นประจำก็อาจก่อให้เกิดการซึมซับได้ 2) ปัจจัยด้านการเลียนแบบ เช่น การสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือจากสื่อต่าง ๆ แล้วจึงกระทำตาม 3) ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่าง เช่น บุคคลที่มีเพื่อนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งผู้อื่นบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งผู้อื่นเช่นกัน

ดังนั้นปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสาเหตุที่กระตุ้น ส่งผล และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง หรืออาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการกลั่นแกล้งนั้น อาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ประการที่มีความ ซับซ้อน และมีผลกระทบอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่น ๆ อีก เช่น จังหวะ เวลา อายุ ทักษะทางสังคม การปรับตัว ความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว รวมถึงระดับของความรุนแรงในการกลั่นแกล้ง ของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในหมู่นักเรียนเป็นปัญหาอย่างหนึ่งในโรงเรียนที่นับว่ามี

ความรุนแรง ซึ่งปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) ของเด็กและวัยรุ่นในโรงเรียนมีให้เห็นเป็นประจำ จากการนำเสนอข่าวจากหลากหลายช่องทางเช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ เพราะการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาก่อให้เกิดความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียนเป็นอย่างมาก ส่งผลทำให้เกิดโรคซึมเศร้า ความเครียด ขาดความมั่นใจในตนเอง ทำร้ายตนเองหรือคนที่อ่อนกว่า จนกระทั่งการฆ่าตัวตาย เป็นต้น โดยส่วนใหญ่คนที่ถูกกลั่นแกล้งจะเป็นคนที่มีความแตกต่างจากคนอื่น เช่น รูปร่าง พฤติกรรม และเพศสภาพ หรือรวมไปถึงคนที่เรียนรู้อ่าน หรือมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ นอกจากนี้คนที่เห็นเหตุการณ์ก็มักจะไม่เข้าไปช่วยเพราะคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ดังนั้นการกลั่นแกล้งจึงเกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ และความรู้สึกลดลงในการใช้ชีวิตในสถานศึกษาของผู้เรียน (สุรียา ช้องเสนาะ, 2561)

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่ติด 1 ใน 10 ของประเทศ ที่พบเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือการทำร้ายร่างกาย ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่ถูกกระทำ (ไทยรัฐออนไลน์, 2560) และจังหวัดชลบุรียังเป็นศูนย์รวมโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมถึงมีการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศและมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของครอบครัวและประชากรต่างถิ่นเข้ามาทำงานในพื้นที่เป็นจำนวนมาก (ปาริฉัตร เต็งสุวรรณ์ และ กอบกาญจน์ บัณฑิต, 2559) ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางสังคมไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมไปถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยเอื้อต่อการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (สกล วรรณศรี, 2558) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยผ่านการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนและการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง

3.โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษามีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

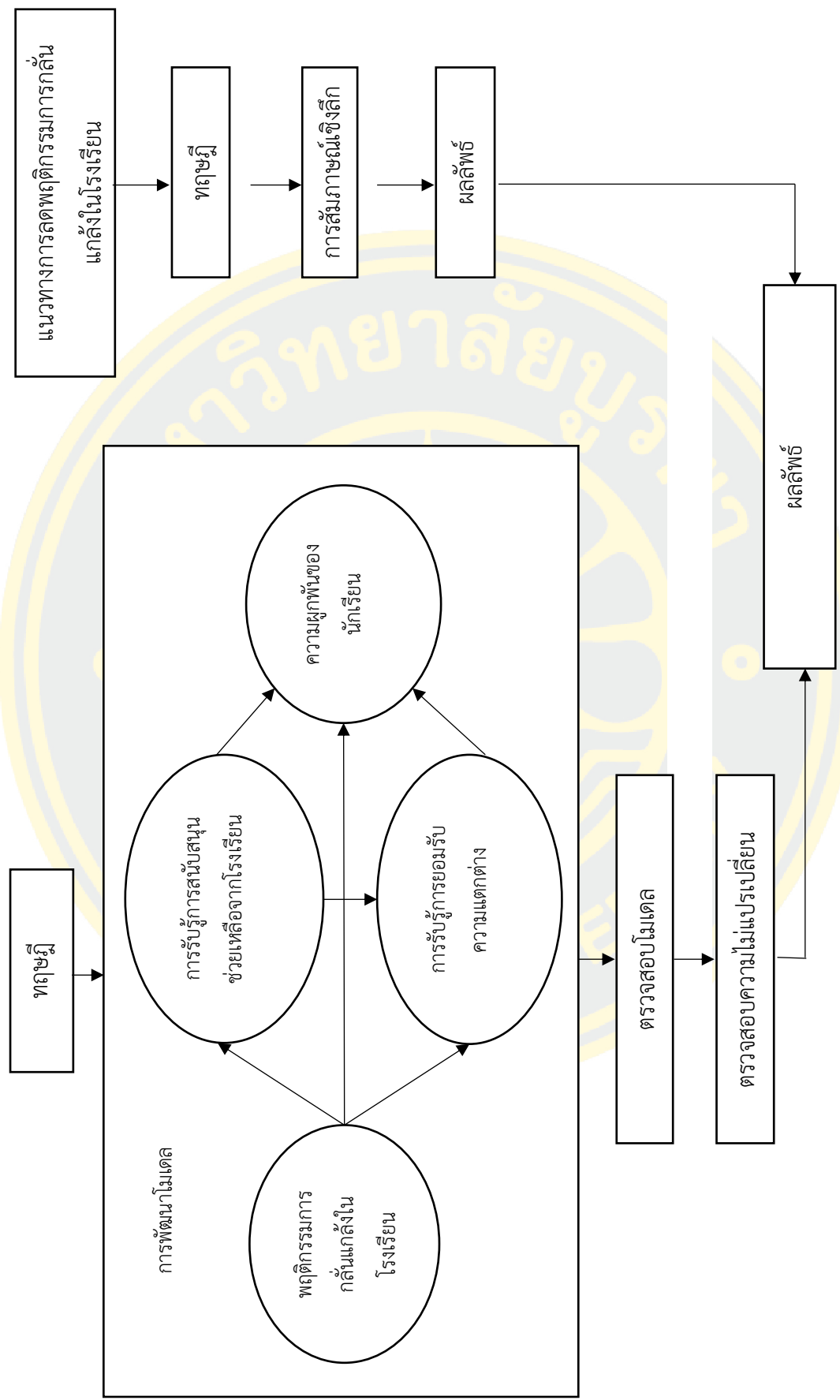
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยเริ่มศึกษาจากทฤษฎีทุนทางสังคมโดย Coleman (1988) ได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมว่า เป็นชุดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยมีความยุติธรรม (Fairness) ความไว้วางใจ (Trust) และค่านิยม (Norm) ร่วมกันระหว่าง 2 คน หรือมากกว่า และชี้ให้เห็นว่าความหลากหลายของทุนทางสังคมเกิดจากหน้าที่ (Function) ของแต่ละชุมชนให้มีความร่วมมือร่วมใจเกื้อกูลประโยชน์และสร้างความไว้วางใจระหว่างบุคคลในกลุ่ม รวมทั้งสร้างบรรทัดฐานของสังคมร่วมกัน เกิดการดำเนินการร่วม และพลังร่วม จากนั้นจะนำทฤษฎีทุนทางสังคมมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงเส้นของอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่างของลักษณะส่วนบุคคล และ ความผูกพันของนักเรียน

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ เป็นตัวแปรภายนอกโดยมีตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง และ ความผูกพันของนักเรียน เป็นตัวแปรที่แสดงให้เห็นถึง ความยุติธรรม ความไว้วางใจ และค่านิยม ที่เป็นปัจจัยของทฤษฎีทุนทางสังคม พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยของทฤษฎีทุนทางสังคม รวมถึงการสนับสนุนทางสังคม เช่น การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน ซึ่งการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งซึ่งส่งผลต่อการคิดฆ่าตัวตายของเหยื่อ โดยพบว่าการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนช่วยยับยั้งผลกระทบของการตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนได้ (Stadler, Feifel, Rohrman, Vermeiren, & Poustka, 2010) การรับรู้การยอมรับจากเพื่อนและจากครูในโรงเรียนพบว่ามี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนซึ่งการยอมรับทั้งสองประเภทร่วมกันทำนายความแปรปรวนได้ร้อยละ 16.5 (Langdon & Preble, 2008) และความรู้สึกผูกพันของนักเรียนเป็น

ปัจจัยอย่างหนึ่งที่ช่วยป้องกันและสามารถลดผลกระทบทางลบของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้ (Hong & Espelage, 2012) ซึ่งนักเรียนที่มีความผูกพันกับโรงเรียนต่ำจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนในการแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งหรือการตกเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ที่มีความผูกพันกับโรงเรียนสูง ในทำนองเดียวกันพบว่าการกลั่นแกล้งมีผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน (Glew, Fan, Katon, Rivara, & Kernic, 2005) จากการศึกษาในออสเตรเลียของ Skues, Cunningham, and Pokharel (2012) พบว่า อิทธิพลของการกลั่นแกล้งมีผลต่อความผูกพันของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งจะมีความผูกพันกับโรงเรียนในระดับต่ำ

การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง และความผูกพันของนักเรียน เป็นผลของความสัมพันธ์ของมนุษย์ผ่านทฤษฎีทุนทางสังคม ภายในเครือข่ายของโรงเรียน ซึ่ง การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนของครูมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อความผูกพันของนักเรียน (Klem & Connell, 2004) การสนับสนุนจากเพื่อนและการยอมรับความแตกต่างมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียน (Perdue, Manzeske, & Estell, 2009) จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นแบบแผนการวิจัยเรื่องผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แบบแผนการวิจัยเรื่องผลของพฤติกรรมการกั้นแกลงในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผลสวนวิธี

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักเรียน เช่น การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือของโรงเรียนจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน
2. ได้ทราบถึงอิทธิพลของการกลั่นแกล้งที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักเรียน
3. ได้แนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 วิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 64,987 ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564 (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, 2564)

1.2 วิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ การกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งโดยคำพูด และการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ การป้องกัน การแก้ไข และการส่งเสริมพัฒนา 2) ตัวแปรการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การรับรู้ความแตกต่าง และ 3) ตัวแปรความผูกพันของนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ ความศรัทธา และความทุ่มเท

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง (Perpetrating) หมายถึง นักเรียนที่คุกคามและกลั่นแกล้งบุคคลอื่นด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ

กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Victimization) หมายถึง นักเรียนที่เป็นเหยื่อหรือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งโดยวิธีการต่าง ๆ

กลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ (Bystander) หมายถึง นักเรียนที่อยู่ในเหตุการณ์หรือสถานการณ์การกลั่นแกล้ง

พฤติกรรมกรกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School Bullying Behavior) หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างตั้งใจและมีลักษณะที่คุกคามบุคคลอื่น และทำให้คนอื่นเจ็บทั้งกาย และใจ และเป็นกรกระทำที่ซ้ำ ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical Bullying) หมายถึง การที่นักเรียนใช้กำลังทางร่างกายเพื่อควบคุมเพื่อน หรือโดนเพื่อนควบคุมและอยู่ใกล้เหตุการณ์ เช่น การเตะ ต่อย ผลัก และการกระทำทางกายต่าง ๆ

การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal Bullying) หมายถึง การใช้คำพูดทำร้ายจิตใจผู้ฟัง ที่เป็นการด่าทอ ดูถูก วิพากษ์วิจารณ์ ล้อเลียน ผู้อื่นโดยที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจหรืออาจจะตกอยู่ในสภาวะที่เป็นผู้ฟังหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์เหล่านี้

การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relational bullying) หมายถึง การกลั่นแกล้งที่ซ่อนเร้นและค่อยเป็นค่อยไป และบางครั้งอาจเรียกว่าการกลั่นแกล้งทางอารมณ์ ผู้กลั่นแกล้งมักจะแบ่งแยกผู้อื่นออกจากกลุ่ม กระจายข่าวลือ ควบคุมสถานการณ์ และทำลายความมั่นใจ รวมถึงการยั่วยุ การกีดกัน

นักเรียนระดับประถมศึกษา (Primary School Students) หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ความผูกพันของนักเรียน (School Connectedness) หมายถึง ความรู้สึก ความภาคภูมิใจของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน เป็นความสุข ความคิดถึง ความรักรวมทั้งความห่วงใย ทำให้นักเรียนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันอยู่ด้วยกันเสมือนครอบครัว

ด้านความศรัทธา (Faith) หมายถึง การแสดงออกด้วยความชื่นชมและเชื่อมั่นต่อโรงเรียน ด้วยตระหนักว่าโรงเรียนนี้มีเกียรติ มีความสำคัญ นักเรียนเต็มใจที่จะปกป้องเกียรติภูมิของโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนโรงเรียนอย่างเต็มที่

ด้านความทุ่มเท (Dedication) หมายถึง การแสดงออกถึงอารมณ์ในทางบวกของนักเรียน การประมวลความรู้สึกนึกคิด เกิดความไว้วางใจ เชื่อมั่น เกิดความรู้สึกโดยตรงว่ามีความจงรักภักดีต่อโรงเรียน

การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (School Support) หมายถึง การที่ครูหรือบุคลากรภายในโรงเรียนมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง มีกระบวนการ ดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การป้องกัน (Prevention) หมายถึง มาตรการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นล่วงหน้า เพื่อลดหรือควบคุมผลกระทบในทางลบจากการกลั่นแกล้ง

การแก้ไข (Amendment) หมายถึง ครูเอาใจใส่นักเรียนเท่ากันทุกคน โดยไม่ปล่อยปะละเลย มีการให้คำปรึกษา ช่วยผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึกแยะความคิด

การส่งเสริมพัฒนา (Development) หมายถึง การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทั้งกลุ่ม ปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาการกลั่นแกล้ง ให้มีคุณภาพ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง

การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Perception and acceptance of Diversity) หมายถึง กระบวนการทางความคิดของนักเรียน ในการแสดงพฤติกรรม นับตั้งแต่จากการรับรู้ความแตกต่างไป จนถึงการยอมรับความแตกต่าง โดยที่กระบวนการตัดสินใจนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและ ต้องอาศัยเวลา

การรับรู้ความแตกต่าง (Perception of Diversity) หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเผชิญกับความแตกต่าง การรู้ได้ของนักเรียนเมื่อเผชิญกับความแตกต่าง เช่น การเห็น การได้ยิน

การยอมรับความแตกต่าง (Acceptance of Diversity) หมายถึง พฤติกรรมของแต่ละบุคคล ในการรับเอาสิ่งใหม่มายึดถือปฏิบัติด้วยความเต็มใจโดยที่พฤติกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็น กระบวนการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่มีผลต่อความผูกพันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา2) ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา และ 3) หาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษาซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิจัยนี้ โดยแบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ทฤษฎีทุนทางสังคม

ตอนที่ 2 การรับรู้

ตอนที่ 3 แนวคิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 แนวคิดการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 แนวคิดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันของนักเรียนในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 ทฤษฎีทุนทางสังคม

Coleman (1988) ได้ให้ความหมายของทุนทางสังคมว่า เป็นชุดของความสัมพันธ์ (Set of Relationships) ระหว่างบุคคล โดยมีความคาดหวัง (Common) ความไว้วางใจ (Trust) และค่านิยม (Norm) ร่วมกันระหว่างคน 2 คนหรือมากกว่า และชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของทุนทางสังคมเกิดจากหน้าที่ (Function) ของแต่ละชุมชน/กลุ่ม/เครือข่ายที่แตกต่างกันที่เกิดจากการเกื้อหนุนชุมชน/กลุ่ม/เครือข่าย โดยทุนทางสังคมของแต่ละชุมชนจะช่วยสนับสนุนการก่อตัวของโครงสร้างสังคมในลักษณะผูกเครือข่าย/กลุ่ม/ชุมชนให้มีการร่วมมือร่วมใจเกื้อประโยชน์และสร้างความไว้วางใจระหว่างบุคคลในกลุ่ม (Reciprocity and Trust) รวมทั้งสร้างบรรทัดฐานของสังคมร่วมกัน (Social Norms) เกิดการดำเนินการร่วม (Collective Action) และพลังร่วม (Synergy) ดังนั้น ทุนทางสังคมจึงมีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดทุนมนุษย์ (Human Capital)

Putnam, Leonardi, and Nanetti (1993) ได้ขยายค่านิยมและแนวคิดทุนทางสังคมในมุมมองที่กว้างกว่าของ Coleman เพราะ Putnam วิเคราะห์ทุนทางสังคมแบบทฤษฎีองค์รวม (Integrated Theories Approach) โดยมองว่า ทุนทางสังคมเกิดจากการร่วมกันสร้างบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกันในกลุ่ม (Norms of Reciprocity) การเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อส่วนรวม (Networks of Civic Engagement) โดยอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจต่อกันในสังคม (Social

Trust) ทั้งนี้ Putman et al. (1993) เชื่อว่า หากคนในสังคมร่วมกันสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชน จะเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานได้มากกว่าการทำงานแบบปัจเจกบุคคลสามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันได้ง่ายขึ้น โดยสังคมจะมีคุณภาพชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าชุมชนที่ขาดทุนทางสังคม เพราะคนในชุมชนที่มีทุนทางสังคมสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีความซื่อสัตย์ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนของการทำงาน อีกทั้งยังช่วยให้คนในชุมชนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถดำเนินธุรกรรมได้ดียิ่งขึ้น ผลการศึกษาของ Putman ทำให้สามารถจำแนกประเภทของทุนทางสังคม (Type of Social Capital) ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ทุนผูกพันทางสังคม (Bonding Social Capital) หมายถึง ความผูกพันระหว่างคนที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์เดียวกันหรือมีปัญหาาร่วมกัน อาทิ คนในครอบครัวเดียวกัน หรือเพื่อนสนิท กล่าวได้ว่าเป็นความผูกพันจากภายใน (Inward Looking) ซึ่งความผูกพันเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ เมื่อคนหนึ่งได้รับผลประโยชน์ก็เท่ากับอีกคนหนึ่งได้รับผลประโยชน์เช่นกัน และในทางตรงกันข้าม หากคนหนึ่งเสียผลประโยชน์ก็เท่ากับคนในกลุ่มเสียผลประโยชน์เช่นกัน หรือกล่าวอีกนัยคือ การได้และ การเสียเท่ากัน (Putnam et al., 1993)

ทุนสะพานเชื่อมต่อทางสังคม (Bridging Social Capital) หมายถึง การรวมตัวของคนที่มีความใกล้ชิดกันแต่ไม่มากเหมือนดังเช่นทุนผูกพันทางสังคม ทั้งนี้เป็นความผูกพันที่พิจารณาจากภายนอก (Outward Looking) เช่น มิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ไม่ถึงกับสนิทกันผู้ร่วมงานและผู้ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน อาทิ การเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สิน การกระจายข้อมูลข่าวสารในวงที่กว้างขึ้น เป็นต้น (Putnam, 2002)

ทุนเชื่อมโยงทางสังคม (Linking Social Capital) หมายถึง การเชื่อมโยงที่แผ่กระจายไปในกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นความผูกพันที่พิจารณาจากภายนอก เช่นเดียวกับประเภทที่ 2 แต่มีวงกว้างมากกว่า โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม/ชุมชน ที่ช่วยให้ชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างและแตกต่างมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (Woolcock 2001)

ดังนั้นทุนทางสังคมในบริบทของ Putman คือเครือข่าย (Networks) บรรทัดฐาน (Norm) และความไว้วางใจในสังคม (Social Trusts) เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างการดำเนินการร่วมกัน ในการพัฒนา แก้ไขปัญหา และรักษาผลประโยชน์ร่วมกันในสังคม

อาณัติ สิมัคเดช, อีระ สินเดชาวัณช์ และนวนลภา ธนศักดิ์ (2553) ทุนทางสังคมในบริบทของสังคมไทยประกอบด้วย 5 มิติ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Cooperation) ความไว้วางใจและความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคม (Trust and Solidarity) การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ความผูกพันในครอบครัว (Family Ties) และเครือข่ายทางสังคม (Social Network)

ดำรงศักดิ์ จันทโททัย, (2555). ทูทางสังคมเป็น เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคนและกลุ่มเล็ก ๆ ตลอดจนการเชื่อมโยงไปยัง กลุ่มอื่น การใช้ประโยชน์จากพลังของทูทางสังคมในปัจจุบันจะเน้นการ แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งอาจจะสะท้อน ถูกกระตุ้นตลอดจนการอธิบายในหลายๆ ลักษณะ เช่น ปราบปรามการฉ้อโกง ท้องถิ่นนิยม การเสริมพลังอำนาจ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เป็นต้น ในส่วนของนักวิชาการไทยบ่งชี้ใน 3 ลักษณะคือ ประการแรกเป็นการ อธิบายคุณลักษณะว่าทูทางสังคมในสังคมไทยเป็นเช่นไร ซึ่งส่วนใหญ่เห็น ว่า ทูทางสังคมของไทยนั้นหลอมรวมหรือแยกไม่ออกกับตัวบุคคล วัฒนธรรม วิถีชีวิต ตลอดจนคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ที่มาจากภูมิปัญญา ปรัชญา ประการที่สอง ทูทางสังคมของไทยมีลักษณะค่อนข้างไปในทางที่ผู้อยู่กับวิถีชีวิตในชุมชนชนบทและสังคมเกษตรกรรม หัตถกรรมในลักษณะของ การอยู่แบบสังคมพลเรือน การอยู่แบบพอเพียง ประการที่สาม โดยส่วนมาก นำเสนอทูทางสังคมจากตัวแบบของการหลอมรวม การแลกเปลี่ยนและ ชุมชนที่มีความเข้มแข็งบางชุมชนในลักษณะตัวอย่างการปฏิบัติที่ดี ดังนั้น ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้จึงพยายามตอบโจทย์ในลักษณะที่แตกต่างออกไปจากการศึกษาในอดีต กล่าวคือได้ตอบโจทย์ว่า ทูทาง สังคมในชุมชนเมืองที่เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เป็นเช่นไร และสามารถ พบได้จากกิจกรรมอะไร นอกจากนี้ได้ตอบคำถามต่อปัญหาความเสื่อมถอย ของทูทางสังคมในชุมชนเมือง และสุดท้ายได้เสนอแนะการคงรักษาและพัฒนาสร้างเสริมทูทางสังคม โดยเฉพาะที่สามารถสร้างความเข้มแข็ง ภายในและสามารถเชื่อมโยงไปสู่ภายนอก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทูทางสังคมหมายถึงการมีส่วนร่วมทางสังคมโดยมีพื้นฐานของความไว้วางใจต่อกัน มีความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มคนที่แตกต่างกัน และเกิดความผูกพันที่พิจารณาจากภายนอก

แนวคิดเกี่ยวกับทูทางสังคม (Social Capital)

ทูทางสังคม (Social Capital) ได้รับความสนใจจากนักสังคมศาสตร์มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 มีการมองในมิติของความสัมพันธ์ทางสังคม ในลักษณะเริ่มต้นจาก “ทุน” ซึ่งที่มีการพิจารณาเปรียบเทียบกับความเป็นทุนในลักษณะที่หลากหลาย เช่น ทูทางเศรษฐกิจ (Economic Capital) ทูทางกายภาพ (Physical Capital) ทุนมนุษย์ (Human Capital) และทูทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2553) ทุนที่กล่าวถึงข้างต้นเหล่านี้จะเป็นเสริมให้นโยบายของรัฐ กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดขึ้น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน เป็นต้นได้รับการนำไปปฏิบัติ (อาจุยุทธ เนติธนากุล และโยธิน แสงวงศ์, 2547) อย่างเป็นรูปธรรมด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับ“ทูทางสังคม”ตั้งอยู่บนฐานคิดอยู่ 2 ประการคือ

ประการแรก “ทุน” เกิดขึ้นจากการสะสม และเกิดการพอกพูนผ่านกระบวนการในการดำรงรักษา ทั้งในระดับที่ “เข้มข้น ลึกซึ้ง” และในระดับที่ “กว้างขวาง” การสะสมทุนดังกล่าวนี้เป็นการลงทุนเพื่อสร้างความเหนียวแน่นของสัมพันธภาพที่มีการดำเนินการอย่างคงเส้นคงวา เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจใช้กิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือในการสร้างทุนและทำให้เกิดการสะสม เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ การพบปะพูดคุยแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การช่วยเหลือเกื้อกูล การเข้าร่วมในงานประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคม เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ งานฉลองรับปริญญา หรือ รับตำแหน่ง เป็นต้น

ประการที่สอง เมื่อมีการสะสมทุนเกิดขึ้น “ทุน” ดังกล่าวจะมีสถานะเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่า สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในแง่ของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือชุมชน ซึ่งหมายถึง การใช้ทรัพยากรที่เอื้ออำนวยให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และนอกกลุ่ม (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2553) อีกทั้งสามารถนำไปสู่การเอื้ออำนวยประโยชน์ในแง่ทั้งในแง่ของการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมได้อีกด้วย

หากพิจารณาแนวคิดแบบทางด้านทุนนิยมดั้งเดิมซึ่ง Multhus, (1890) ได้เสนอว่าการเพิ่มขึ้นของมนุษย์อาจทำให้เกิดความยากจน ดังนั้นรัฐจึงควรควบคุมการเพิ่มขึ้นของมนุษย์ ในขณะที่ Karl marx (อ้างใน อางุฑ เนติธนากุล และโยธิน แสงวดี, 2547) ได้กล่าวเกี่ยวกับทุนมนุษย์ว่าพลวัตของประชากรที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของประชากร คือ ทำให้มีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น หากมีการบริหารจัดการงานที่มีประสิทธิภาพจะทำให้สังคมดี ประชาชนจะมีรายได้มากขึ้น ดังนั้นทัศนะของ Marx เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของประชากรไม่ได้หมายความถึงความยากจน การบริหารจัดการของรัฐต่างหากที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตรวมถึงความยากจนที่เกิดขึ้นกับประชาชน

ดังจะเห็นได้ว่ามนุษย์ในปัจจุบันมีความพยายามอย่างยิ่งยวดในการสรรเสริญเยินยอผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ เกิดปัญหาการละลายและเฟิกเฉยต่อความบริบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม การบริโภคอย่างฟุ้งเฟ้อ ล้วนมาจากปัจจัยยกย่องฐานทางเศรษฐกิจภายใต้บริบทแห่งทุนนิยม

สิ่งที่ Schumacher พยายามจะเสนอคือ มนุษย์ต้องพึ่งพาธรรมชาติ มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เพราะฉะนั้นมนุษย์ไม่สามารถเอาชนะธรรมชาติได้ (Schumacher อ้างใน อางุฑ เนติธนากุล และโยธินแสงวดี, 2547) จึงอาจกล่าวได้ว่าการบริโภคอย่างฟุ้งเฟ้อของคนในสังคมก่อให้เกิดการทำลายภูมิปัญญาความสามารถในการใช้สมองและหัตถกรรมของมนุษย์ เทคโนโลยีที่มากขึ้นในโลกแห่งทุนนิยมที่เคยสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลมนุษย์กลายเป็นเครื่องมือที่สร้างความร้าวฉาน ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ เช่น การทำร้ายกันของมนุษย์ทั้งวาจา ใจ และการกระทำที่รุนแรง ถึงขั้นวิปริต ,การทำลายธรรมชาติเพื่อบำบัดความต้องการภายในจิตใจส่วนลึก เช่น การล่าสัตว์ การแผ้วเผาทำลายธรรมชาติเพื่อความสะใจ เพื่อ

ประโยชน์ฝ่ายตน เป็นต้น ทำให้มนุษย์ในปัจจุบันต้องตกเป็นทาสของทุน และเทคโนโลยี ซึ่งสิ่งที่กล่าวถึงนี้มีส่วนอย่างสำคัญต่อความเสื่อมของประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น(Local)และชาติ (Stage)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีส่วนหนุนเสริมให้เกิดการรักษาประเพณี วัฒนธรรม ทรัพยากร และความเป็นสังคมที่เกื้อกูล คือการสร้าง ทุนมนุษย์ และ ทุนทางสังคม ที่สมาชิกของสังคมทุกคนต่างมีส่วนร่วมในการก่อเกิดและขยายตัวทางสังคม ซึ่งทุนทางสังคมเป็นการสานต่อหรือสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อขับเคลื่อนสังคมให้กว้างขึ้น

การวัดทุนทางสังคม Measurement of Social Capital

ในการวัดทุนทางสังคมยังมีข้ออภิปรายและข้อแย้งมากมายว่าสามารถทำได้ตามที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากยังไม่มีเครื่องมือที่จะใช้วัดปริมาณ ลักษณะและศักยภาพของทุนทางสังคมได้ เพราะข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ และศักยภาพของทุนทางสังคมยังไม่เป็นที่รับรู้อย่างครบถ้วน Durlauf เห็นว่า การวัดทุนทางสังคมและการประเมิน ประโยชน์ของมันยังอยู่เพียงแค่ระดับเริ่มต้นเท่านั้น นักสังคมวิทยาชื่อ Bankston และ Zhou ได้ให้ทัศนะว่า การวัดทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ไม่ว่าจะ พิจารณาในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่ม แต่จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเข้ามีส่วนร่วมในกลุ่ม การเปรียบเทียบทุนทางสังคมเป็น “ทุน” อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เพราะมันแตกต่างจากทุนทางการเงินซึ่งทรัพยากรเป็นของปัจเจกบุคคล แต่ทุน ทางสังคมเป็นผลประโยชน์จากรูปแบบขององค์กรทางสังคม ซึ่งไม่ใช่เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นผลลัพธ์ของการ มีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่ม อย่างไรก็ตาม ความยุ่งยากในการนิยาม การก่อตั้งกลุ่ม และการวัดทุนทางสังคมเป็นปัญหาความยุ่งยากเชิงปรัชญาด้านภาษา คำว่า ทุน (Capital) โดยทั่วไปหมายถึงทรัพยากรที่ใช้เพื่อการลงทุน ทุนทางการเงินประกอบด้วยปริมาณสินทรัพย์คงที่ ทุนมนุษย์ก็เปรียบเสมือนทุนการเงิน และนับรวม เป็นปริมาณสินทรัพย์เฉพาะชนิดหนึ่งในรูปของทักษะการทำงาน กระนั้น ทุนทางสังคมซึ่งสังคมสร้างขึ้นมานี้ ก็ไม่ได้นับ รวมทรัพยากรซึ่งปัจเจกชนหรือกลุ่มเป็นเจ้าของ เพราะมันเป็นกระบวนการของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเท่านั้นที่จะทำให้ เกิดผลลัพธ์ในรูปของสิ่งที่สร้างขึ้นมาได้ การวัดทุนทางสังคมมีสิ่งที่ทำทนายอยู่ภายใน โดย Fukuyama ได้เสนอว่า จุดอ่อนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของแนวคิดทุน ทางสังคมคือการไม่มีฉันทมติร่วมกันเกี่ยวกับการวัดทุนทางสังคม ขณะที่ Fox เห็นว่า การวัดทุนทางสังคมและการ ประเมินประโยชน์ของมันยังอยู่เพียงแค่ระดับเริ่มต้นเท่านั้น จากบทความออนไลน์ชื่อ Guide to Social Capital ของ Office of National Statistics ได้เสนอวิธีการวัดทุน ทางสังคมว่า โดยให้พิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้ 1.ระดับของความไว้วางใจของสมาชิกในชุมชน พิจารณาว่าปัจเจกชนมีความไว้วางใจเพื่อนบ้านของเขา หรือ เพื่อนบ้านบ้านของเขา มีความไว้วางใจเขามากน้อยเพียงใด 2. ความเป็นสมาชิก มีจำนวนกลุ่มสมาชิกเท่าไร ที่สังคมหรือ

ชุมชนนั้นเป็นเจ้าของ 3. เครือข่ายและสังคมมีการติดต่อกันใกล้ชิดกับปัจเจกบุคคลในวิถีชีวิตประจำวัน มากเพียงใดและปัจเจกชนแต่ละ คนได้พบกับครอบครัวหรือเพื่อนของเขาบ่อยเพียงใด

ปัจจัยกำหนดทุนทางสังคม

ปัจจัยกำหนดทุนทางสังคมมีแตกต่างกันมากมายหลายชนิด และมีทั้งปัจจัยที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับและขาด หลักฐานสนับสนุนข้อเสนอนอกจากนี้ มีงานการศึกษาจำนวนมากที่ตั้งข้อสังเกตว่า รากของทุนทางสังคมถูกกลบฝังจน เลือนหายไปในช่วงศตวรรษแห่งการปฏิวัติวัฒนธรรมมีนักวิจัยหลายคนได้ตั้งข้อสังเกตว่า ทุนทางสังคมสามารถสร้าง ขึ้นมาได้ในระยะสั้นเพื่อที่จะสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมือง ปัจจัยสำคัญในการกำหนดทุนทางสังคม ประกอบด้วย ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ไม่ว่าจะ เป็นโครงสร้างสังคมแบบแนวตั้งหรือแนวราบ ครอบครัว การศึกษา สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น การโยกย้ายที่อยู่อาศัย ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคม ความแข็งแกร่ง และลักษณะของสังคมภาคพลเมือง รูปแบบการบริโภคของปัจเจกบุคคล และคุณค่าส่วนบุคคล Pantoja ได้กล่าวถึงกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างซึ่งประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับญาติ เครือข่ายที่กว้างขึ้นของวิถีชีวิตสังคมที่ครอบคลุมการจัดการทุนทางสังคมในแนวนอนได้อย่างเต็มที่ทั้งที่เป็นรูปแบบ และไม่เป็นรูปแบบ เครือข่าย สังคมทางการเมือง กรอบนโยบายและสถาบัน ซึ่งรวมทั้งกฎเกณฑ์และแบบแผนการ ปฏิบัติที่เป็นรูปแบบซึ่งจะช่วยควบคุมวิถีชีวิตสังคม ปทัสถานทางสังคมและคุณค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Newton (2000) ได้ศึกษาเรื่อง “Trust, Social Capital, Civil Society, and Democracy” พบว่า ความสำคัญของ ความไว้วางใจซึ่งถือว่ามีผลต่อทุนทางสังคมดังที่ Locke, Tocqueville , Putnam และนักทฤษฎีสังคมภาคพลเมืองนั้น ในการศึกษา ปรากฏว่า ไม่ชัดเจนในกรณีของระดับปัจเจกบุคคล กล่าวคือ มีหลักฐานเล็ก ๆ บ่งชี้ว่า (1) มีการเหลื่อมซ้อนระหว่างความไว้วางใจในทางสังคมและทางการเมือง (2) มีลักษณะอาการผิดปกติของความไว้วางใจและการเป็น สมาชิกขององค์กรโดยสมัครใจ และ (3) มีการแสดงออกทั้งไว้วางใจและไม่ไว้วางใจในระหว่างปัจเจกชนในชุมชน อย่างไรก็ตาม เมื่อดูในระดับภาพรวมของประเทศ พบว่า สอดคล้องกับทฤษฎีดั้งเดิมที่เสนอไว้

Woolcock and Narayan (2001) ได้ศึกษาเรื่อง “Social Capital: Implications for Development Theory, Research, and Policy” พบว่า โดยทั่วไป ทุนทางสังคมนิยามจาก ปทัสถานและเครือข่ายสังคมที่ทำให้ประชาชน สามารถมารวมตัวกันทำกิจกรรมร่วมกัน ในการศึกษา ผลของทุนทางสังคมที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจะใช้นิยามการ มองเป็น 4 แบบ คือ แขงชุมชน

(Communitarian view), แง่เครือข่าย (The networks view), แง่สถาบัน (The institutional view) และแง่การทำงานร่วมกัน (The synergy view) ซึ่งจากการศึกษาได้พบว่า ในแง่ของการร่วมมือกันจะมีประโยชน์ มากที่สุดในการสนับสนุนนโยบายการพัฒนา

สุพัตรา คงขำ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทุนทางสังคมกับการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา: ชุมชนบ้านบ่อน้ำซับหมูที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า สภาพทุนทางสังคมของชุมชนบ้านบ่อน้ำซับในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้าน ทุนมนุษย์มีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีผู้นำชุมชนที่เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านทุนวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญา มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ความเชื่อ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ด้านทุนสถาบัน ประกอบด้วย สถาบันครอบครัว การศึกษา ศาสนา การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ นันทนาการ และสถาบัน อื่น ๆ ด้านทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดิน น้ำ สภาพภูมิอากาศ แร่ธาตุ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และวิธีการนำทุนทางสังคมไปบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการสร้างและพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน สร้างการมีส่วนร่วม จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การค้นหาทุนในชุมชน การทดลองนำมาปฏิบัติการขยายผลต่อ ยอด การสร้างศูนย์การเรียนรู้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนำทุนทางสังคมไปบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืน คือ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ทำได้ยากขึ้น ขาดการรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เด็กยุคใหม่ขาดภูมิคุ้มกัน กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เริ่มปิดตัว

สายไหม ไชยศิรินทร (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทุนทางสังคมในกระบวนการแผนชุมชนบ้านมันแกว อำเภอกุดรัง จังหวัด มหาสารคาม พบว่า ชุมชนมีทุนทางสังคมทั้งในมิติของความรู้ ความดีและความรัก กระบวนการจัดทำแผนชุมชนบ้านมันแกวประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสำรวจปัญหาและความต้องการ การเสนอโครงการ และการดำเนินโครงการ ชุมชนบ้านมันแกว มีการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมด้านมิติของความรู้มากกว่าด้านความดีและความรัก โดยมีการประยุกต์ใช้ในขั้นตอนของการดำเนินโครงการมากที่สุดกระบวนการที่ต้นของผู้นำและฐานนะทางเศรษฐกิจของชาวบ้านเป็นปัจจัยสำคัญต่อการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมในกระบวนการแผนชุมชน ผู้นำชุมชนควรได้รับการพัฒนากระบวนการที่ต้นทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมในกระบวนการแผนชุมชนและการพัฒนาชุมชน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าทุนทางสังคมเป็นพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งการวัดทุนทางสังคมเป็นการพิจารณาในระดับบุคคลหรือกลุ่มคน โดยกลุ่มคนหรือสมาชิกที่อยู่รวมกันจะมีส่วนในการก่อเกิดและขยายตัวของสังคม มีการสร้างความสัมพันธ์ต่อกันและเป็นตัวขับเคลื่อนสังคมให้กว้างขึ้น

ตอนที่ 2 การรับรู้

การรับรู้คือ การสัมผัสที่มีความหมาย (Sensation) การรับรู้เป็นการแปลหรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับ ออกเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย หรือที่รู้จักเข้าใจ ซึ่งในการแปลหรือตีความนี้ จำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิม หรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง ถ้าไม่มีความรู้เดิมหรือลืมเรื่องนั้น ๆ แล้ว ก็จะไม่มีการรับรู้กับสิ่งเร้านั้น ๆ จะมีก็แต่เพียงการสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น (จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ, 2515)

การรับรู้คือ การตีความหมายการรับสัมผัสออกเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย ซึ่งการตีความหมายนั้นจะต้องอาศัยประสบการณ์หรือการเรียนรู้ ถ้าปราศจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ จะไม่มีการรับรู้แต่มีเพียงการรับสัมผัสเท่านั้น และการรับรู้เป็นสิ่งเลือกคือ บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าบางอย่างที่สนใจ ไม่ได้รับรู้ไปหมดทุกอย่าง (โยธิน ศันสนยุทธ, 2531)

นันทสารี สุขโข (2548) กล่าวว่า การรับรู้ (Perception) หมายถึงการเปิดรับหรือกระบวนการของความเข้าใจที่บุคคลต้องมีการจัดและรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่การมองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รสชาติ และได้สัมผัส ออกมาเป็นผลรวมที่มีความหมาย การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ในอดีตจากความหมายของ “การรับรู้” ดังกล่าว สรุปว่า การรับรู้หมายถึง การแปลความหมายที่เกิดจากการรับสัมผัสผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของแต่ละบุคคลได้แก่การมองเห็นการได้ยินการได้กลิ่น การได้รสชาติ และการได้สัมผัส โดยการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้ที่รับสัมผัส

การรับรู้ หมายถึง ขบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่สิ่งเร้ากระตุ้นการรู้สึกและถูกตีความ เป็นสิ่งที่มีความหมาย โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจของบุคคล (Bernstein, 1999) การรับรู้เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ดังนั้นถ้าขาดการเรียนรู้หรือประสบการณ์จะมีเพียงการรับสัมผัสเท่านั้น

Schiffman and Kanuk (2000) การรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลแต่ละคนมีการเลือกการประมวลผลและตีความเกี่ยวกับตัวกระตุ้นออกมา ให้ความเหมาะสมและได้ภาพของโลกที่มีเนื้อหา

อุปสรรค รวากานันท์ และคณะ (2554) ให้ความหมายของการรู้สึกและการรับรู้คือ การที่อวัยวะรับความรู้สึกมีหน้าที่รับรู้ข้อมูลที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ส่งผ่านเส้นประสาทขึ้นมาสู่สมองข้อมูลจะอยู่ในรูปของพลังงานต่าง ๆ

ดังนั้น การรับรู้ หมายถึง การตีความหมายของสิ่งที่มากระตุ้น โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์ที่มีมาก่อนถ้าปราศจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์จะไม่มีการรับรู้แต่มีเพียงการรับสัมผัสเท่านั้น

กระบวนการรับรู้

กระบวนการรับรู้คือกระบวนการที่อวัยวะรับความรู้สึกแล้วตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

(McBurner and Virginia, 1984) กระบวนการรับรู้เริ่มต้นที่การกระตุ้นอวัยวะรับความรู้สึกโดยที่อวัยวะแต่ละชนิดจะสามารถรับพลังงานได้เฉพาะอย่าง เช่น หูรับได้เฉพาะพลังงานเสียง ตารับได้เฉพาะพลังงานแสงจนกระทั่งได้เฉพาะกลิ่น เป็นต้น และพลังงานแต่ละชนิดยังมีความแตกต่างกันในตัวของมันเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการรู้สึกที่แตกต่างกันเป็นต้นว่า การเห็นแสงสีต่าง ๆ กัน การได้ยินเสียงสูงเสียงต่ำเสียงดังหรือเสียงค่อย เป็นต้น ดังนั้น การที่อวัยวะรับสัมผัสได้รับการกระตุ้นจึงเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการรับรู้ ถัดมาเมื่ออวัยวะถูกกระตุ้นจะมีการส่งกระแสประสาทขึ้นสู่สมองสมองจะเกิดการรู้สึก การรู้สึกแตกต่างจากการรับรู้เนื่องจากการรู้สึกไม่ได้ผ่านกระบวนการแปลความหมาย เช่น รู้สึกเพียงแค่ว่าได้ยินเสียงดังขึ้นเรื่อย ๆ แต่การรับรู้จะสามารถบอกได้ว่าเสียงนั้นเป็นเสียงอะไร โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีมาในอดีตการรับรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

1. สิ่งเร้ามากระทบสัมผัสของอินทรีย์
2. กระแสประสาทสัมผัสวิ่งไปยังระบบประสาทส่วนกลางซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่สมอง
3. สมองแปลความหมายออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์

เดิม ความจำ เจตคติ ความต้องการ ปทัสถาน บุคลิกภาพ เซวาน์ปัญญากระบวนการรับรู้คือกระบวนการที่ผู้บริโภครับข่าวสารจากการมองเห็น การได้ยินเสียง การใช้ประสาทสัมผัสและประสบการณ์โดยตรงภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ รวมถึงการจัดเก็บข่าวสารจัดกลุ่มและดึงออกมาใช้จากหน่วยความจำในสมองของผู้บริโภค (ชินจิตต์ แจ่มเจนกิจ, 2544)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการรับรู้การแปลความหมายที่เกิดจากการสัมผัสหรือมีสิ่งมากระตุ้นโดยการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการรับรู้เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการรับรู้เริ่มต้นจากการที่อวัยวะรับสัมผัสได้รับการกระตุ้น และมีการส่งไปยังกระแสประสาท แล้วตีความหมายจากประสบการณ์และการเรียนรู้

ตอนที่ 3 แนวคิดพฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวกับการชดเชยเยียวยาผู้เสียหาย จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีแนวคิดและทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยาที่สำคัญซึ่งได้แก่ แนวคิดทฤษฎีสำนึกอาชญาวิทยาแบบปฏิฐานนิยม ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ เช่น ทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory) (Cohen & Felson, 1979) ซึ่งเชื่อว่า อาชญากรรมเกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการคือ อาชญากรที่กระทำความผิด, เหยื่อที่เหมาะสม และการขาดความสามารถในการปกป้องทรัพย์สินหรือร่างกาย (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2548) โดยทฤษฎีนี้อธิบายว่าหากบุคคลใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งบ่อยครั้ง ก็จะมีโอกาสตกเป็นเหยื่อหรือตกเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าวได้ สำหรับการชดเชยเยียวยาผู้เสียหายนั้น มีแนวคิดในการชดเชยใช้ค่าเสียหาย ตามลักษณะของความเสียหาย โดยกำหนดในเรื่องการชดเชยใช้ค่าเสียหายต่อสิทธิในกองทรัพย์สิน คือ ค่าเสียหาย ในทางวัตถุ

รวมถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลซึ่งสามารถตีราคาเป็นเงินได้ และค่าเสียหายต่อสิทธิออกกองทรัพย์สิน คือ ค่าเสียหายในทางจิตใจซึ่งไม่สามารถคำนวณเป็นราคาเงินที่แท้จริงได้ (อัญชลี ฉายสุวรรณ, 2534)

ความหมายพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง

นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของคำว่า กลั่นแกล้ง ไว้ต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

Rigby (2001 : P.11) ให้ความหมายว่า การแสดงออกของพฤติกรรมที่มีความต้องการทำร้ายบุคคล อื่นให้อยู่ภายใต้ความกดดัน และมีแนวโน้มของการ กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก

Master (2002 : P.2) ให้ความหมายว่า เป็นการแสดงหรือการกระทำที่ได้คิดไตร่ตรอง อันส่งผล ต่อผู้อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด และมีการเกิดพฤติกรรม ดังกล่าวซ้ำ ๆ โดยบุคคลที่ข่มเหงจะใช้พลังที่เหนือกว่า Sanders & Phye (2004 : P.3) ให้ความหมายว่า การแสดงพฤติกรรมทางลบ ก้าวร้าว การพูดทำร้ายความรู้สึก การทำร้ายร่างกาย การแสดงถึงอำนาจ การบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ การข่มขู่และการคุกคามผู้อื่น

Robert Jr (2008 : P.13) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมกลั่นแกล้ง มีความใกล้เคียง กับ พฤติกรรมการข่มขู่ การเยาะเย้ย การเสียดสี การกลั่นแกล้ง การคุกคาม แต่การแสดงพฤติกรรมต้องกระทำซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

Rivers, Duncan, and Besag, (2007 : P.5) ให้ความหมายว่าพฤติกรรม ต่าง ๆ รวมถึง การข่มขู่ การคุกคาม การทำให้เกิดความ หวาดกลัว การใช้คำพูดเหยียดหยัน เสียดสี ถากถาง ทั้งนี้ อาจเกิดจากแรงกระตุ้นโดยความเกลียด หรือความอคติ ความไม่สนใจ ความกลัว

Swearer, Espelage and Napolitano, (2009 : P.2) ให้ความหมายว่า เป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งของ พฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากการตั้งใจกระทำพฤติกรรม นั้น ๆ ซ้ำ ๆ

Hinduja and Patchin (2012 : P.31) ให้ความหมายว่า เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่ เกิดขึ้นอย่างตั้งใจ และซ้ำ ๆ โดยกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ เหนือบุคคลอื่นคุกคามในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการคุกคามทางจิตใจ ทางร่างกาย และทางความสัมพันธ์

Stuckey (2013 : P.10) ให้ความหมายว่า การกระทำใด ๆ ที่เกิดจากความตั้งใจและทำให้ผู้อื่น เจ็บปวด ส่งผลให้ตนเองรู้สึกถึงการมีพลังอำนาจเหนือ คนอื่น

Hunter (2013 : P.6) ได้ให้ความหมาย ว่ากิจกรรมใด ๆ ที่ใช้การบังคับ หรือการคุกคาม ในการ ก่อแค้น กลั่นแกล้งบุคคลอื่น ๆ และทำให้บุคคลนั้นรู้สึกแค้น

ดังนั้นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งจึงหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างตั้งใจและมีลักษณะที่คุกคามบุคคลอื่น และทำให้คนอื่นเจ็บทั้งกาย และใจ และเป็นกระทำที่ทำซ้ำ ๆ

ประเภทของการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก สามารถจำแนก ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ดังต่อไปนี้ (Langan, 2011 : P.12)

ประเภท ที่ 1 การกลั่นแกล้งทางร่างกาย (Physical Bullying) เป็นลักษณะของการทำร้ายร่างกาย การชก การต่อย การผลัก การตบ การตี เป็นต้น

ประเภทที่ 2 การกลั่นแกล้งด้านสังคม หรือด้านอารมณ์ (Social or Emotional Bullying) เป็น ลักษณะของการใช้กลุ่มเพื่อนหรือสังคมกดดัน (Peer Pressure) และทำให้บุคคลแยกออกจากกลุ่มอันเป็นผล ทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด หรือเสียใจจากการกระทำ ดังกล่าว ตัวอย่าง การโน้มน้าวให้กลุ่มไม่สนใจบุคคลที่ ถูกกลั่นแกล้ง การหลีกเลี่ยงไม่ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ การหลบไม่ให้บุคคลเข้ามาสัมพันธ์กับกลุ่ม อันเป็นผล ทำให้บุคคลที่ถูกรังแกรู้สึกไร้ตัวตน ไม่มีเพื่อน ไม่มีคน คอย และไม่มีวิถีทางที่จะหลบหนีสถานการณ์ดังกล่าว

ประเภทที่ 3 การกลั่นแกล้งด้านคำพูด (Verbal Bullying) เป็นลักษณะการพูดใด ๆ ที่ส่งผล กระทบต่อความรู้สึกหรือทำให้เจ็บปวด จะเกิดขึ้นใน สถานการณ์ที่มีการขู่ ข่มขู่ เยาะเย้ย ข่มขู่ การพูดจาดูถูก เสียดสีกันในกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้อาจหมายถึง รวมถึงการวิจารณ์ด้วยคำพูดในลักษณะ การประโคมข่าว ข่าวลือ คำนินทา และการพูดจาโกหกบิดเบือนข้อมูลที่ไม่เป็นจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเจ็บปวด และจะมุ่งต่อสิ่งทีนอกเหนือการควบคุมของบุคคลที่ถูกกลั่นแกล้ง เช่น รูปร่างหน้าตา เชื้อชาติ ครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึง รวมถึงการพูดจาที่รุนแรง โหตร้าย ทำให้เจ็บปวด อับอาย และรู้สึกเขินประหม่า

ประเภทที่ 4 การกลั่นแกล้งบนโลก ออนไลน์ (Cyber Bullying) เป็นประเภทหนึ่งของการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นใหม่และเป็นประเด็นปัญหาสำคัญ ในสังคม โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ โทรศัพท์ อีเมล ข้อความสำเร็จรูป ข้อความที่เขียนขึ้นเอง และภาพ ทั้งนี้เป็นการใช้อุปกรณ์ การสื่อสารในการ เข้าถึงประกอบด้วยโทรศัพท์ (Mobile phone) คอมพิวเตอร์ (Computer) เว็บไซต์ (Website) บล็อก (Blogs) ห้องสนทนา (Chat room) เฟซบุ๊ก (Face book) เครือข่ายทางสังคมออนไลน์อื่น ๆ การถ่ายคลิปที่มีการชกต่อย ตบตีกัน การถูกทารุณกรรม หรือการ คุกคาม

นอกจาก 4 ประเภทดังกล่าวของการกลั่นแกล้ง (Miller, Burns and Johnson, 2013:6-8) ได้จำแนกประเภทของการกลั่นแกล้ง เพิ่มอีกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การกลั่นแกล้งเกี่ยวกับวัตถุ (Material Bullying) เป็นลักษณะของการ กลั่นแกล้งโดยนำเอาสิ่งของไป หรือการใช้การข่มขู่ ด้วยความตั้งใจเพื่อให้ได้ซึ่งสิ่งของหรือเงิน ได้แก่ การเอาของของคนอื่นไปซ่อน การทำลายสิ่งของผู้อื่น การริดไถ เงิน เป็นต้น

ประเภทที่ 2 การกลั่นแกล้งด้วย แรงจูงใจที่เกิดจากความเกลียดชัง (Hate-motivated Bullying) การกลั่นแกล้ง ประเภทนี้เกิดกับเป้าหมายที่มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา

ภูมิลำเนา ความสามารถ ขาดิกำเนิต เพศ โดยปกติการกลั่นแกล้งประเภทนี้จะเป็นสิ่งทีเกิดขึ้ในต่างประเทศ

เมื่อคนส่วนใหญ่คิดถึงการกลั่น พวกเขามักจะนึกภาพเด็กผู้ชายต่อยกัน เตะกัน และตีกัน แต่การกลั่นแกล้งทางร่างกายเป็นเพียงชนิดหนึ่งของการกลั่นแกล้งทีเด็กมีส่วนร่วม ต่อไปนี้เป็นความรู้โดยสังเขปสำหรับการกลั่นแกล้ง 6 ประเภททีพบได้บ่อยทีสุดในโรงเรียน

1. การกลั่นแกล้งทางร่างกาย (Physical Bullying)

การกลั่นแกล้งดังกล่าวเป็นประเภททีเห็นได้ชัดเจนทีสุด ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อเด็กใช้กำลังทางกายเพื่อให้ได้อำนาจและการควบคุมเหนือเป้าหมายของพวกเขา ผู้รังแกมักจะมีขนาดตัวใหญ่กว่า แข็งแรงกว่า และก้าวร้าวกว่าผู้ตกเป็นเหยื่อ ตัวอย่างของการกลั่นแกล้งประเภทนี้ได้แก่การเตะ ตี ต่อย ตบ ผลัก และการกระทำทางกายอื่น ๆ การกลั่นแกล้งทางกายนั้นแตกต่างจากการกลั่นแกล้งในรูปแบบอื่น ๆ คือสามารถตรวจพบได้ง่ายทีสุด ผลคือการกลั่นแกล้งประเภทนี้กลายเป็นสิ่งทีคนคิดถึงมากที่สุดเมื่อนึกถึงการรังแก ยิ่งไปกว่านั้น การรังแกประเภทนี้ยังได้รับความสนใจในเชิงประวัติจากทางโรงเรียนมากกว่าการกลั่นแกล้งชนิดอื่น ๆ ทีไม่ชัดเจนเท่าอีกด้วย

2. การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal Bullying)

ผู้กระทำจะใช้คำพูด การระบุ หรือการเรียกชื่อเพื่อให้ได้อำนาจและการควบคุมเหนือเป้าหมาย โดยปกติแล้วผู้แกล้งจะใช้การดูถูกกันอย่างไม่ไว้หน้าเพื่อดูถูก ลดคุณค่า และทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด พวกเขาเลือกเป้าหมายจากรูปลักษณะภายนอก การกระทำ หรือพฤติกรรม การกลั่นแกล้งประเภทนี้ยังมักมุ่งเป้าไปที่เด็กทีมีความต้องการพิเศษอีกด้วย การกลั่นแกล้งด้วยคำพูดมักจะถูกตรวจพบได้ยากมาก เนื่องจากการโจมตีมักเกิดขึ้นเมื่อผู้ใหญ่ไม่อยู่แถวนั้น ผลคือเป็นการพูดต่อกันมาแบบปากต่อปาก และยิ่งไปกว่านั้น ผู้ใหญ่หลายคนก็รู้สึกลัวว่าสิ่งที่เด็กพูดมักไม่ค่อยมีความสำคัญ พวกเขาจึงมักลงเอยโดยการบอกให้เหยื่อของการถูกรังแก “ช่างมัน” แต่นักวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการรังแกด้วยคำพูดและการเรียกชื่อมีผลกระทบทีร้ายแรงตามมาทีจริงแล้วการรังแกดังกล่าวสามารถทำให้เกิดบาดแผลลึกในใจได้เลยทีเดียว

3. การคุกคามในเชิงสัมพันธ์ภาพ (relational bullying)

การคุกคามในเชิงสัมพันธ์ภาพเป็นการกลั่นแกล้งทีซ่อนเร้นและค่อยเป็นค่อยไป โดยทีผู้ปกครองและครูมักไม่ได้สังเกต และบางครั้งอาจเรียกว่าการกลั่นแกล้งทางอารมณ์ การกลั่นแกล้งประเภทดังกล่าวเป็นชนิดหนึ่งของการควบคุมทางสังคมทีวัยก่อนวัยรุ่นและวัยรุ่นพยายามทำร้ายผู้ตกเป็นเหยื่อหรือทำลายสถานะทางสังคมของพวกเขา ผู้รังแกมักจะทำแบ่งแยกผู้อื่นออกจากกลุ่ม กระจายข่าวลือ ควบคุมสถานการณ์ และทำลายความมั่นใจ เป้าหมายเบื้องหลังการกลั่นแกล้งประเภทนี้คือการเพิ่มสถานะทางสังคมของตนโดยการควบคุมหรือการแกล้งผู้อื่นโดยทั่วไปแล้ว เด็กผู้หญิงมักใช้การกลั่นแกล้งประเภทนี้มากกว่าเด็กผู้ชาย โดยเฉพาะในช่วงระหว่างประถมศึกษาดอนปลายถึง

มัธยมศึกษาตอนต้น (ป.5 ถึง ม.2) ผลคือเด็กผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งดังกล่าวมักถูกเรียกเป็นยัยตัวร้าย (mean girls หรือ frenemies) วัยรุ่นหรือเด็กก่อนวัยรุ่นที่ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามในเชิงสัมพันธ์ภาพมักจะถูกแหย่ ถูกดูถูก เพิกเฉย แบน่งแยก และคุกคาม ถึงแม้ว่าการกลั่นแกล้งชนิดนี้จะพบได้บ่อยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ก็ไม่ได้จำกัดอยู่แค่วัยก่อนวัยรุ่นเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้ว เจ้านายประเภทที่ชอบกลั่นแกล้งและการกลั่นแกล้งในที่ทำงานก็มักเกี่ยวข้องกับการรังแกประเภทนี้เช่นกัน

4. การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (cyberbullying)

เมื่อเด็กก่อนวัยรุ่นหรือวัยรุ่นใช้อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ เพื่อตามรังควาน ช่มชู้ หรือทำให้อับอาย หรือพุ่งเป้าหมายไปที่คนอื่น สิ่งนี้จะเรียกว่าการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ แต่หากมีผู้ใหญ่มากเกี่ยวข้องด้วยในการตามรบกวนดังกล่าว จะเรียกว่า cyber-harassment หรือ cyberstalking (ภาวะแอบเกาะติดชีวิตออนไลน์) ตัวอย่างของการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มีทั้งการโพสต์รูปที่ทำให้เกิดความเสียหาย การช่มชู้ทางออนไลน์ และการส่งอีเมลหรือข้อความที่ทำให้เกิดความเสียหายเนื่องจากวัยรุ่นและเด็กก่อนวัยรุ่นมักใช้อินเทอร์เน็ต การกลั่นแกล้งประเภทนี้จึงเป็นประเด็นที่กำลังขยายใหญ่ขึ้นในกลุ่มคนอายุน้อย และยังขยายวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากผู้กระทำได้สามารถตามรังควานเป้าหมายได้โดยมีความเสี่ยงที่จะถูกจับได้น้อยกว่ามากผู้กลั่นแกล้งด้วยวิธีนี้มักพูดว่าพวกเขาไม่กล้าเผชิญหน้าโดยตรง เนื่องจากเทคโนโลยีทำให้พวกเขาารู้สึกไร้ตัวตน มีเกราะกำบังและห่างเหินจากสถานการณ์จริง ผลคือการกลั่นแกล้งทางออนไลน์มักจะโหดร้าย สำหรับเหยื่อแล้วจะรู้สึกเหมือนถูกคุกคามไม่รู้จบสิ้น ผู้กระทำสามารถเข้าถึงพวกเขาที่ไหนและเมื่อไรก็ได้ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ที่บ้านอย่างปลอดภัยก็ตาม ผลกระทบที่ตามมาจากการกลั่นแกล้งประเภทนี้ยังสำคัญอีกด้วย

5. การกลั่นแกล้งทางเพศ (sexual bullying)

การกลั่นแกล้งทางเพศประกอบไปด้วยการกระทำซ้ำ ๆ ที่ทำให้เกิดความอับอายและความรำคาญแก่ผู้ที่ตกเป็นเป้าหมายในทางเพศ ตัวอย่างเช่น การเรียกชื่อโดยมีนัยทางเพศ การแสดงความเห็นอย่างหยาบคาย ท่าทางที่หยาบโลน การสัมผัสโดยที่ไม่ได้อนุญาต การยื่นข้อเสนอโดยมีนัยทางเพศและสื่อลามก ตัวอย่างเช่น ผู้กลั่นแกล้งอาจแสดงความเห็นอย่างหยาบคายเกี่ยวกับรูปร่างของเด็กผู้หญิง ความมีเสน่ห์ดึงดูด พัฒนาการทางเพศหรือกิจกรรมทางเพศ ในกรณีนี้ร้ายแรงมาก ๆ การกลั่นแกล้งทางเพศอาจนำไปสู่การทารุณกรรมทางเพศได้เด็กผู้หญิงมักตกเป็นเป้าหมายของการกลั่นแกล้งชนิดนี้ ทั้งจากเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงคนอื่น ๆ เด็กผู้ชายอาจสัมผัสพวกเธออย่างไม่เหมาะสมแสดงความเห็นหยาบคายต่อรูปร่างหรือสร้างเรื่องราว ในอีกแง่หนึ่ง เด็กผู้หญิงอาจเรียกชื่อเด็กหญิงคนอื่น ๆ เช่น “รำน” หรือ “แรด” หรือแสดงความเห็นในเชิงดูถูกเกี่ยวกับรูปลักษณ์หรือรูปร่าง และอาจเกี่ยวข้องกับการทำให้อับอาย Sexting ก็อาจนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางเพศได้ ตัวอย่างเช่น เด็กผู้หญิงอาจส่งรูปตัวเองไปให้แฟนหนุ่ม แต่เมื่อเลิกกันแล้ว ทางผู้ชายแชร์รูปนั้นให้ทั้งโรงเรียนได้

เห็น ผลก็คือ เธอตกเป็นเป้าของการกลั่นแกล้งทางเพศเนื่องจากผู้คนล้อเล่นกับรูปร่างของเธอ เรียกเธอด้วยชื่อที่หยาบคายและแสดงความเห็นหยาบโลน เด็กผู้ชายบางคนอาจเห็นสิ่งนี้เป็นโอกาสในการยื่นข้อเสนอเพื่อข่มขู่หรือทำทารุณก็ได้

6. การกลั่นแกล้งโดยอคติ (prejudicial bullying)

การกลั่นแกล้งดังกล่าวขึ้นอยู่กับอคติที่เด็กก่อนวัยรุ่นและวัยรุ่นมีต่อผู้คนที่ต่างเชื้อชาติ ศาสนา หรือรสนิยมทางเพศ การกลั่นแกล้งประเภทนี้อาจรวมกับการกลั่นแกล้งชนิดอื่น ๆ รวมทั้งการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ ทางคำพูด ความสัมพันธ์ ทางกาย และบางครั้งก็เป็นการกลั่นแกล้งทางเพศด้วยเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งโดยอคติ เด็กจะพุ่งเป้าไปยังคนอื่นที่แตกต่างจากพวกเขาและแบ่งแยกคนเหล่านั้นออกไป บ่อยครั้งที่การกลั่นแกล้งประเภทนี้รุนแรงและนำไปสู่อาชญากรรมจากความเกลียดชัง (Hate crime) ได้ เมื่อใดก็ตามที่เด็กถูกรังแกเนื่องจากเชื้อชาติ ศาสนา หรือรสนิยมทางเพศ การกลั่นแกล้งดังกล่าวควรจะต้องถูกรายงานให้ทราบ (กองบรรณาธิการ, 2560)

กรมสุขภาพจิตแบ่งประเภทของการกลั่นแกล้งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ทางร่างกาย เช่น การชกต่อย การผลัก การตบตี
2. ทางสังคมหรือด้านอารมณ์ เช่น กดดัน ยั่วเย้า ให้เพื่อนๆ แบ่งแยก ออกจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวดหรือเสียใจ
3. ทางวาจา ทางคำพูด เช่น เยาะเย้ย ดูถูก เสียดสี นินทา โกหกบิดเบือน เพื่อให้เกิดความเจ็บปวด
4. Cyberbullying : การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ด้วยวิธีการโพสข้อความโจมตี หลอกลวง ทำร้าย คุกคามทางเพศ ด้วยถ้อยหยาบคาย เป็นเท็จ เพื่อให้อีกฝ่ายอับอาย เจ็บปวดและเสียใจ (กรมสุขภาพจิต, 2562)

ผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์

การกลั่นแกล้ง Meyers (2014) และ Stuckey (2013 : 27 - 34) ได้อธิบายบทบาทของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการข่มเหงรังแกหรือผู้เกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 ผู้กลั่นแกล้ง (Bully) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มคนที่คุกคามและข่มเหงรังแกด้วยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ผู้ข่มเหงรังแกจะเลือกเหยื่อ หรือบุคคลที่ถูกข่มเหงในลักษณะดังนี้ บุคคลที่สถานะ เศรษฐกิจทางบ้านไม่ดี บุคคลที่เรียนไม่เก่ง ร่างกาย อ่อนแอ หรือบุคคลที่มีความแตกต่างจากกลุ่มเพื่อน เป็น บุคคลที่อยู่ในคนกลุ่มน้อย (Minority group) เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ผู้ถูกกลั่นแกล้ง หรือเหยื่อ (Victim) บุคคลที่เป็นเหยื่อหรือผู้ถูกรังแกนั้น อาจเป็น ใครก็ได้ในโรงเรียนที่โดนกระทำจากกลุ่มคนหรือบุคคลที่ เป็นผู้ข่มเหงโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทำให้

เกิดผลกระทบกับ ที่ไม่ตีกับบุคคลมากมาย เช่น ระดับการปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมต่ำลง มีความวิตกกังวล เกิดความซึมเศร้า รู้สึก เห็นคุณค่าในตัวเองต่ำ เครียด ร้องไห้ในขณะนอนหลับ ทำร้ายตนเอง รู้สึกว่าตนเองแปลกแยกไปจากคนอื่น (Feeling of alienation) ผลการเรียนไม่ดี รู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว อยากลาออกกลางคัน ไม่อยากไปโรงเรียน จนถึงขั้นมีแนวโน้มฆ่าตัวตาย (Dogruer & Yaratan, 2014)

ประเภทที่ 3 ผู้อยู่ในเหตุการณ์ (Bystander) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่อยู่ในเหตุการณ์หรือสถานการณ์การช่มเหล่งแก ซึ่งสามารถ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะย่อย ๆ คือ บุคคลที่ไม่มีการทำ หรือแสดงปฏิกิริยาอะไรต่อเหตุการณ์ (Passive supporter) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์การช่ม เหล่งแก แต่ไม่สนใจหรือไม่กล้าที่จะตัดสินใจแสดง พฤติกรรมอะไรออกไป และบุคคลที่มีทำหรือแสดง ปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์การกลั่นแกล้ง (Active Supporter) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่ตอบสนองต่อ เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง อาจปกป้องหรือช่วยเหลือเหยื่อ หรืออาจเข้าพวกกับกลุ่มที่รังแก ตัวอย่าง เด็กชาย ก ถูก กลุ่มเด็กชาย ง กลั่นแกล้งในสนามฟุตบอล และครูเดินผ่านไปเหตุการณ์นั้นพอดี ซึ่งครูไม่ได้แสดงปฏิกิริยา ใดๆต่อสถานการณ์ที่เด็กชาย ก ถูกกลั่นแกล้ง ครูผู้ อยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าว ถือว่าเป็นบุคคลประเภท Passive supporter แต่ถ้าหากครูเข้าไปช่วยเหลือ เด็กชาย ก และตักเตือนว่ากล่าวกลุ่มเด็กชาย ง ครูคนนั้นจะถือว่าเป็นบุคคลประเภท Active supporter

ปัจจัยสาเหตุสำคัญของการเกิดการกลั่นแกล้ง

สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง อาจยังไม่ได้มีการอธิบายอย่างชัดเจนว่าทำไมบุคคลจึง กลายเป็นคนที่ชอบช่มเหล่งแกผู้อื่น แต่นักวิจัยได้ พยายามระบุปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้ (Langan, 2011)

ปัจจัยด้านชีวภาพ ในอดีตมีความเข้าใจกัน ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากสาเหตุด้านจิตใจและสังคม เป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางการแพทย์ ได้มีการศึกษาและมีความเข้าใจสาเหตุของพฤติกรรม ก้าวร้าวทางด้านชีวภาพมากขึ้น เช่น พันธุกรรม ฮอร์โมน สมองและพัฒนาการทางสมอง เป็นต้น

ปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกลั่นแกล้งของเด็กและเยาวชน เช่น บุคลิกภาพ (Personality) การแสดงออก ทางอารมณ์ (Temperament) ปมด้อย (Inferiority complex) ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ (Low selfesteem) เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเชิงจิตวิทยาที่ เกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง คือ ความไม่สมดุลของพลังงานหรืออำนาจ (Imbalance of power) ของทั้งผู้รังแก และผู้ถูกรังแก กล่าวคือ ปัจจัยเชิงจิตวิทยาของทั้งสองฝ่าย จะมีความ ตรงกันข้ามกันหรือไม่สมดุลกัน ตัวอย่างเช่น เหยื่อจะมี ขนาดร่างกายเล็ก และผู้รังแกจะมี

ขนาดร่างกายใหญ่ หรือบุคคลที่รังแกจะมีความรู้สึกมีปมด้อยบางเรื่องใน ชีวิตจึงรู้สึกอยากข่มเหง บุคคลที่เด่นกว่า หรือหาทาง ระบายความรู้สึกที่เป็นปมด้อยออกมา เป็นต้น

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความ แตกต่างและกว้างมาก ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมาก ต่อการ กลั่นแกล้งของเด็กและเยาวชน ตัวอย่างเช่น ครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรง การอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีความก้าวร้าวหรือชอบความรุนแรง สื่อต่าง ๆ ที่เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมความรุนแรงหรือ การกลั่นแกล้ง การเล่นเกมที่มีเนื้อหารุนแรง ดัง ข้อมูลของโครงการ Child Watch สถาบันรามจิตติ พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ 10 หรือประมาณ 700,000 คน ก่อความรุนแรงและมี พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง มีสาเหตุจากเกม ละคร และภาพยนตร์ที่มีเนื้อหา รุนแรง (มูลนิธิสุขภาพ แห่งชาติ, 2549) เป็นต้น

ปัจจัยด้านสังคม อาจรวมถึงสถานะทาง เศรษฐกิจและสังคมซึ่งจะมีความผูกพันกับระดับ พฤติกรรมรุนแรง ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจ การอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างไม่ว่า จะ เป็นเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ที่ เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมข่มเหงรังแก

ดังนั้นปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสาเหตุที่ กระตุ้น ส่งผลและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง หรืออาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งนั้น อาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เพียงสาเหตุ เดียว แต่อาจเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ประการที่มีความ ซับซ้อน และมีผลกระทบอย่าง ต่อเนื่อง อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่น ๆ อีก เช่น จังหวะ เวลา อายุ ทักษะทาง สังคม การปรับตัว ความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว รวมถึงระดับของความรุนแรงในการกลั่นแกล้ง ของ เด็กและเยาวชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และ อลิสา วัชรสินธุ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้นเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พบความชุกของการข่มเหงรังแกในเด็กมัธยมต้นร้อยละ 23.4 โดยมีสถานภาพการรังแก 4 รูปแบบ ได้แก่ กลุ่มที่เป็นทั้งผู้รังแกและถูกรังแกร้อยละ 58.3 กลุ่มผู้ถูกรังแกร้อยละ 23.4 กลุ่มผู้รังแก ผู้อื่น ร้อยละ 6.1 และมีเพียงร้อยละ 12.2 ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแก โดยเพศหญิงจะเป็นผู้ถูกรังแก มากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายจะเป็นฝ่ายรังแกผู้อื่นมากกว่าหญิง ซึ่งรูปแบบของการรังแกที่พบ มากที่สุดคือ การรังแกด้วยวาจา ได้แก่ การใช้คำพูดหยาบคายล้อเลียน ส่วนการรังแกด้วยการทำร้าย ร่างกาย ได้แก่ การชก เตะ ตบ ตี พบในเพศชายมากกว่าหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) และ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้ง ได้แก่ เพศชาย ระดับผลการเรียนต่ำ มีบิดามารดาที่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน ครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี มีรูปแบบการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ครอบครัวมีหนี้สิน การมี

ปัญหาสุขภาพจิตโดยรวม และมีปัญหาสุขภาพจิตด้านพฤติกรรมเกราะและพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพทางสังคม

สกล วรเจริญศรี (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการข่มเหงรังแก พบว่า การกลั่นแกล้งเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นมา เป็นระยะเวลาหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรม ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กหรือ เยาวชน โดยมีลักษณะของการเกิดพฤติกรรมที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจ การได้รับผลกระทบ การกระทำซ้ำ ๆ ระยะเวลายาวนาน ซึ่งรูปแบบของการกลั่นแกล้งสามารถจำแนกได้เป็นการกลั่นแกล้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านคำพูด และกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ซึ่งสำหรับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ นับว่าเป็นเรื่องที่ทางสถาบันการศึกษาควรเพิ่มมาตรการ หรือแนวทางการป้องกันอย่างเร่งด่วน เพราะการกลั่นแกล้งประเภทนี้มีความแตกต่างจากประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องมีการเผชิญหน้ากัน และสามารถ กระทำได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น นับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่งของการป้องกันในสถานศึกษา สำหรับการช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาต้องอาศัยการช่วยเหลือใน หลายด้าน หลายมิติให้ครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นด้าน จัดระบบการให้บริการ (Service system) การมีระบบ การให้คำปรึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง

สุริยา ช้องเสนาะ (2561) ได้ศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการรังแกกัน (Bullying) พบว่า ครอบครัวต้องสร้างความรักและความเข้าใจต่อเด็กอย่างเหมาะสม ใช้เหตุผลในการตัดสินและสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนเป็นประจำ ส่วนครูให้มีการเอาใจใส่และเข้าถึงนักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นการติดตามและประเมินถึงการเปลี่ยนแปลงหรือศึกษาสัญญาณการเกิดการกลั่นแกล้ง เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที และโรงเรียนควรมีมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้งอย่างเคร่งครัด รวมถึงการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง และดูแลรักษาตามหลักวิธีการ

วิมลวรรณ ปัญญาว่อง (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและจัดการการรังแกกันในโรงเรียนพบว่า การป้องกันการรังแกกันในโรงเรียนที่ได้ผล ควรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งโรงเรียน (whole-school approach) เน้นการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยใน โรงเรียน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีความรู้และทัศนคติที่ไปในทางเดียวกัน ทั้งนี้ ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงเชิงวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องใช้เวลา ทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง จนกระทั่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีการ ประเมินผลที่ได้มาตรฐานและเป็นระบบ การดำเนินงาน ในลักษณะส่งเสริมป้องกัน ด้วยการสร้างทัศนคติ ที่ถูกต้อง มีข้อมูลความรู้ที่ครบถ้วนและทันสมัย และ การฝึกทักษะทางอารมณ์สังคมให้นักเรียนทุกคน มีแนวโน้มที่จะได้ผลดีกว่าการทำกิจกรรมเฉพาะกลุ่ม

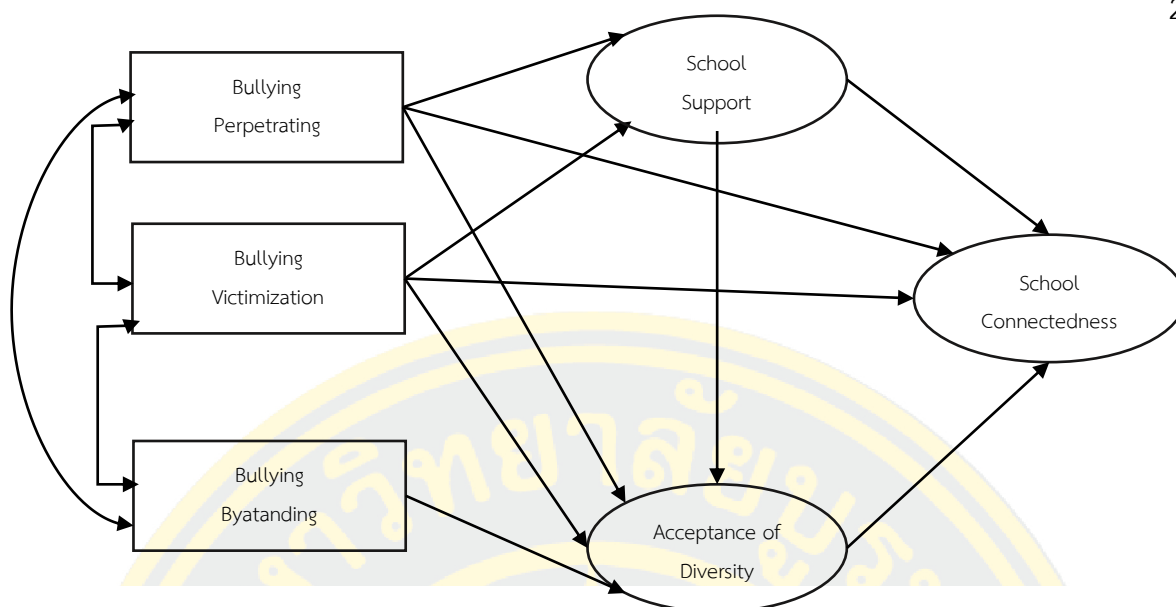
สิโรตม มณีแฮด และ ปรัชญนันท์ นิลสุข (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ : การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสกัดกั้นในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงหลักการเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยสกัดกั้นการกลั่นแกล้งกับบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนใน

โรงเรียนทั้งในลักษณะข้อความ ภาพ วิดีโอและเสียง โดยเฉพาะจงเฉพาะสื่อออนไลน์อย่างเป็นทางการของโรงเรียน และศึกษาเกี่ยวกับการนำซอฟต์แวร์มาวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ในเชิงลบแล้วกักกันอย่างอัตโนมัติไม่ให้ออกสู่สาธารณะ ประกอบด้วยประเภทสื่อบันทึกข้อมูลเสียง ก่อนจะต่อยอดไปสู่การพัฒนาโปรแกรมหรือระบบเทคโนโลยีดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การจัดการดังกล่าว ที่มีประสิทธิภาพนั้น นักเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ควรมีพื้นฐานการรู้เท่าทันสื่อขณะที่ผู้ใหญ่ ครูหรือเจ้าหน้าที่ ควรเป็นนักจัดการระบบเทคโนโลยีขั้นปานกลางถึงขั้นสูง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมการกลั่นแกล้งหมายถึงการกระทำที่ทำให้เกิดความบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ไกลเหตุการณ์ และปัจจัยสาเหตุของการกลั่นแกล้งเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และการปรับตัวทางสังคม

ตอนที่ 4 แนวคิดการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Carneya , Liub, and Hazler (2018) ได้ศึกษาทฤษฎีทุนทางสังคมและข้อมูลเชิงลึกโดยการตั้งสมมติฐานแบบจำลองเส้นทางที่แสดงถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งต่อการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการสนับสนุนในโรงเรียน การยอมรับความหลากหลาย และความผูกพันในโรงเรียน ซึ่งตัวแปรการกลั่นแกล้งทั้งสามถือเป็นตัวแปรรวม ซึ่งบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์แทนที่จะเป็นความสัมพันธ์แบบเหตุและผล ภายในแบบจำลองสมมติฐานนี้ เรายระบุตัวแปรภายนอกสามตัวแปร ได้แก่ การกลั่นแกล้ง การถูกกลั่นแกล้ง และการอยู่ไกลเหตุการณ์ ตัวแปรภายในคือการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการสนับสนุนโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความหลากหลาย และความผูกพันในโรงเรียน เราไม่ได้ตั้งสมมติฐานถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลโดยตรงระหว่างการกลั่นแกล้งและการรับรู้ถึงการสนับสนุนของโรงเรียน เพราะการกลั่นแกล้งและความผูกพันในโรงเรียน ขาดความชัดเจนที่เราพบว่าการสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เส้นทางเชิงสาเหตุแสดงระหว่างการกลั่นแกล้งและการรับรู้ถึงการยอมรับความหลากหลาย กล่าวคือ การไม่สนใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจส่งผลกระทบต่อรับรู้ถึงความผูกพันในโรงเรียนของนักเรียนโดยผ่านการยอมรับความหลากหลายในโรงเรียน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เป็นแผนภาพแนวคิดของแบบจำลองสมมติฐาน ผลกระทบของการกลั่นแกล้งต่อการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการสนับสนุนในโรงเรียน (Carneya, Liub, & Hazler, 2018)

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กนกธร วงษ์จันทร์ (2552) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักและมีกระบวนการขั้นตอนการทำงาน อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะป้องกันแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น ซึ่งมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2546) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การทำงานอย่างมีขั้นตอน โดยมีวิธีการและเครื่องมืออย่างชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กำหนดความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกัน ทางจิตใจที่เข้มแข็งมี คุณภาพชีวิต ที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ที่ ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารของสถานศึกษา โดยอาศัยความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและ องค์กรที่เกี่ยวข้องในการ ป้องกันและแก้ปัญหา รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน (เจริญ ทางกรณ์, 2558)

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเครื่องมือการ ดำเนินงานมีมาตรฐาน มีหลักฐานการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและ มี การประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีโรงเรียนเป็นหลักในการจัด การศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยอาศัยความ ร่วมมือของบุคลากรและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับ นักเรียนมากที่สุด ภายใต้การกระบวนการตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ มี ขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ที่ เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมี หลักฐานการ ทำงานที่ตรวจสอบได้กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี องค์ประกอบ สำคัญ 5 ประการ (วินัย จันทรานาค, 2558) ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2551) กล่าวว่า ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐาน ของ ชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและ ด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำ เป็นเกี่ยวกับ ตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูประจำชั้นหรือ ครูที่ปรึกษามี ความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ใน การส่งเสริมพัฒนาการป้องกัน แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกทางซึ่งเป็นข้อมูล เชิงประจักษ์ใช้การ

ใช้ความรู้สึกหรือคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิด ข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2. การคัดกรองนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) กล่าวถึงการคัดกรองนักเรียนว่าเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักกัน เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น ซึ่งสถานศึกษาควรมีการประชุมครูกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงรวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่เท่าไรจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสียงหรือกลุ่มมีปัญหา ทั้งนี้การจัดกลุ่มนักเรียนให้ ถือเป็นความลับการคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสียง และกลุ่มมีปัญหา

3. การส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2551) กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมนักเรียนว่าเป็น การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสียง และกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกัน มิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสียงและกลุ่มมีปัญหาและเป็นการ ช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสียงและกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่ โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินงานได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินงาน คือ

1.การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูม อาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และประโยชน์ของการจัดกิจกรรม โฮมรูมจะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและ ป้องกัน ปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวดำเนินงานจัดกิจกรรมโฮมรูม (เจริญกางกรณ์, 2558) มีดังนี้

1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย

1.1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินงานเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินงาน และหลังดำเนินงานซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของการบันทึก และการบันทึก อาจจะบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากได้ (วินัย จันทรานาค, 2558)

1.1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนครูที่ปรึกษาก่อนดำเนินงานตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย

1.3 วิธีการผสมผสาน โดยยึดหลักความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.4 วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) การพบกันระหว่างครูที่ประจำชั้นกับผู้ปกครองนักเรียน ถือว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถยิ่งขึ้น แนวดำเนินงานจัดกิจกรรม มีดังนี้

2.1 ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มีใช้การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ

2.1.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินงานโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.1.2 การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกในทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจในตัวของผู้ที่มีต่อ นักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.1.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มจากการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนจึง

จะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผล และจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

- 1) เป็นหลักฐานในการประชุมแต่ละครั้ง
- 2) เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

ในครั้งต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา กลุ่มมีความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินงานได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินงาน คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom Meeting)
4. การจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง /มีปัญหากลับมามีพฤติกรรมดีขึ้น ตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน นักเรียนจะจบช่วงชั้นจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 4) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

อาทิ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี, กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนและกิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น

2. กิจกรรมโฮมรูม เป็นการจัดกิจกรรมโฮมรูมว่าเป็นวิธีการจัดกิจกรรมแนะแนวในห้องเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน โดยจัดให้มีลักษณะบรรยากาศเหมือนบ้าน คือให้นักเรียนมีความคุ้นเคยซึ่งกันและกันและคุ้นเคยกับครูที่ปรึกษาประจำชั้นในครอบครัวเดียวกัน เป็นการจัดแนะแนวหมู่ในห้องเรียน เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วยให้นักเรียนรู้แนวทางการศึกษาต่อ รู้จักวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม เหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติรู้จักโลกกว้างทางอาชีพ รู้จักวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ฝึกการมีระเบียบวินัย สร้างบุคลิกลักษณะนิสัย เป็นต้น

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมวิชาการ (2546) กล่าวถึง การให้คำปรึกษาในยุคแห่งสังคมที่ซับซ้อนและสับสนเยาวชนมีความเปราะบางทางอารมณ์ บทบาทในการให้คำปรึกษาถือเป็นบทบาทหน้าที่และภารกิจที่มีความสำคัญของการทำหน้าที่ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา ทั้งการให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการและการให้คำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการ เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยทั่วไปองค์ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา ตลอดจนเทคนิควิธีการที่ควรพิจารณาและคำนึงถึงมีหลายประการ ดังนี้

1. การให้คำปรึกษา คือ บทบาทหน้าที่และกระบวนการหนึ่งที่ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาจะสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถรู้จัก เข้าใจ ยอมรับตนเอง มองเห็นปัญหาของตนเองสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง สามารถวางแผนการในอนาคตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

2. การให้คำปรึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการช่วยเหลือโดยมีการพบปะเป็นการส่วนตัว ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับบริการ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้รับบริการได้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถวางแผนการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีข้อเฉพาะจะสามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่เท่านั้น แต่จะช่วยให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ได้ด้วยตนเอง

2.2 การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม คือ การให้คำปรึกษามากกว่า 1 คน ในแต่ละครั้ง แต่ไม่ควรเป็นกลุ่มใหญ่เกินไป เพราะถ้าเป็นกลุ่มใหญ่มากเกินไป การให้คำปรึกษาอาจไม่ทั่วถึง และประการสำคัญเป็นเรื่องทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ ที่จะถ่ายทอดให้แก่กันของคนในกลุ่มการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มนี้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาคลายคลึงกัน นัดหมายมาพบกันเพื่อจุดประสงค์เดียวกัน คือ การแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องของตน

3. ความรู้พื้นฐานสำหรับครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ควรมีความรู้พื้นฐาน ดังต่อไปนี้

3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์

- 3.1.1 มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม
- 3.1.2 มนุษย์มีความแตกต่างทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์
- 3.1.3 พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมีสาเหตุ
- 3.1.4 มนุษย์มีเกียรติและศักดิ์ศรี
- 3.1.5 มนุษย์มีอารมณ์และเหตุผล
- 3.1.6 มนุษย์ย่อมเห็นประโยชน์ส่วนตัว
- 3.1.7 มนุษย์มักกล่าวโทษผู้อื่น
- 3.1.8 มนุษย์ชอบความแปลกใหม่
- 3.1.9 มนุษย์ชอบเปรียบเทียบ
- 3.1.10 มนุษย์มีความคาดหวัง

3.2 ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (ตามทฤษฎีของ Maslow)

- ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย
- ขั้นที่ 2 ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย
- ขั้นที่ 3 ความต้องการด้านความรักและการมีส่วนร่วม
- ขั้นที่ 4 ความต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง
- ขั้นที่ 5 ความต้องการบรรลุภาวะสัจจะการแห่งตน

3.3 พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ที่ได้รับการเสริมแรง แสดงออกได้ทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

4. คุณสมบัติที่สำคัญของผู้ให้คำปรึกษา

ในการทำหน้าที่เป็นผู้ให้ปรึกษาสำหรับผู้เรียนนั้น ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา ต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

- 4.1 มีบุคลิกภาพที่อบอุ่นและเป็นมิตร
- 4.2 มีลักษณะน่าไว้วางใจ น่าเคารพ น่าเชื่อถือและรักษาความลับได้
- 4.3 มีความสนใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีคุณธรรม เมตตาธรรมและเสียสละ
- 4.4 รู้จักพูด เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาทราบปัญหาที่แท้จริง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 4.5 รู้จักฟัง สามารถจับประเด็นได้เร็วและกระจ่างชัด มีความอดทนต่อการรับฟัง
- 4.6 สามารถอธิบายและคลี่คลายปมประเด็นต่าง ๆ ให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย
- 4.7 สามารถที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตนเองโดยผู้ให้

คำปรึกษาจะไม่ตัดสินใจแทน

- 4.8 มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์มั่นคง

5. กระบวนการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ ผู้ให้คำปรึกษาต้องทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความอบอุ่น สบายใจและไว้วางใจ

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ที่ให้เกิดปัญหาด้วยตัวของเขาเอง

ขั้นตอนที่ 3 เข้าใจปัญหา สาเหตุ ความต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหา สาเหตุ และความต้องการของตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 วางแผน แก้ปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาวิธีแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 5 ยุติการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาย้ำ ความเข้าใจที่เกิดขึ้นระหว่างที่ให้คำปรึกษา และช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีแรงจูงใจและกำลังใจที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง

6. เทคนิคบางประการที่ใช้ในการให้คำปรึกษา

6.1 การเริ่มต้นให้คำปรึกษา (Opening the Interview) ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้มีบรรยากาศที่ดี อบอุ่น และเกิดความเป็นกันเอง เช่นการกล่าวคำต้อนรับ เป็นต้น

6.2 การสร้างสายสัมพันธ์ (Establishing Rapport) เมื่อเริ่มต้นการสนทนาไปแล้วสิ่งที่ตามมาก็คือ การสร้างสายสัมพันธ์ เพราะสิ่งนี้จะช่วยให้การพูดคุยกันดำเนินไปสู่ จุดหมายการสร้างสายสัมพันธ์จะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะเป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนมาก โดยทั่วไปแล้วจะต้องทราบภูมิหลังของผู้รับคำปรึกษา เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างสายสัมพันธ์ต่อไป อาจจะต้องพูดถึงเรื่องที่คุณรับคำปรึกษาที่มีความถนัด และสนใจเป็นพิเศษเพื่อช่วยให้เขาสามารถพูดได้อย่างมั่นใจ ช่วยให้คุณมีความสุขและพร้อมที่จะพูดต่อไป

6.3 การตั้งคำถาม (Questioning) กระบวนการให้คำปรึกษานั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องไม่ใช้การแนะนำแต่จะใช้คำถามเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกกระจำจขึ้น เช่น อะไรเป็นสาเหตุทำให้เธอตัดสินใจเช่นนั้น หรือเธอได้จ่ายเงินซื้อของไปนั้นคุ้มกับประโยชน์ที่ใช้หรือไม่

6.4 การแนะ (Suggesting) ในบางกรณีผู้ให้คำปรึกษาจะพบว่า ผู้รับคำปรึกษาที่มีความสนใจต่อปัญหาต่าง ๆ และไม่สามารถจะโต้ตอบได้ จึงต้องมีการแนะนำกันบ้าง เพื่อให้เกิดความรู้สึกหรือพอมองเห็นช่องทางที่จะแก้ปัญหา เช่น เธอคงเคยไปพบครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์มาแล้วกระมัง เป็นต้น

6.5 การตีความ (Interpreting) การช่วยตีความในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษากล่าวไปแล้วเพื่อจะช่วยให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น

6.6 การเงียบและการฟัง (Silent and Listening) เป็นกลวิธีที่จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าเรื่องของตนได้ดีขึ้น การเงียบจะช่วยให้เกิดสมาธิ และรวบรวมคำพูดต่าง ๆ ได้รวดเร็ว

6.7 การทำให้กระจ่างแจ้ง (Clarifying) ผู้ให้คำปรึกษากล่าวถึงสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาพูดไปแล้วอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่เปลี่ยนเนื้อหาคำพูดนั้น ๆ เลย จะทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกแจ่มแจ้งในเรื่องที่เขาอาจเข้าใจผิดอยู่ได้ และมองเห็นคำพูดของตนในแง่ที่เป็นกลางมากขึ้น

6.8 การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) คือ การที่ผู้ให้คำปรึกษาตีความหมายของคำพูดซึ่งแสดงความรู้สึกที่สำคัญของผู้รับคำปรึกษา แล้วเปลี่ยนคำพูดใหม่ โดยเน้นเนื้อหาสาระเดิมเพื่อจะทำให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกของตนอย่างลึกซึ้งและกล้าเผชิญกับความรู้สึกของตน

6.9 การสอบซักถาม (Probing) คือ การให้ผู้ให้คำปรึกษาดำถามตรง ๆ เพื่อค้นหารายละเอียดจากผู้รับคำปรึกษา นอกจากนี้ยังมีเทคนิคกลวิธีต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาอีกหลายประการ เป็นต้นว่า การสังเกตพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา การแสดงความเห็นเพื่อให้อำนาจใจผู้รับคำปรึกษาซึ่งอาจแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางต่าง ๆ เช่น การพยักหน้า ยิ้มหรือแม้แต่ท่าทางซึ่งจะต้องทำให้รู้สึกเป็นกันเองที่สุด เพื่อช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีในการให้คำปรึกษาอย่างไรก็ตามในการให้คำปรึกษาผู้เรียน หากครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาพิจารณาเห็นแล้วว่าเรื่องที่ผู้เรียนมาขอรับคำปรึกษานั้นเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน เป็นปัญหาละเอียดอ่อนสมควรขอความร่วมมือ ต้องการส่งต่อผู้เรียนและปัญหาดังกล่าวไปยังฝ่ายแนะแนวของสถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ก็สามารถทำได้และถือเป็นเรื่องสมควรอย่างยิ่ง

กรมสุขภาพจิต (2551) กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานดังนี้

1. จิตวิทยาวัยรุ่น
2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ

3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพใช้คำถาม การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก ส่วนแนวดำเนินงานจัดกิจกรรมครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษา โดยมีกระบวนการในการปรึกษา ดังนี้ กระบวนการปรึกษา

3.1 สร้างสัมพันธภาพ

3.2 พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา

3.3 กำหนดวิธีการ และดำเนินงานแก้ไข้ปัญหา

3.4 ยุติการปรึกษา

การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควรจะปฏิบัติ ดังนี้

1. รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัดอบรมให้
2. หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษา และพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ
3. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาคณะครูดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. แนวทางการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนนอกจากจะให้การศึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครองที่ครูที่ปรึกษาสามารถคิด พิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ

1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
5. การใช้กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

สำหรับข้อ 2, 3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินงานด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ลักษณะการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน กรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนไม่ใช่คาบเรียน โดยมีครูประจำชั้นกับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม และตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกเป็นผู้ร่วมกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา การที่โรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้เกิด

กิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้น และหากมีเทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1. นักเรียนได้ใช้เวลาอย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือส่วนรวม
2. นักเรียนเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าหรือภาคภูมิใจในตนเองจากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมี นักเรียนมีทักษะทางสังคมการดำเนินกิจกรรม

2.1 จัดชุมนุม/ชมรม ที่นักเรียนสนใจ เช่น ชมรมร้องเพลง ดนตรีพื้นเมือง/สาขานาฏศิลป์ นักข่าว โต้วาที เป็นต้น

2.2 จัดโครงการประกวดแข่งขันหรือการแสดงออกเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ แสดงผลงานของตนจากการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมนุม/ชมรมต่าง ๆ จัดกิจกรรมกลุ่มพัฒนาตนของนักเรียนตามความสนใจ เช่น ด้านการเรียน ด้านการแสดงออก ด้านศิลปะ เป็นต้น

2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีบทบาทในกลุ่มและได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมในห้องเรียน

1. ช่วยให้นักเรียนมีทักษะทางสังคม
2. นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองจากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่มหรือได้ช่วยงานของครูในห้องเรียนการดำเนินกิจกรรม

2.1 หากนักเรียนไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยกล้าพูด กล้าแสดงออกหน้าชั้นก็อาจให้นักเรียนค่อย ๆ เพิ่มระยะเวลาในการพูดหน้าชั้น โดยมีกำลังใจจากครูและทำที่เป็นมิตรของเพื่อน ๆ ในห้อง ซึ่งครูอาจมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้รายงานข่าวปากเปล่าหรือเป็นผู้อ่านข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์หรือสิ่งตีพิมพ์เพื่อนำเสนอแก่เพื่อน ๆ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2-3 นาที แล้วเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นต่อไป ฝึกการพูดหรือเล่าเรื่องโดยไม่ต้องเตรียมตัวล่วงหน้า

2.2 การมอบหมายให้นักเรียนช่วยแจกใบงาน เอกสาร อุปกรณ์การเรียนการสอนหรือเก็บสมุดแบบฝึกหัดหรืองานอื่น ๆ และให้คำชมเชยกย่องเมื่อนักเรียนได้ช่วยงาน ซึ่งกิจกรรมนี้เหมาะกับนักเรียนที่สมาธิสั้น อยู่ไม่นิ่ง

3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) ครูประจำชั้นต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกันทั้งด้านความสามารถ บุคลิกภาพ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริง และไม่เกิดปัญหาในการจับคู่ นักเรียนทั้งคู่ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กันและยินดีให้หรือรับการช่วยเหลือเพื่อน ครูประจำชั้น

ต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งคู่อย่างสม่ำเสมอว่าช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำปรึกษาแนะนำการจับคู่เพื่อช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

1. เพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือมีจุดเด่นในด้านต่าง ๆ ได้ดูแลช่วยเหลือเพื่อนที่ด้อยกว่า

2. นักเรียนได้ใส่ใจและเอื้อเฟื้อต่อกันและกัน รู้จักการให้และการรับด้วยมิตรไมตรีการดำเนินกิจกรรม

2.1 นักเรียนที่เรียนเก่งให้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อการสอนเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า

2.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่ได้แสดงความสามารถออกมาให้เห็น เพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถออกมาเช่น การเล่นเกม ร้องเพลง เล่นดนตรี การพูด เป็นต้น

2.3 นักเรียนที่ชอบเก็บตัว ซื่อๆ ไม่มีเพื่อน ให้จับคู่เพื่อนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีจุดเด่นด้านสัมพันธภาพทางสังคม

4. การใช้ กิจกรรมซ่อมเสริม เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน ซึ่งครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบ จำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้าไม่ทันเพื่อน ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องควรมีการประสานงานขอความร่วมมือจากครูประจำวิชาก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อขอเรียนซ่อมเสริม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมซ่อมเสริม

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดีได้เรียนเพิ่มเติมจากครูประจำวิชาที่ตนเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน

2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในด้านการเรียน

3. เพื่อให้นักเรียนได้ใส่ใจกับการเรียนของตนเองให้มากขึ้นการดำเนินกิจกรรมนักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนไม่ทันวิชาใดก็ให้เรียนเพิ่มเติมกับครูประจำ วิชา นั้น ๆ โดยนัดแนะวัน เวลา สถานที่ที่จะเรียนให้เรียบร้อย

5. การใช้ กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูประจำชั้นควรมีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยที่มีต่อนักเรียนจากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นแทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใดเพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่พอใจ ทั้งกับครูประจำชั้น

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม

เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนัก และมีความเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียนการดำเนินกิจกรรม

1. การเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน
2. การโทรศัพท์ติดต่อ
3. การแจ้งโดยการเขียนจดหมาย

ทั้งนี้การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง ความเหมาะสม สอดคล้องกับ ลักษณะปัญหาหรือไม่ บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างไรและสภาพของชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิต (2551) กล่าวเพิ่มเติมว่าข้อที่พึงตระหนักในการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน คือ

1. การรักษาความลับ ควรดำเนินงานดังต่อไปนี้
 - 1.1 เรืองราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย
 - 1.2 ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ให้เกียรตินักเรียน
 - 1.3 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสม และสะดวกในการเรียกใช้
 - 1.4 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ
2. การแก้ไขปัญหา
 - 2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
 - 2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษา จึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัวเพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาของนักเรียนหรือการส่งต่อนักเรียนนั้นในบางกรณีครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินงานได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคนสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกัน และ

การแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม แต่สิ่งที่ครูประจำชั้น จำเป็นต้องดำเนินงานมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ในบางครั้งครูที่ปรึกษาอาจพบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง ก็ควรดำเนินงานส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2551) สรุปว่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม กระบวนการที่กล่าวมานั้น อาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่ความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียน ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือ ครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามจนเป็นปัญหาใหญ่โดยยาก ต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินงานได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือ คัดกรองนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณีการส่งต่อนักเรียน แบ่งดังนี้

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินงานส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิทธิศักดิ์ อูสาพรหม (2552) ได้ดำเนินงานวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านอุณา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนด กระบวนการและ วางแผนปฏิบัติการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนา รูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านอุณา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า มีการตั้งทีมงานขึ้นมาทา หน้าที่ดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ผู้ปกครอง นักเรียนเข้ามารับรู้ รับทราบพฤติกรรมของนักเรียนร่วมกันกับคณะครู แลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นจริง ของนักเรียน ร่วมปรึกษาหารือเพื่อหาทางช่วยเหลือและช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนด้วยกันอย่างมี ประสิทธิภาพ การดำเนินงานพัฒนาในรอบที่ 1 โดยการไปศึกษา ดูงานและการอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งผลให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนและกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านนักเรียน นำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมากขึ้นแต่การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านวินัย คือความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จึงได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมในด้านที่นักเรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์จนนักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและกิจกรรมออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ผู้ปกครองช่วยดูแล เอาใจใส่นักเรียนมากขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นและมีความประพฤติที่ดียิ่งขึ้น ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา พบว่ากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมโดยส่งเสริมให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นซึ่งส่งผลให้ครูที่ปรึกษามีความใกล้ชิด ดูแล เอาใจใส่รู้พฤติกรรมนักเรียน รู้ข้อมูลของนักเรียน กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนครูมีความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครองในเรื่องการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนทำให้นักเรียนเป็นคนดีมีพฤติกรรมและปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนมากขึ้น ผลการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้คณะครูในโรงเรียนได้รู้จักและเข้าใจกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้นจากการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำ ไปสู่การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน

อรทัย มังคลาด (2557) ศึกษา การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ ตามลำดับ และคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างมีขั้นตอนและมีการดำเนินการอย่างชัดเจนโดยมีเครื่องมือที่มาตรฐานที่ใช้ในการดำเนินงานโดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ดำเนินการหลักและเป็นการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายซึ่งขั้นตอนการดำเนินการประกอบไปด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข และ 5) การส่งต่อ

ตอนที่ 5 แนวคิดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยอมรับ

1. ความหมายกระบวนการยอมรับ

Foster (1973) ให้ความหมายการยอมรับว่า ประชาชนได้เรียนรู้โดยผ่านการศึกษา สามารถบรรยายได้โดยผ่านขั้นการเรียนรู้ การยอมรับจะเกิดขึ้นได้หากมีเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะได้ผลดีก็ต่อเมื่อ บุคคลนั้นได้ทดลองปฏิบัติ เมื่อแน่ใจว่าสิ่งประดิษฐ์นั้นสามารถให้ประโยชน์อย่างแน่นอน เขาจึงกล้าลงทุนซื้อสิ่งประดิษฐ์นั้น

Rogers and Shoemaker (1971) ให้ความหมายของการยอมรับว่า เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลแต่ละคนที่เริ่มต้นตั้งแต่การรับรู้ข่าวเกี่ยวกับนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีหนึ่งๆ ไปจนถึงการยอมรับเอาเทคโนโลยีนั้น ๆ ไปใช้อย่างเปิดเผย

สรุปกระบวนการยอมรับ คือกระบวนการทางความคิดของผู้บริโภค ในการแสดงพฤติกรรมของผู้บริโภค นับตั้งแต่จากการรับรู้นวัตกรรมใหม่ครั้งแรกไปจนถึงการยอมรับนวัตกรรมใหม่ โดยที่กระบวนการตัดสินใจนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและต้องอาศัยเวลา

2. ขั้นตอนในกระบวนการยอมรับ (Stage in the Adoption Process)

การยอมรับนวัตกรรมใหม่ เยาวพา ชูประภาวรรณ (2547) เป็นกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค โดยอาศัยการสื่อสารสนับสนุน ซึ่งขั้นตอนในกระบวนการยอมรับประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1. การรับรู้ (Awareness) เป็นขั้นแรกที่จะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมใหม่ โดยบุคคลรับรู้ว่ามีนวัตกรรมใหม่ครั้งแรก เป็นขั้นตอนของการรับทราบเท่านั้นว่านวัตกรรมได้เกิดขึ้นและมีอยู่จริง แต่ยังไม่ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน

2.2. ความสนใจ (Interest) บุคคลเริ่มมีความสนใจ เริ่มค้นหาข้อมูลและเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมนี้เป็นไปในลักษณะที่ตั้งใจและใช้กระบวนการคิดมากกว่าขั้นการรับรู้ ในขั้นนี้จะทำให้บุคคลได้รับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่นั้นมากขึ้น บุคลิกภาพ ค่านิยม สังคมหรือประสบการณ์เก่าๆ จะมีผลต่อบุคคลนั้น และมีผลต่อการติดตามข่าวสาร

2.3. การประเมิน (Evaluation) เป็นขั้นไตร่ตรอง บุคคลจะนำข้อมูลที่ได้นำมาพิจารณาข้อดี ข้อเสีย เพื่อตัดสินใจว่าจะทดลองนวัตกรรมใหม่หรือไม่ ขั้นนี้จะแตกต่างจากขั้นอื่นๆ ตรงที่เกิดการตัดสินใจที่จะลองความคิดใหม่ๆ โดยบุคคลมักคิดว่า การใช้สิ่งใหม่ๆ นั้นเป็นการเสี่ยงที่ไม่แน่ใจ ผลที่จะได้รับในขั้นนี้จึงต้องการแรงเสริม (Reinforcement) เพื่อสร้างความมั่นใจยิ่งขึ้นว่าสิ่งที่ได้ตัดสินใจทดลองนั้นถูกต้อง โดยการให้คำแนะนำข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจ

2.4. การทดลอง (Trial) เป็นขั้นที่บุคคลทดลองนวัตกรรมใหม่ โดยอาจลองปฏิบัติทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อพิสูจน์ประโยชน์ของนวัตกรรมใหม่นั้น และรอดตัดสินใจว่าจะยอมรับ

นวัตกรรมนั้นหรือไม่ ในขั้นนี้บุคคลจะแสวงหา ข่าวสาร ที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ซึ่งผลทดลองจะมีความสำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจ ที่จะปฏิเสธหรือยอมรับต่อไป

2.5. การยอมรับ (Adoption) เป็นขั้นสุดท้ายในกระบวนการยอมรับ เป็นขั้นที่บุคคลยอมรับนวัตกรรมใหม่ หลังจากได้ทดลองปฏิบัติแล้ว และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง หลังจากยอมรับนวัตกรรมแล้ว กลุ่มเป้าหมายจะมีการแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจยอมรับ ถ้าข่าวสารที่ได้รับภายหลังมีผลว่าไม่สมควรรับนวัตกรรมนั้น อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเลิกยอมรับนวัตกรรมนั้นได้ แต่ถ้าได้รับข่าวสาร ที่ดีภายหลัง อาจจะกลับมา ยอมรับใหม่ได้อีก

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการยอมรับ (Factors Influencing the Adoption Process) นักการตลาดต่างยอมรับในคุณลักษณะของกระบวนการยอมรับของผู้บริโภค ดังนี้

3.1 ความพร้อมยอมรับสิ่งใหม่ (Readiness to Try New Products)

เป็นระดับที่บุคคลจะยอมรับความคิดใหม่ได้รวดเร็วเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นในสังคม ซึ่งบางคนอาจรับสินค้าใหม่ทันที บางคนอาจรอก่อนระยะหนึ่ง บางคนอาจจะไม่สนใจเลย ซึ่งกลุ่มคนที่แตกต่างกันในการมองคุณค่าสิ่งใหม่แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1 นวัตกรรม (Innovators) กลุ่มนี้เป็นพวกชอบทดลองสิ่งใหม่ ๆ เป็นพวกกล้าได้กล้าเสีย พวกเขาจะทดลองความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอ กลุ่มนี้จะสำคัญมากที่จะทำให้นวัตกรรมใหม่เป็นที่ยอมรับในตลาด แม้จำนวนน้อยประมาณ 2.5% แต่เป็นกลุ่มเต็มใจทดลองใช้ มักเป็นกลุ่มหนุ่มสาว มีฐานะการเงินดี มีการศึกษาสูง เป็นพวกใจกว้าง เข้ากับสังคมได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง

3.1.2 กลุ่มล้ำสมัย (Early Adopters) กลุ่มใหญ่กว่ากลุ่มแรกมีประมาณ 13.5% ชอบความแปลกใหม่ น้อยกว่ากลุ่มแรก เป็นผู้มีรายได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีการศึกษา มีความคิดริเริ่ม เป็นผู้นำด้านความคิด และยอมรับสิ่งใหม่เร็วแต่ด้วยความระมัดระวัง ซึ่งจะช่วยพิจารณาว่านวัตกรรมใหม่เป็นที่ ยอมรับหรือไม่ กลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อเพื่อนและผู้ร่วมงาน เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการโฆษณาและการส่งเสริมการตลาด

3.1.3 กลุ่มทันสมัย (Early Majority) เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ถึง 34% มีลักษณะสุขุมตัดสินใจ ด้วยความละเอียดรอบคอบ แม้ว่าคนกลุ่มนี้จะไม่ใช่พวกแรกที่รับนวัตกรรมใหม่ แต่ก็ชอบใช้ก่อนคนส่วนใหญ่ ในสังคมนั้น คนกลุ่มนี้อยู่ในสังคมระดับกลาง เมื่อก่อนนี้ยอมรับสินค้า แสดงว่าเป็นที่ยอมรับของตลาดส่วนใหญ่

3.1.4 กลุ่มตามสมัย (Late Majority) เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ถึง 34% ซึ่งยอมรับผลิตภัณฑ์ หลังกลุ่มที่ 3 ถือว่าเป็นกลุ่มผู้ตาม ลักษณะเด่นของกลุ่มค่อนข้างอนุรักษ์นิยม เคร่งครัดในระเบียบประเพณี และค่อนข้างมีอายุมาก

3.1.5 กลุ่มล้ำหลัง (Laggards) กลุ่มสุดท้ายนี้เป็นพวกหัวโบราณเป็นพวกขี้สงสัย ขี้ระแวง ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ กลัวการเปลี่ยนแปลง ยึดมั่นกับประเพณีนิยม จะยอมรับเมื่อสามารถวัด

ออกมาได้ว่าเกี่ยวพัน กับจารีตประเพณีของตน กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีอายุมาก มีฐานะทางการเงิน สังคม และการศึกษา อยู่ในระดับต่ำ ความไม่เชื่อมั่นในตัวเอง

3.2 ผู้มีอิทธิพล (Personal Influence) เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และโอกาสในการบริโภคสินค้า ของบุคคลอื่น ถึงแม้ว่าผู้มีอิทธิพลจะเป็นปัจจัยสำคัญ แต่ก็มีความสำคัญเฉพาะกับบางสถานการณ์ หรือกับบางคนเท่านั้น ซึ่งผู้มีอิทธิพลจะมีความสำคัญในขั้นการประเมินมากกว่าขั้นอื่น

3.3 คุณลักษณะของนวัตกรรม (Characteristics of The Innovation) สินค้าบางชนิด อาจได้รับการยอมรับ อย่างรวดเร็ว แต่บางชนิดต้องใช้เวลาานกว่าจะได้รับการยอมรับ คุณลักษณะที่มีผลต่อการยอมรับสินค้าใหม่มี 5 ประการ ดังนี้

3.3.1 ประโยชน์หรือความเป็นไปได้เชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantage) คือ การที่ผู้รับนวัตกรรม คิดว่ามีประโยชน์เหนือกว่าสินค้าเดิมอย่างชัดเจนเช่น สะดวก รวดเร็ว ประหยัด กว่ายิ่งผู้รับนวัตกรรม เห็นคุณค่ามากเพียงใด โอกาสที่จะยอมรับนวัตกรรมยิ่งมีมากขึ้น

3.3.2 ความเข้ากันได้หรือสอดคล้อง (Compatibility) การที่ผู้รับนวัตกรรม รู้สึกว่า นวัตกรรม นั้นสอดคล้องกับคุณค่า ค่านิยม และประสบการณ์ของผู้ใช้ จะทำให้ผู้รับนวัตกรรมรู้สึก มั่นใจและคิดว่า นวัตกรรมมีความหมายมากยิ่งขึ้น

3.3.3 ความยุ่งยาก หรือความซับซ้อน (Complexity) การที่ผู้รับนวัตกรรมรู้สึกว่า นวัตกรรมนั้น เป็นที่เข้าใจ หรือสามารถนำมาใช้ได้ยากหรือง่ายเพียงใด ถ้าผลิตภัณฑ์ใหม่มีความ ยุ่งยากต่อการใช้งาน ก็ยากที่จะทำให้เกิดการยอมรับได้ยาก ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ใหม่จึงควรผลิตให้ง่าย ต่อการใช้งาน กล่าวได้ว่าความยุ่งยากมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับการยอมรับนวัตกรรม

3.3.4 การทดลองใช้ (Trial Ability) คือ การที่ผู้รับนวัตกรรมสามารถนำบางส่วน ของนวัตกรรม ไปทดลอง จนเป็นที่ยอมรับ จะช่วยเพิ่มอัตราการยอมรับเพราะทำให้ผู้รับนวัตกรรม รู้สึกว่าตนเสี่ยงภัยน้อย

3.3.5 สังเกตได้ (Absorbability) คือ การที่ผลของนวัตกรรมเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ง่าย เป็นรูปธรรม (Material Innovation) จะได้รับการยอมรับง่ายกว่านวัตกรรมที่เป็นนามธรรม (Non-Material Innovation) คุณลักษณะอื่นที่มีอิทธิพลต่ออัตราการยอมรับ เช่น ต้นทุน ความเสี่ยง ความไม่แน่นอน ความน่าเชื่อถือในเชิงวิทยาศาสตร์ และการยอมรับจากสังคม นักการตลาดจะต้องวิจัย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภคและทำการวางแผนการตลาด

3.4 ความพร้อมขององค์กร (Organizations' Readiness to Adopt Innovation) การยอมรับผลิตภัณฑ์ใหม่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสภาพแวดล้อมขององค์กร เช่น ความก้าวหน้าและ รายได้ขององค์กร ตัวแปรภายในองค์กร เช่น ขนาดองค์กร ผลกำไร แรงผลักดันให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลง และการบริหาร เช่น ระดับการศึกษา อายุ นอกจากนั้นยังอาจมีปัจจัยอื่นที่มาจาก ภาครัฐบาล

Robertson (1970) ได้นำเสนอรูปแบบกระบวนการยอมรับ โดยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรับทราบ (Awareness) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริโภคทราบว่า มีสินค้าใหม่ในตลาด โดยมี ข้อมูลเพียงเล็กน้อย ยังไม่มีทัศนคติใด ๆ ต่อสินค้าใหม่เลย
2. ขั้นความเข้าใจ (Comprehension) เป็นขั้นที่แสดงว่า ผู้บริโภคมีความรู้และความเข้าใจ ในสินค้าใหม่มากขึ้น ทราบว่าสินค้านี้มีประโยชน์อะไร สามารถนำไปใช้ทำอะไรได้บ้าง
3. ขั้นทัศนคติ (Attitude) เป็นขั้นที่ผู้บริโภค เริ่มมีความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสินค้า ใหม่ เริ่มมีพฤติกรรมด้านแรงจูงใจ ถ้าผู้บริโภคมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสินค้าใหม่ จะส่งผลให้สิ้นสุด กระบวนการ
4. ขั้นยืนยัน (Confirmation) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริโภคมีความเชื่อว่า สินค้าใหม่เหมาะสม และพิจารณาถึงประโยชน์ที่ได้รับ โดยการประเมินจากคุณลักษณะสินค้า
5. ขั้นทดลอง (Trial) เป็นขั้นที่ผู้บริโภคมีการทดสอบ หรือทดลองใช้สินค้าใหม่ และ พิจารณาถึงประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งในขั้นนี้อาจมีการทดลองใช้งานจริงเพียงบางส่วน หรือทั้งหมดขึ้นอยู่กับ ลักษณะของสินค้า
6. ขั้นการยอมรับ (Adoption) ในขั้นนี้ ผู้บริโภคจะตัดสินใจว่าจะใช้หรือไม่ใช้สินค้าใหม่ อย่างถาวร ถ้ายังมีการซื้อ ก็แสดงว่ากระบวนการยอมรับสมบูรณ์

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ความหมายความแตกต่างระหว่างบุคคล สุธีรา เผ่าโกศลสถิต (2543) ให้ความหมายว่า มนุษย์เรามีความคล้ายคลึงกันอยู่หลายประการ เช่น ต่างก็มีความต้องการ มีความรู้สึก มีอารมณ์แต่ ในขณะเดียวกันบุคคลแต่ละคนก็มีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ ได้หลายประการ เช่น มีรูปร่างต่างกัน มีสีของตา สีของผมต่างกัน บางคนมีความฉลาดบางคนโง่เขลาแม้แต่คู่แข่งยังมี ความแตกต่างกัน เช่น แตกต่างกันในความคิดและอารมณ์ ฉะนั้นเราอาจกล่าวได้ว่า ไม่มีผู้ใดจะมีความเหมือนกันไปเสียทุกสิ่ง ทุกอย่าง มนุษย์ทุกคนในโลกนี้จึงมีความแตกต่างกันทั้งทางร่างกายและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันและความ แตกต่างของมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่บุคคลควรเข้าใจและศึกษาเพื่อให้เข้าใจเพื่อนมนุษย์

ทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (stimulus-response) หรือทฤษฎี เอส-อาร์ (S-R theory) และนำมาประยุกต์ใช้ Defleur (1989) อธิบายว่า บุคคล มีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น บุคลิกภาพ ทัศนคติ สติปัญญา และความสนใจ เป็นต้น และความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพทาง สังคมและวัฒนธรรมทำให้มีพฤติกรรมการสื่อสารและการ เลือกเปิดรับสารที่แตกต่างกัน

ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล

ความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้เราเข้าใจเพื่อนมนุษย์มากยิ่งขึ้นและเข้าใจธรรมชาติของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ดังนั้นจะให้บุคคลอื่นคิดอย่างที่เราคิดหรือทำอย่างที่เราทำไม่ได้ ทุกคนมีพันธุกรรมที่แตกต่างกันมีสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เหมือน ๆ กันแต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลต้องตัดสินใจในเรื่องเดียวกันเหมือนกันทั้งก็มาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลยอมรับความต่างของกันและกันเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ดี ๆ ให้กันและกัน(ลักขณา สิริวัฒน์, 2544)

มนุษย์แต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ทั้งที่เป็นความแตกต่างภายนอก ได้แก่รูปร่าง หน้าตา สีผิว สีผม ฯลฯ และทั้งที่เป็นความแตกต่างภายใน ได้แก่ ความคิด เจตคติ ความต้องการ เป็นต้นความแตกต่างระหว่างบุคคลดังกล่าวเป็นผลมาจากสาเหตุที่สำคัญ คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น หากต้องการจะเข้าใจบุคคลได้ดีจึงควรทำความเข้าใจในเรื่อง พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างถ่องแท้ด้วย (สุธีรา เผ่าโกศลสถิต, 2543)

ความแตกต่างของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคนจะมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน แต่ก็อาจมีบางคนที่มีบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกันได้บ้าง ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพของบุคคลมีความแตกต่างกัน นอกจากความแตกต่างของบุคลิกภาพในลักษณะปกติแล้วบางครั้งบุคลิกภาพของบุคคลก็จะมี การผันแปรออกไปจากมาตรฐานที่สังคมกำหนด ความเบี่ยงเบนของบุคลิกภาพนี้จะทราบได้โดยการประเมินบุคลิกภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ

บุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกันเพราะ บุคคลที่มีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานต่าง ๆ อยู่แล้ว ทางสรีระ สังคม และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่ต่างกันก็ทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ที่แตกต่าง กันมากขึ้นมีผลทำให้บุคลิกภาพ แตกต่างกันไปด้วย ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของบุคลิกภาพ ที่จะยกมากล่าวนี้ได้แก่

1. เพศกับความแตกต่างของบุคลิกภาพ ชายและหญิงจะมีความแตกต่างกันในลักษณะบุคลิกภาพ เว้นแต่ในช่วงของวัยเด็กซึ่งยังไม่อยู่ในขั้นของการแยกแยะความแตกต่างระหว่างเพศอย่างชัดเจนมากการทดสอบความสามารถในการเข้าใจลักษณะอารมณ์โดยไม่มีการพูด ทำให้ทราบว่าผู้หญิงมีความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ของบุคคลได้ดีกว่าผู้ชาย โดยไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงในช่วงอายุใดก็ตาม ซึ่งความสามารถในการเข้าใจสัญญาณต่างๆ ที่ไม่ใช่คำพูดนี้เอง เป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถที่บุคคลจะมีความสามารถในการสอนและงานทางคลินิก

ในการศึกษาเรื่องของความก้าวร้าว ผู้วิจัยพบว่าเพศชายและเพศหญิง มีลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันด้วยเช่นกัน ความแตกต่างในเรื่องของความก้าวร้าวนี้จากการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นที่มีช่วงอายุของนักศึกษาระดับวิทยาลัย พบว่าเพศชายมีความก้าวร้าวและดุร้ายมากกว่าเพศหญิงไม่ว่าจะเป็นกรวัดแบบลึกลับ หรือการวัดแบบอ้อมวิสัย โดยวัยรุ่นพวกนี้ได้แสดงความคิดเห็นอย่าง

ก้าวร้าว และก็มีใจที่เต็มใจที่จะแสดงออกอย่างก้าวร้าวในการทดลองสำหรับกรณีของผู้ใหญ่ก็เช่นเดียวกันผู้วิจัยพบว่า ผู้ชายมีความก้าวร้าวมากกว่าผู้หญิงในการทดลองทุกสถานการณ์

สำหรับเรื่องของการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกจะพบว่าผู้หญิงมีการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกได้เหมาะสมกว่าผู้ชาย ทั้งนี้อาจจะเป็นผลจากการบังคับทางสังคมที่มีต่อผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และอาจจะไม่ใช่ผลของความแตกต่างในบุคลิกภาพอย่างแท้จริงก็เป็นได้นอกจากนี้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับความสิ้นหวังและความเศร้าเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า ผู้ชายได้รับความกระทบกระเทือนทางอารมณ์เกี่ยวกับความสิ้นหวังและความเศร้าได้มากกว่าผู้หญิง

2. อายุกับความแตกต่างของบุคลิกภาพ อายุก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องในด้านของความแตกต่างของบุคลิกภาพ โดยบุคลิกภาพจะเปลี่ยนแปลงไปพร้อมๆ กับอายุ โดยเฉพาะในเรื่องความระมัดระวัง และความเข้มแข็งการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพตามอายุนั้นสำหรับบางคนการพัฒนาบุคลิกภาพของเขาจะต่อเนื่องกันมาเรื่องจากวัยรุ่นจนถึงวัยชรา โดยที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่บางคนอาจมีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นตอนกลางถึงประมาณอายุ 30 ปี นอกจากนี้อาการผิดปกติทางพฤติกรรมของบุคคลมักจะพบสถิติที่สูงที่สุดในกลุ่มอายุระหว่าง 25 ถึง 44 ปี ส่วนอาการผิดปกติทางพฤติกรรมที่เกิดจากความผิดปกติทางร่างกายซึ่งทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงความคิด ความจำ และบุคลิกภาพอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มคนที่มีความอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป

3. สุขภาพกับความแตกต่างของบุคลิกภาพ สุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิตของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับความแตกต่างของบุคลิกภาพ คือ ร่างการที่สมบูรณ์แข็งแรงจะเป็นพื้นฐานให้บุคคลมีความพร้อมในการสร้างบุคลิกภาพที่ดี สุขภาพทางจิตดีเช่นเดียวกัน คนที่มีสุขภาพจิตดีจะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ดังนั้นลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงออกมาก็จะเป็นบุคลิกภาพที่ดี แต่ในทางตรงข้ามพวกที่มีสุขภาพจิตไม่ดีจะปรับตัวไม่ได้ ทำให้มีบุคลิกภาพที่สังคมไม่พึงประสงค์ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าสุขภาพทางกายและจิตมีผลร่วมทำให้เกิดความแตกต่างของบุคลิกภาพได้

4. อาชีพกับความแตกต่างของบุคลิกภาพ อาชีพเป็นส่วนหนึ่งที่หล่อหลอมให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามลักษณะของอาชีพได้ อาชีพบางอย่างเช่น ครู แพทย์ จะมีการหล่อหลอมให้บุคคลในอาชีพมีบุคลิกภาพที่มีเมตตา มีคุณธรรมสูงเพราะเป็นอาชีพที่ใช้เมตตาคุณต่อเพื่อนมนุษย์ ส่วนบางอาชีพ เช่น นักหนังสือพิมพ์ จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบที่คล่องแคล่วว่องไวและชอบซักถาม หรืออาชีพทหาร จะหล่อหลอมบุคลิกภาพของผู้ที่อยู่ในอาชีพนี้ให้มีความเข้มแข็ง อดทน เป็นผู้นำ ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า อาชีพมีบทบาทที่สำคัญที่เดียวในการหล่อหลอมลักษณะบุคลิกภาพให้เป็นไปตามอาชีพนั่น ๆ ถ้าจะมองในอีกด้านหนึ่งคนที่บุคลิกภาพบางลักษณะก็มักจะนิยมเลือกอาชีพให้สอดคล้องกับ

บุคลิกภาพของตนด้วย เช่น คนที่ชอบต่อสู้ ผจญภัย ทำหายก็มักจะเลือกอาชีพเป็นทหาร ตำรวจ เป็นต้น

5. ประสบการณ์กับความแตกต่างทางบุคลิกภาพ บุคคลแต่ละคนจะมี ประสบการณ์ในอดีตที่แตกต่างกัน บางคนก็มีประสบการณ์ในชีวิตที่ดี มีความสำเร็จ มีความอบอุ่นในครอบครัว บุคคลที่มีประสบการณ์เช่นนี้มาจะพัฒนาบุคลิกภาพในทางที่ดี มีความอบอุ่น มั่นคง เชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งในทางตรงข้ามบุคคลที่มีประสบการณ์ที่เลวร้ายในชีวิตจะมีลักษณะการมองโลกในแง่ร้าย ขาดความมั่นใจ หวาดกลัว บุคคลเช่นนี้จะพัฒนาบุคลิกภาพที่ขาดความไว้วางใจผู้อื่น ขี้ระแวงสงสัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกแง่ร้าย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการรับรู้การยอมรับความแตกต่างเป็นกระบวนการทางความคิดที่เริ่มจากการรับรู้ไปจนถึงขั้นตัดสินใจยอมรับในความต่างกันของแต่ละบุคคลซึ่งกระบวนการตัดสินใจนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและอาศัยระยะเวลาในการตัดสินใจ

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันของนักเรียนในโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาท และภารกิจของครูกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของคนในสังคม นับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการดำรงอยู่ของสังคมไทย ที่มีสภาพค่อนข้างเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำพาสรรพสิ่งต่าง ๆ ไหลบ่าเข้าสู่ประเทศในรูปแบบข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถสกัดกั้นได้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบต่อวิถีของสังคมโดยเฉพาะผลที่เกิดกับเยาวชนที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสถานศึกษาซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต ดังนั้น การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการเป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนที่มีความสุขอย่างสมดุลและกลมกลืนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขได้นั้น “ความผูกพันต่อองค์กรของครู” นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่จะทำให้ครูมีความทุ่มเทให้การปฏิบัติงานและมีความปรารถนาที่จะคงอยู่เป็นสมาชิกของโรงเรียนเพื่อความสำเร็จและก้าวหน้าของโรงเรียนอีกต่อไป ทั้งนี้เพราะความผูกพันต่อองค์กรของนักเรียนจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความศรัทธา ความทุ่มเท และความจงรักภักดีต่อโรงเรียน พร้อมทั้งจะปกป้องชื่อเสียงของโรงเรียน (Porter & Lawler, 1987) การที่บุคลากรขององค์กรจะเกิดความผูกพันต่อองค์กร มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และพร้อมที่จะสละเวลาและอุทิศตนให้กับองค์กรได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น ได้รับ การตอบสนองจากองค์กรในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งมี แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันต่อองค์กร ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับหลักมนุษยสัมพันธ์

ในสังคมมนุษย์จะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อกระทำการกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และแต่ละ กลุ่มจะมีประสิทธิภาพ ถ้าหากทุกคนให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่ การที่จะกระทำเช่นนี้ได้ย่อม ต้อง

อาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งแนวความคิดนี้เกิดขึ้นหลังจากที่ได้มีนักวิชาการ ได้แก่ Elton Mayo and Follet ค.ศ. 1933 ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับมนุษย์ที่ทำงานในองค์กร เริ่มต้นด้วยการพิจารณาว่าอะไรเป็นเครื่องกระตุ้นหรือถ่วงสมรรถภาพในการทำงานของคนเรา วิธีการศึกษานี้ เรียกว่า Human Element Approach ซึ่งเป็นผลรวมของแนวคิดในด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ความคิดตามแนวนี้เกิดขึ้นจากผลการวิจัยที่ศึกษาการทำงานของคนงานในโรงงาน Hawthorne ของ บริษัท Western Electric ได้กระทำติดต่อกันมาในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1920-1930 โดยมี วัตถุประสงค์ที่จะพิจารณาอิทธิพลของปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เช่น แสง เสียง หรือ การจัดสถานที่ทำงาน ว่ามีผลต่อความสามารถในการผลิตของคนงานอย่างไร แต่ผลปรากฏว่า ความสามารถในการผลิตของคนงานขึ้นอยู่กับ ขวัญ แรงจูงใจ ค่านิยม หรือปทัสถานของกลุ่มที่ทำงานร่วมกันมากกว่าปัจจัยทางกายภาพรอบ ๆ ตัว เพราะผลจากการทดลองปรากฏว่า คนงานสอง กลุ่มผลิตสินค้าได้เท่ากัน ถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนคนทำงานให้แตกต่างกัน และพบว่า คนงานหลายกลุ่ม ผลิตงานได้น้อยเพราะไม่ชอบการที่โรงงานนำเอาวิธีการใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ผู้วิจัยจึง สรุปว่า ในการที่จะทำให้การผลิตเกิดผลดีนั้น เจ้าของโรงงานและฝ่ายจัดการจะต้องพิจารณา ปรับปรุงขวัญและเหตุจูงใจของคนงานด้วยเป็นสำคัญ (กิตติยา อินทรอุดม, 2556)

ทฤษฎี Two-factor ของ เฮอ์เบอร์ก (Herzberg)

จากการสัมภาษณ์พนักงานหลายคนถึงเวลาที่พวกเขาได้รับแรงจูงใจอย่างมากในการปฏิบัติงาน และเวลาที่พวกเขาไม่มีแรงจูงใจในการทำงาน เฮอ์เบอร์ก (Herzberg) พบว่า ลักษณะของงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจ ซึ่งแตกต่างอย่างมากกับในส่วนของความพึงพอใจ จะสังเกตได้ว่ามีปัจจัยสองส่วนที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เฮอ์เบอร์ก (Herzberg) เชื่อว่ามีมิติที่แยกกันอย่างเห็นได้ชัดมีส่วนต่อพฤติกรรมใน การปฏิบัติงานของพนักงาน ส่วนแรกเรียกว่า ปัจจัยสุขวิทยา (Hygiene Factor) ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้น ให้คนเกิดความพยายามในการทำงาน เป็นแรงผลักดันให้คนทำงานให้แก่องค์กร และมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เช่น สภาพในที่ทำงาน การจ่ายเงิน นโยบายขององค์กร ความมั่นคงในการทำงาน สวัสดิการ ตำแหน่ง และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เมื่อ ปัจจัยสุขวิทยา มีสภาพที่ไม่ดี แสดงว่าการทำงานไม่เป็นที่พึงพอใจอย่างไร ก็ตาม ปัจจัยสุขวิทยา ที่ดีก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานได้

ปัจจัยส่วนที่สองที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจ คือ ความต้องการในระดับสูง รวมทั้งการประสบความสำเร็จ การได้รับการยอมรับ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และโอกาสในการพัฒนาและเติบโตในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เฮอ์เบอร์ก (Herzberg) เชื่อว่าเมื่อไม่มีแรงจูงใจ ผู้ปฏิบัติงานจะไม่มีความเป็นกลางต่อการปฏิบัติงาน แต่เมื่อ มีแรงจูงใจ ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุนี้ ปัจจัยสุขวิทยา จะมีส่วน มีผลเฉพาะในพื้นที่ที่ไม่พึงพอใจ สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพแวดล้อมการทำงานที่ เสี่ยงดัง

เป็นสาเหตุให้คนไม่พึงพอใจ ซึ่งการแก้ไขสภาพการณ์ดังกล่าวจะนำไปสู่การจงใจใน ระดับสูงและนำไปสู่ความพึงพอใจ แรงจูงใจ ยกตัวอย่างเช่น ความท้าทาย ความรับผิดชอบ และการได้รับการยอมรับ จะต้องมียูก่อนที่พนักงานจะได้รับการจงใจ เพื่อที่จะให้ทุ่มเททำงานให้กับ องค์กรอย่างเต็มที่ (กิตติยา อินทรอุดม, 2556) ปัจจัยสุขวิทยา เทียบเท่าได้กับระดับความต้องการในขั้นพื้นฐานของ มาสโลว์ (Maslow) เป็นปัจจัยปกป้องที่ช่วยในการลดความไม่พึงพอใจแต่ไม่ได้นำไปสู่ความพึงพอใจ และ โดยตัวของมันเองแล้ว ปัจจัยสุขวิทยา ไม่ได้จูงใจในแต่ละปัจเจกบุคคลให้มีการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น แรงจูงใจ เทียบเท่าได้กับ ระดับความต้องการในขั้นสูงของ มาสโลว์ (Maslow) เป็นปัจจัยเนื้อหาสาระของงานที่จูงใจคนให้ปฏิบัติงาน เช่น ลักษณะของงานที่ท้าทาย การได้รับการชมเชยใน การทำงานดี และโอกาสในการเจริญเติบโตในการทำงาน เป็นต้น

ความหมายของความผูกพันต่อองค์กร

ความผูกพันต่อองค์กร จัดว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินงานขององค์กร หากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงแล้ว ย่อมนำมาให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้ จากการศึกษาค้นคว้างานวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรพบว่า มีผู้สนใจศึกษา เป็นจำนวนมาก และได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ ความผูกพันต่อองค์กรไว้แตกต่างกัน ผู้ศึกษา สามารถรวบรวมความหมายของความผูกพันต่อองค์กรได้ ดังนี้

Sheldon (1971 อ้างถึงใน อภิสิทธิ์ รักษาวงศ์, 2545, หน้า 6) ให้ความหมายของ ความผูกพันต่อองค์กรว่า หมายถึง ทศคติของผู้ปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับระหว่างบุคคลนั้น ๆ กับ องค์กร เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลพิจารณาการลงทุนของเขาในองค์กรซึ่งเป็นรูปของสิ่งที่ เขาได้ลงทุนไปในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อายุ กำลังกาย ตลอดจนระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร นั้น ซึ่งทำให้เขาสูญเสียโอกาสที่จะไปทำงานที่อื่น ๆ แต่สิ่งที่เขาสูญเสียไปกับการลงทุนนั้นจะส่ง ผลตอบแทนคืนมา อันจะเป็นไปในรูปของระดับความอาวุโสในงาน ระดับตำแหน่ง การได้รับ การยอมรับ ทั้งนี้เพราะระยะเวลาที่ทำงานในองค์กรนานเท่าใด ก็ยิ่งมีความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น

March and Mannari (1977 อ้างถึงใน วเรศ ทยามันทิตร์นันท์, 2547, หน้า 54) ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์กรว่า หมายถึง ลักษณะความตั้งใจของ พนักงานที่ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการกระทำเพื่อประโยชน์ขององค์กร มีความปรารถนาที่จะอยู่กับองค์กร รวมทั้งระดับความมากน้อยของความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการ

Buchanan (1979 อ้างถึงใน ดุจดาว ศุภจิตกุลชัย, 2546, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์กรไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ความผูกพันที่มีต่อ เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และการปฏิบัติงานตามบทบาทของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และค่านิยมขององค์กร ซึ่งความผูกพันต่อองค์กร จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร (Identification) โดยการเต็มใจที่จะ ปฏิบัติงาน ยอมรับในค่านิยมและวัตถุประสงค์ขององค์กร และถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นของตนเช่นกัน

2. การเข้ามามีส่วนร่วมในองค์กร (Involvement) คือการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ขององค์กรตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่

3. ความจงรักภักดีต่อองค์กร (Loyalty) ความรู้สึกรักและผูกพันต่อองค์กร วันชะลี แก้วคง (2548, หน้า 10) กล่าวว่า ระดับความมากน้อยและความรู้สึกเป็นเจ้าของหรือความจงรักภักดี ที่มีต่อ องค์กร การยอมรับเป้าหมายขององค์กรและประเมินองค์กรในทางที่ดีระดับที่แสดงให้เห็น ถึงความ ต้องการของบุคลากรที่จะคงอยู่ การมีส่วนร่วมในองค์กรและเป็นเครื่องวัดความตั้งใจของ บุคลากรที่ จะคงอยู่ต่อไปในอนาคต รวมถึงทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับ องค์กรเป็น การประเมินองค์กรในด้านบวกและมีการใช้ความพยายามในการท างานเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของ องค์กรต่อไป

Mowday, Steers and Porter (1982 : p. 27) ให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์กร ไว้ว่า ความผูกพันต่อองค์กรสามารถแสดงออกให้เห็นถึง ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับ เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ของ องค์กร และความต้องการดำรงความเป็นสมาชิกของ องค์กรต่อไป

Northcraft and Neale (1990 อ้างถึงใน จุฑาทกาญจน์ เลหาหะเดช, 2545, หน้า 12) ให้ความหมายความผูกพันว่า หมายถึง ความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งซึ่งแน่นแฟ้นระหว่าง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีองค์ประกอบโดยทั่ว ๆ ไป 3 ประการ คือ 1) มีความศรัทธาและเชื่อมั่นในเป้าหมายและคุณค่า ขององค์กร 2) มีความตั้งใจและความพร้อมที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อองค์กร 3) มีความตั้งใจที่จะอยู่เป็นสมาชิกขององค์กร

ความผูกพันของสมาชิกองค์กร ไม่ใช่เป็นเพียงความจงรักภักดีต่อองค์กรเท่านั้น แต่เป็น เรื่องของบทบาทและวิธีปฏิบัติของเขาที่มีต่อองค์กร

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง การแสดงออกถึง ความเชื่อและความรู้สึกที่มีองค์กรในทิศทางบวก รวมทั้งความรู้สึกเป็นอันหนึ่งเดียวกันกับองค์กร และ การที่บุคลากรมีความเต็มใจ ที่จะยอมสละความสุขบางส่วนของตน โดยปรารถนาถึง ความสำเร็จและ ความก้าวหน้าขององค์กรเป็นสำคัญ

แนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร

Allen and Meyer (1997 อ้างถึงใน อีระศักดิ์ กุศลานนท์, 2545, หน้า 27) ได้สรุป แนวความคิดเรื่องความผูกพันต่อองค์กรเป็น 3 แนว คือ

1. แนวคิดด้านทัศนคติ แนวคิดนี้จะมองว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกของบุคคลที่รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และให้ความหมายของความผูกพันต่อองค์กรว่า หมายถึง

- 1.1 ความเชื่อมั่นและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร
- 1.2 ความเต็มอกเต็มใจที่ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะท างานเพื่อองค์กร
- 1.3 ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาสมาชิกภาพขององค์กรไว้

2. แนวคิดด้านพฤติกรรม แนวความคิดนี้มองความผูกพันต่อองค์กรในรูปแบบความสม่ำเสมอของพฤติกรรม เมื่อคนมีความผูกพันต่อองค์กรก็จะมี การแสดงรูปแบบพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องหรือความคงเส้นคงวาในการทำงาน ความต่อเนื่องในการทำงานโดยไม่โยกย้ายไปไหน

3. แนวความคิดทางด้านที่เกี่ยวกับความถูกต้องหรือบรรทัดฐานของสังคม แนวความคิดนี้มองความผูกพันต่อองค์กรว่า เป็นความจงรักภักดีที่จะอุทิศตนให้กับองค์กร ซึ่งเป็นผลมาจากบรรทัดฐานขององค์กรและสังคม ความผูกพันต่อองค์กรนั้นเป็นหน้าที่ หรือพันธะผูกพันที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร

ความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กร

มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของความผูกพันต่อองค์กรไว้ ดังนี้

Steers (1977) กล่าวว่าความผูกพันขององค์กรสามารถทำนายการเข้า-ออก จากงานของสมาชิกในองค์กรได้ดีกว่าการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในงานเสียอีก กล่าวคือ

1. ความผูกพันต่อองค์กร เป็นแนวคิดที่มีลักษณะครอบคลุมมากกว่าความพึงพอใจในงาน สามารถสะท้อนถึงผลโดยทั่วไปที่บุคคลสนองต่อองค์กรโดยส่วนรวม ในขณะที่ ความพึงพอใจในงานสะท้อนถึงผลการตอบสนองของบุคคลต่องานในแง่ใดแง่หนึ่งเท่านั้น

2. ความผูกพันต่อองค์กรค่อนข้างมีเสถียรภาพมากกว่าความพึงพอใจในงาน ซึ่งสะท้อน ถึงผลการตอบสนองของบุคคลต่องานในแง่ใดแง่หนึ่งเท่านั้น

3. ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวชี้วัดที่ดีถึงควมมีประสิทธิภาพขององค์กร อนันต์ชัย คงจันทร์ (2529 อ้างถึงใน สุปรียา ชื่นกลิน, 2546, หน้า 35) ได้ให้ความเห็นใน เรื่องเกี่ยวกับความสำคัญ ของความผูกพันต่อองค์กรไว้ดังนี้ คือ

3.1. ทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความผูกพันต่อองค์กร ตลอดจนผลการวิจัยต่าง ๆ ได้ชี้ให้เห็นว่า ความผูกพันต่อองค์กรนี้อาจใช้เป็นเครื่องพยากรณ์พฤติกรรมของสมาชิกองค์กรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราการเปลี่ยนงาน (Employee Turnover) อัตราการเข้าออกจากงานของสมาชิก ในองค์กร เนื่องจากสมาชิกที่มีความผูกพันต่อองค์กร มีแนวโน้มที่จะอยู่กับองค์กรนานกว่า และ เต็มใจที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพราะเมื่อบุคคลมีความผูกพันต่อองค์กรก็จะมี การแสดง ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่ต่อเนื่อง ไม่โยกย้ายเปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงาน ความผูกพันต่อ องค์กรเป็นผลการศึกษาที่ต่อเนื่องหรือพัฒนาขึ้นมาจากการศึกษาเรื่องความจงรักภักดี (Loyalty) ของ

สมาชิกในองค์กร ซึ่งผู้บริหารต้องการให้เกิดขึ้นในองค์กร เนื่องจากความผูกพันต่อองค์กร มีเสถียรภาพมากกว่าความพึงพอใจในงาน เพราะความพึงพอใจในงานสามารถเปลี่ยนได้จากสภาพแวดล้อมที่สมาชิกในองค์กรต้องเผชิญในแต่ละวัน แต่ความจงรักภักดีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและค่อย ๆ พัฒนาขึ้นช้า ๆ อย่างมั่นคง

3.2. การทำความเข้าใจในเรื่องของความผูกพันต่อองค์กร ช่วยทำให้เข้าใจถึงธรรมชาติของ บุคคลมากขึ้น ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจถึงกระบวนการ ขั้นตอนการสร้าง ความผูกพัน หรือ เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และส่งผลถึงการแสดงออกถึงพฤติกรรมของบุคคล โดยพฤติกรรมต่าง ๆ ย่อมเกิดจากความมุ่งหมายหรือเป้าหมายของมนุษย์ อันเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านของค่านิยม ทศนคติ บุคลิกภาพ และบทบาท การเข้าใจในกระบวนการนี้จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ รวมถึงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความผูกพันต่อองค์กรได้มากขึ้น

ความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวเสริมสร้างให้องค์กรมีประสิทธิภาพ เป็นตัวเชื่อมระหว่างความต้องการของสมาชิกในองค์กรกับเป้าหมายขององค์กร เป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานใน องค์กรทำงานได้ดียิ่งขึ้น และยังใช้ทำนายอัตราการเข้าออกของพนักงานอีกด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร

ในการศึกษาด้านความผูกพันต่อองค์กร ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความสนใจกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ หรือ ปัจจัยที่มีความผูกพันต่อองค์กร (Antecedents of Organizational Commitment) ซึ่งแต่ละคนก็ได้มองถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรตามมุมมองของตน ซึ่งคล้ายคลึงกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง ซึ่งไม่มีตัวแบบจำลองที่สามารถชี้วัด หรือตัดสินว่า อะไรคือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการก่อตัวของความรู้สึกยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรได้อย่าง ครบคลุม

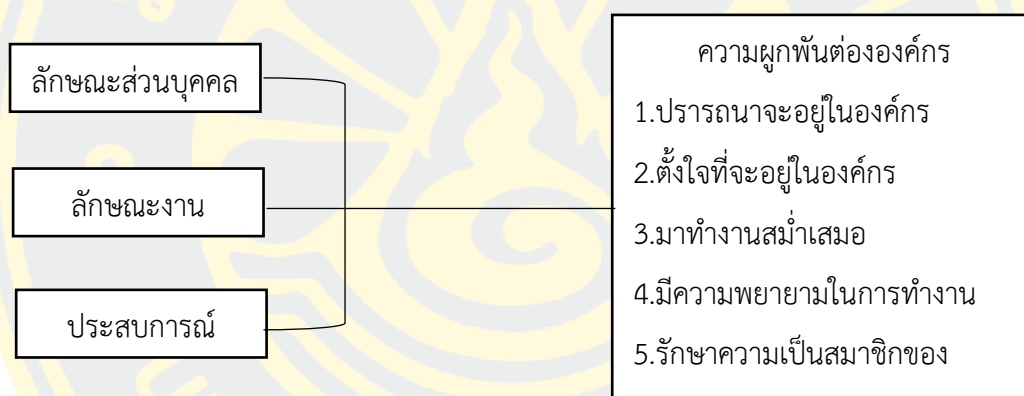
Sheldon (1971) เห็นว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อ องค์กร ได้แก่ การเข้ากันได้กับเพื่อนร่วมงาน ระยะเวลาที่ทำงานในหน่วยงาน อายุ เพศ ตำแหน่ง หน้าที่การงาน รวมถึงปัจจัยที่เป็นประสบการณ์การทำงาน ดังนี้ 1). การลงทุนของบุคคล คือ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพที่ปฏิบัติงาน 2). ความผูกพันของเพื่อนร่วมงานในที่ท างานเดียวกัน 3). การพัฒนาประสบการณ์ และความสนใจในการทำงาน Steers (1977) ได้เสนอแบบจำลอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ปัจจัยกำหนดความผูกพันต่อองค์กร (Antecedent of Commitment)
2. ลักษณะของความผูกพันต่อองค์กร (Commitment)
3. ผลที่ตามมาของความผูกพันต่อองค์กร (Outcomes of Commitment)

นอกจากนี้แบบจำลองยังได้เสนอถึงองค์ประกอบของปัจจัยที่กำหนดการยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร โดยแบ่งองค์ประกอบดังกล่าวออกเป็น 3กลุ่ม คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristics) ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ความต้องการประสบความสำเร็จ เป็นต้น
2. ลักษณะงาน (Job Characteristics) ได้แก่ ความท้าทายของงาน ความหลากหลายของงาน โอกาสมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นต้น
3. ประสบการณ์จากการทำงาน (Work Experience) ได้แก่ ทศนคติของกลุ่มที่มีต่อองค์กร ความเชื่อถือต่อองค์กร เป็นต้น

ปัจจัยทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์กัน และมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร มีผลทำให้ บุคคลยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ตั้งใจในการปฏิบัติงาน และรักษาความเป็น สมาชิกขององค์กร ดังแสดงในภาพที่ 3

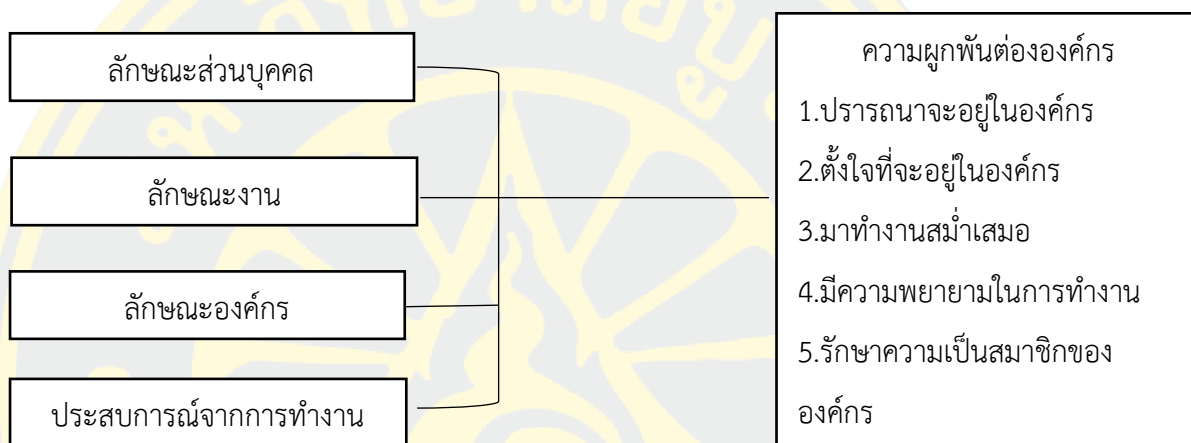
ภาพที่ 3 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรและผลของความผูกพันต่อองค์กรของ สตีเยร์ (Steers, 1977)

Mowday, Steers and Porter (1982) ได้เสนอปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรเพิ่ม โดยเพิ่มปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร หรือโครงสร้างของ องค์กรว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์กร ซึ่งเมาว์เดย์ และคณะแบ่งปัจจัยออกเป็น 4กลุ่ม คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคล พบว่า อายุ ตำแหน่ง และความต้องการประสบความสำเร็จ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรและการศึกษามีความสัมพันธ์ทางลบกับ ความผูกพันต่อองค์กร
2. ลักษณะงาน พบว่า งานที่มีคุณค่านำไปสู่การเพิ่มความผูกพันต่อองค์กร นอกจากนี้ ความชัดเจนในบทบาทมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความผูกพัน

3. ลักษณะองค์กร พบว่า ความผูกพันมีความสัมพันธ์ทางบวกและระดับความเป็น ทางการขององค์กร การกระจายอำนาจ ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ของพนักงานและการควบคุมขององค์กร

4. ประสบการณ์จากการทำงาน เป็นแรงทางด้านสังคม ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญในการเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับองค์กร ได้แก่ ทักษะคติทางบวกต่อองค์กร ความรู้สึกที่ว่าตนสำคัญต่อองค์กร ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ดังแสดงในแผนภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรและผลของความผูกพันต่อองค์กรของ เมอร์เดย์ (Mowday, et al., 1982)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพัน

ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงมีความผูกพันต่องานมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เป็นผลมาจากข้อจำกัดทางวิชาชีพมากกว่า เนื่องจากเพศหญิงค่อนข้างหางานได้ยากกว่าเพศชายจึงมีความรักและผูกพันต่องานที่ตนเองทำมากกว่าและผู้หญิงมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงงานน้อยกว่าผู้ชาย (Glimer, 1966)

อายุ จากการศึกษพบว่า ยิ่งสมาชิกมีอายุมากขึ้นเท่าไร ก็มีความรู้สึกผูกพันต่องานมากขึ้นเท่านั้น เนื่องจากการสั่งสมประสบการณ์ในงานเอาไว้มาก นั่นคือ ตัวแปรในเรื่องอายุ ซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความผูกพันต่องาน และสถานภาพสมรส คนที่แต่งงานมีครอบครัวแล้วมักมีความผูกพันต่องานมากกว่าคนที่ยังไม่แต่งงานมีครอบครัว หรือเป็นโสด ซึ่งอาจเป็นเหตุผลทางจิตวิทยาที่คนแต่งงานมีครอบครัวแล้ว ย่อมต้องการความมั่นคงในชีวิตมากกว่าจึงมีความผูกพันต่องานสูงกว่า (Hrebiniak & Alutto, 1972 : p. 562)

ระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่งในองค์กร พบว่า สมาชิกในองค์กรที่ทำงานอยู่ กับองค์กรนานเท่าใด ก็ย่อมมีความผูกพันต่องานมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะการมีอายุงานมากก็มี แนวโน้มที่จะยอมรับเป้าหมายและคุณค่าขององค์กรและมีความผูกพันต่องานมากขึ้นเท่านั้น (Sheldon, 1971 : p. 143)

ระดับการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่องานแบบผกผันกัน นั่นคือ คนที่มีการศึกษาสูงจะมีระดับความผูกพันต่องานน้อยกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำกว่า ทั้งนี้เนื่องจากคน ที่มีการศึกษาสูง มักมีความผูกพันต่อวิชาชีพของตนเองมากกว่าความผูกพันต่องานที่ทำเป็นประจำ

การรับรู้ความสัมพันธ์ในองค์กร

การรับรู้ความสัมพันธ์ในองค์กรหมายถึง การที่พนักงานรับรู้เข้าใจความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรของตนเอง เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสูงสุดที่องค์กรตั้งไว้ โดยนอกจากจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานแล้ว การรับรู้ความสัมพันธ์ในองค์กรยังทำให้มนุษย์สัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพชรรัตน์ จุลละนันท์ (2544, หน้า 40) การรับรู้เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลและความรู้สึกเข้าสมอง ซึ่งบุคคลจะรับรู้และแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้เป็นกระบวนการเก็บและความรู้สึกเข้าสู่สมอง ซึ่งบุคคลจะรับรู้และแปลความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามลักษณะของข้อมูลและสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบอวัยวะสัมผัสการรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาแล้วจัดข้อมูลต่าง ๆ จำนวนมากมายที่ผ่านอวัยวะการรับรู้เข้ามาเป็นระบบและเป็นขั้นตอนให้ความหมายเกิดขึ้นซึ่งการรับรู้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

ความสัมพันธ์ตามโครงสร้าง หมายถึง การที่พนักงานภายในองค์กร มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีความเป็นทางการตามโครงสร้างที่องค์กรกำหนดไว้ตามสายงาน ลำดับตำแหน่งที่ต้องประสานงานกันของแต่ละฝ่ายงานภายในองค์กร โดยเป็นความสัมพันธ์ที่เน้นเอาบทบาทหรือหน้าที่ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานมาใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ มีการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายมีความชัดเจนเมื่อบทบาทหน้าที่ในสายงานหรือภายในองค์กรได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mullins (1985 : p.72-73) กล่าวว่า โครงสร้างที่เป็นทางการเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ และระหว่างสมาชิกในองค์กรโครงสร้างนี้จะเป็นตะขากำหนดงาน ความรับผิดชอบ บทบาท ความสัมพันธ์ของงานและวงจรการติดต่อสื่อสาร

ความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ที่นักเรียนมีความสัมพันธ์กันที่นอกเหนือจากในโรงเรียนโดยมีความสัมพันธ์ในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน โดยเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาอยู่ร่วมกันให้เกิดเป็นมนุษยสัมพันธ์ภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วันชัย โพธิวารกร (2551: อ้างถึงใน มุทิตา คงกระพันธ์, 2554, หน้า 43) ได้กล่าวว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นการปรับตัวเข้ากับเพื่อนในด้านความร่วมมือของเพื่อนใน

การปฏิบัติงานและด้านอื่น ๆ ด้วยและการมีเพื่อที่ดีเป็นกัลยาณมิตร คือช่วยแนะนำ สั่งสอน ให้คำปรึกษา ที่ถูกต้องที่ควรเป็นมีปัญหา มีความสามารถช่วยสนับสนุนให้ได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาติรี แฉ่งละมัย (2550)ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล บางปลาที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานต่างกัน ที่มีประเภทของสายงานต่างกัน สถานการณ์ดำรง ตำแหน่งต่างกัน และที่มีค่าตอบแทนต่อเดือนต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบุคลากรที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวมีความผูกพันต่อ องค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญจมาศ พูนันท์ (2550) ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ในด้านลักษณะงาน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เห็นด้วย โดยในเรื่องความก้าวหน้าในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน เห็นด้วย โดยในเรื่องความรู้สึกว่าตนมี ความสำคัญต่อองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับข้อมูลความผูกพันต่อองค์กร ในภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยด้านความเต็มใจและการใช้ความพยายาม ที่จะทำงานเพื่อความก้าวหน้าขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลักษณะบุคคล ลักษณะงานและ สภาพแวดล้อมในการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี กับความผูกพันต่อองค์กรพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ การทำงาน ลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อความผูกพันกับองค์กร

มะลิวัลย์ เหมืองทอง (2551) ศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร มีความผูกพันต่อองค์กรในภาพรวมในระดับสูง โดย 1) ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ขององค์การอยู่ในระดับสูง มาก เนื่องจากบุคลากรมีการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ด้วยความเต็มใจ ใช้ความรู้ความสามารถ และทุ่มเทอย่างเต็มที่เพื่อความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้ง มีความรู้สึกไม่สบายใจ หากทำงานไม่สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายอยู่ในระดับสูงมาก 2) ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าและการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การพบว่าอยู่ใน ระดับสูง เนื่องจากบุคลากรมี

ความรู้สึกห่วงใยขององค์กรในระดับสูงมาก พุดถึงองค์กรในแง่ดีอยู่เสมอ และไม่เคยเข้าร่วมวิพากษ์วิจารณ์องค์กรในทางลบ อีกทั้งระบบการบริหารจัดการงานขององค์กร ได้เอื้ออำนวยให้บุคลากรแสดงศักยภาพของตนออกมาได้อย่างเต็มที่และ 3) ด้านความปรารถนา อย่างแรงกล้าที่จะคงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์กร พบว่า อยู่ในระดับสูง เนื่องจากบุคลากร องค์กรบริหาร ส่วนตำบลหนองหารมีความภูมิใจในตำแหน่งงานในระดับสูงมาก เพราะได้มาด้วย ความรู้ ความสามารถของตนเอง และมีความภูมิใจที่จะบอกกับใคร ๆ ว่าเป็นพนักงานขององค์กร ในระดับสูงมากเช่นกัน อีกทั้งองค์กรมีการกำหนดเส้นทางงานอาชีพไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ บุคลากรสามารถเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้นไปได้ และค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ในระดับสูง

นริกันต์ อรรถอุดม (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการ องค์กร ความผูกพันต่อองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร : กรณีองค์กร มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตเมือง จังหวัดชลบุรี ผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการองค์กร มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร และความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์กรอยู่ในระดับปานกลาง

ธัญพร ลาภทิพนนต์ (2556) ทำการศึกษาเรื่องอิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานการรับรู้ การสนับสนุนด้านสวัสดิการและจริยธรรมในองค์กรที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผ่านความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจของพนักงานโรงแรมและรีสอร์ทในเครือเซ็นทารา สำนักงานใหญ่ ผลวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์กร

จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และ ศศิธร โรจน์สงคราม (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา ความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ความผูกพันของนักศึกษา ต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากข้อมูลเบื้องต้นของ นักศึกษาพบว่า ความแตกต่างกันของเพศ หลักสูตร และผลการเรียนไม่ส่งผลต่อความผูกพันต่อ วิทยาลัยในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลับพบว่าข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา ได้แก่ ชั้นปี การเข้าร่วมกิจกรรมกลางของมหาวิทยาลัยและการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม/สโมสร นักศึกษาส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าสัมพันธระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวมของนักศึกษาวิทยาลัย นานาชาติมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ความภาคภูมิใจต่อวิทยาลัย สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย ความผูกพันต่ออาจารย์ ความผูกพันต่อเจ้าหน้าที่ ความผูกพันต่อรุ่นพี่/รุ่นน้องและความผูกพันต่อ เพื่อน มีความสัมพันธ์ ในทิศทางเดียวกันต่อความผูกพันต่อวิทยาลัยในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความผูกพันของนักเรียนในโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ผูกพันและศรัทธาที่มีต่อโรงเรียน ความเต็มใจทุ่มเท พยายาม และความปรารถนาอย่างแรงกล้าของนักเรียนที่จะปฏิบัติงานเพื่อโรงเรียน เพื่อจะคงความเป็นสมาชิกของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับโรงเรียน เช่น การมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน การดำรงรักษางาน และศักยภาพในการเรียนของบุคคล

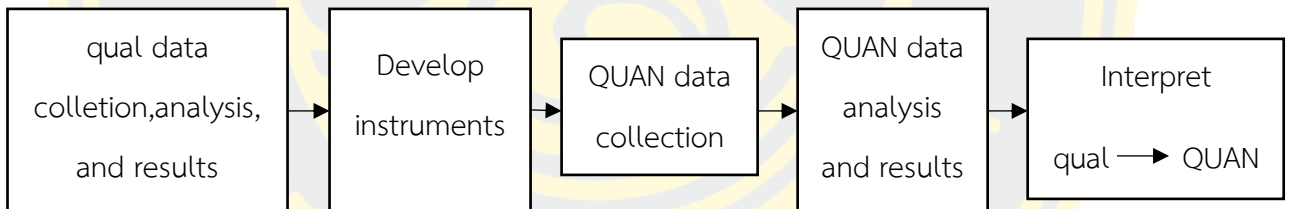

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) พัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา
- 2) ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาและ
- 3) หาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีแผนการวิจัยแบบการออกแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Instrument Development Design) กล่าวคือเป็นแบบแผนการวิจัยที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนย่อยซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากขั้นตอนเริ่มต้นจะถูกนำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัย และทำการทดสอบเครื่องมือที่พัฒนาได้จะนำมาดำเนินการตามแบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนการตีความจะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นตัวหลัก และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นตัวรอง โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนที่แสดงในภาพที่ 5

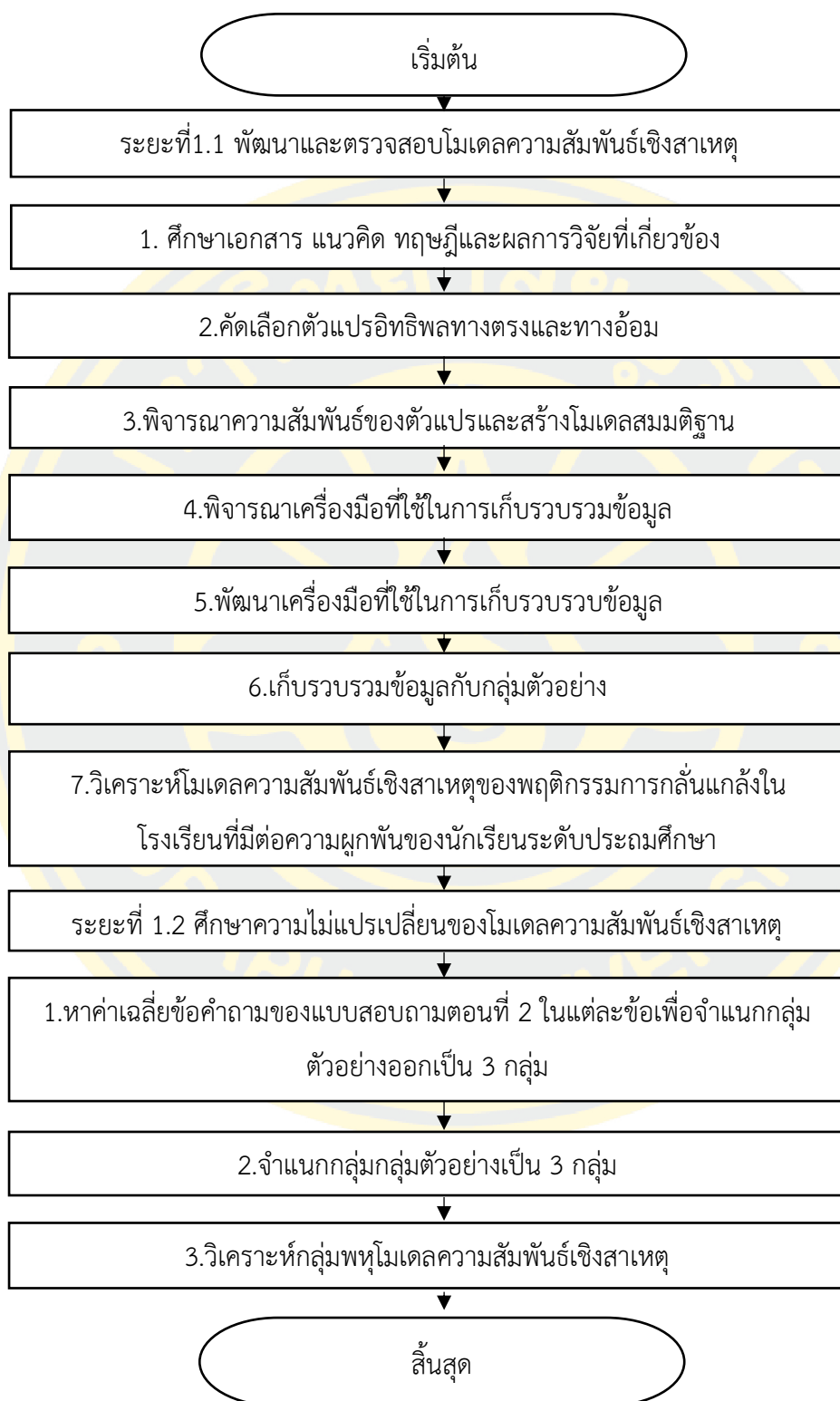
ภาพที่ 5 แผนการวิจัยแบบการออกแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Instrument Development Design) (Edmonds and Kennedy ,2017)

โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนย่อย ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา และศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ภาพที่ 6 ขั้นตอนแสดงการพัฒนาและตรวจสอบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกำกวมในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

จากภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีขั้นตอน การดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1.1 พัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันของนักเรียน Fredricks, Blumenfeld, and Paris (2004) กล่าวถึงปัจจัยสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความผูกพัน ของนักเรียน พบว่ามาจาก 3 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยระดับโรงเรียน คือลักษณะของโรงเรียนที่ทำให้ นักเรียนเกิดความผูกพันได้นั้น จะมีส่วนประกอบย่อย ๆ เช่น ครูและนักเรียนได้ใช้ความพยายาม ร่วมกัน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น 2) บริบทของห้องเรียน คือ การสนับสนุน จากครู ไม่ว่าจะเป็นทางการเรียนหรือในด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนักเรียน ซึ่งมีผลต่อความผูกพัน ของนักเรียนทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม และทางสติปัญญา และการยอมรับของเพื่อนร่วมชั้นซึ่งส่งผล ต่อความพอใจในโรงเรียน และ 3) ความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นตัวกลางเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างบริบทห้องเรียนกับความผูกพันของนักเรียน เมื่อห้องเรียนสามารถตอบสนองความต้องการ เหล่านี้ได้ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

1.1 ศึกษาแนวคิดของตัวแปร พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School Bullying Behavior) ที่พบว่า ความรู้สึกผูกพันของนักเรียนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ช่วยป้องกันและสามารถลด ผลกระทบทางลบของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้ (Hong & Espelage, 2012) ซึ่งนักเรียน ที่มีความผูกพันกับโรงเรียนต่ำจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งหรือการ ตกเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ที่มีความผูกพันกับโรงเรียนสูง ในทำนองเดียวกันพบว่าการกลั่นแกล้งมี ผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน (Glew, Fan, Katon, Rivara, & Kernic, 2005) จากการศึกษาในออสเตรเลียของ Skues, Cunningham, and Pokharel (2012) พบว่า อิทธิพลของ การกลั่นแกล้งมีผลต่อความผูกพันของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งจะมีความ ผูกพันกับโรงเรียนในระดับต่ำ

1.2 ศึกษาแนวคิดของตัวแปร การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (School Support) การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Perception and acceptance of diversity) และ ความผูกพันของนักเรียน (School connectedness) ที่พบว่า เป็นผลของความสัมพันธ์ของมนุษย์ ผ่านทฤษฎีทุนทางสังคม ภายในเครือข่ายของโรงเรียน ซึ่ง การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจาก

โรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียน
ของนักเรียน ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนของครูมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อ
ความผูกพันของนักเรียน (Klem & Connell, 2004) การสนับสนุนจากเพื่อนและการยอมรับความ
แตกต่างมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียน (Perdue, Manzeske, & Estell, 2009)

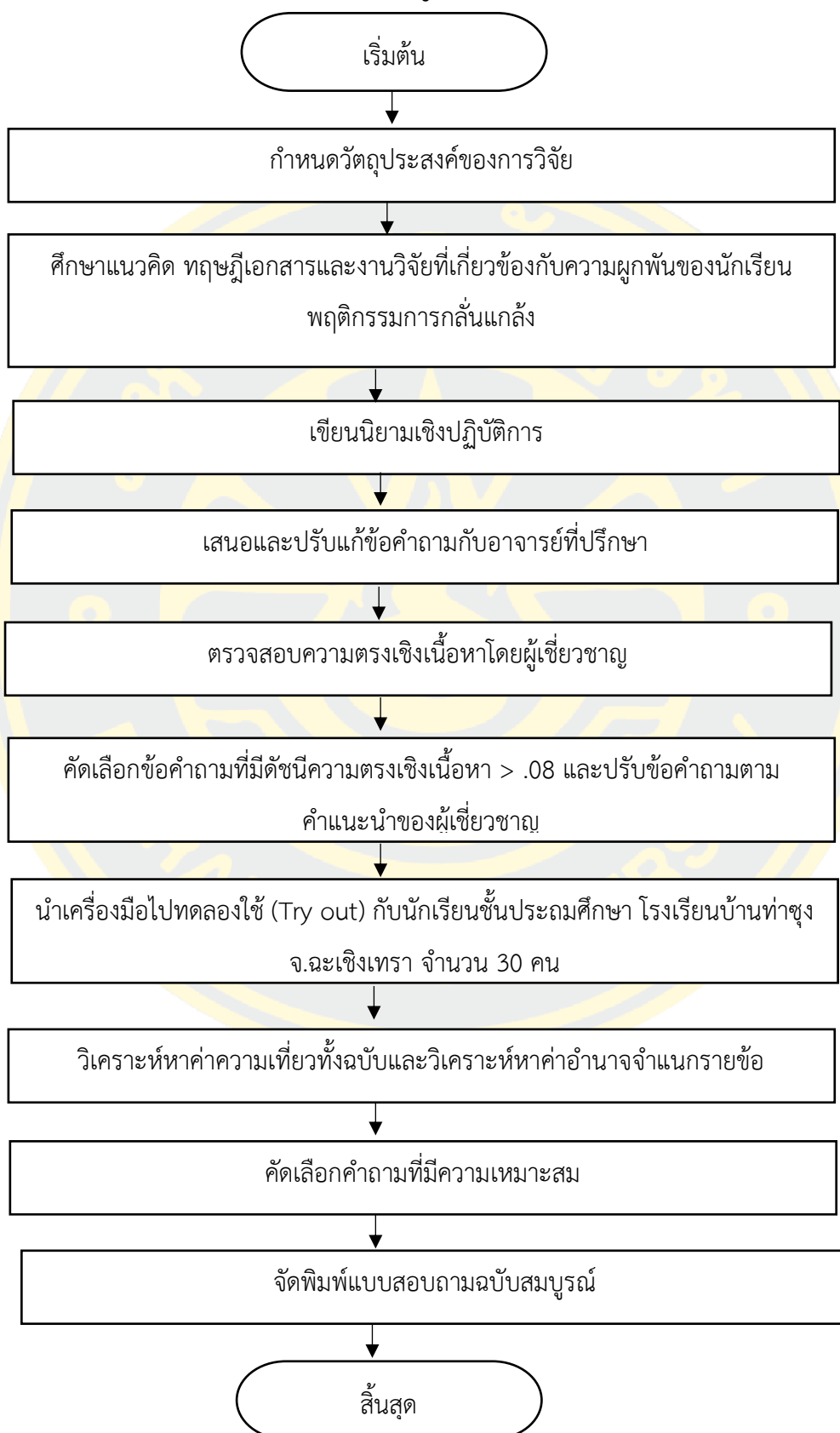
2. คัดเลือกตัวแปรอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง การรับรู้
การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง และ ความผูกพันของนักเรียน

3. พิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรและสร้างโมเดลสมมติฐาน โดยการจัดระบบ
ความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

4. พิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม
กับข้อมูลที่ต้องการ

5. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

จากภาพที่ 7 ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

5.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

5.1.1 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของต่างประเทศ และพัฒนาขึ้นใหม่ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

5.1.2 อภิปรายร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม ก่อนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม ตรวจสอบความชัดเจนของการใช้ ภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการวัด รูปแบบการตอบ และการให้คะแนน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

5.1.3 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของข้อคำถาม กับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยการวิเคราะห์ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index / CVI) ซึ่งมีแนวทางการให้คะแนนดังนี้

1	หมายถึง	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ/โครงสร้าง
2	หมายถึง	ข้อคำถามจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างมาก
3	หมายถึง	ข้อคำถามจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงเล็กน้อย
4	หมายถึง	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ/โครงสร้าง

ข้อคำถามที่นำมาใช้ต้องมีดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป (Polit & Beck, 2006) ซึ่งมีทั้งหมด 72 ข้อ ที่มีดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป แบ่งเป็นแบบสอบถามตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน จำนวน 36 ข้อ และ แบบสอบถามตอนที่ 3 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน จำนวน 36 ข้อ

5.1.4 วิเคราะห์และปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5.1.5 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านท่าซุง จ.ฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์พิจารณา คือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

5.1.6 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความเที่ยงด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าความเที่ยง	ค่าอำนาจ จำแนกรายข้อ	ผลที่ได้
พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	.96	.21-.77	ผ่านเกณฑ์
ความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน	.91	.22-.74	ผ่านเกณฑ์
การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจาก โรงเรียน	.91	.36-.74	ผ่านเกณฑ์
การรับรู้การยอมรับและรับความแตกต่าง	.85	.26-.50	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นถึงค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .96

ตอนที่ 3 ความผูกพันของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 36 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 -15 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อคำถามที่ 16-28 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .91 และข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง จำนวน 8 ข้อได้แก่ข้อคำถามที่ 29-36 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .85

5.1.7คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจากผลการทดลองใช้และปรับปรุงภาษาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.1.8จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อโดยมีรายละเอียด ได้แก่ สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนเงินที่นำมาโรงเรียน เกรดเฉลี่ย รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพของบิดา - มารดา และผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ปรับมาจาก Measuring Bullying Victimization, Perpetration, and Bystander Experiences : A Compendium of Assessment Tools ของ Merle et al. (2011) ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 -13 ช่วงที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการถูกกลั่นแกล้ง จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 14 -28 ช่วงที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 29 -36 ซึ่งมีลักษณะ เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่เคย	ให้	0 คะแนน
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	ให้	1 คะแนน
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	ให้	2 คะแนน
5 ครั้ง/สัปดาห์	ให้	3 คะแนน
มากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	ให้	4 คะแนน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ซึ่งได้จากแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating scale) โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5	3.51-4.00	นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเป็นประจำ
4	2.51-3.50	นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบ่อยครั้ง
3	1.51-2.50	นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบางครั้ง
2	0.51-1.50	นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งนาน ๆ ครั้ง
1	0.00-0.50	นักเรียนไม่เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง

ตอนที่ 3 ความผูกพันของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรับมาจาก Community and Youth Collaborative Institute School Experience Surveys ของ Butcher et al. (2016) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ โดยข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 -15 ช่วงที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อคำถามที่ 16-28 และช่วงที่ 3 ข้อคำถาม

เกี่ยวกับการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง จำนวน 8 ข้อได้แก่ข้อคำถามที่ 29-36 ซึ่งมีลักษณะ เป็น
มาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน ซึ่งได้จาก
แบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating scale) โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน การรับรู้
การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน และ การรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน		
5	4.51-5.00	มีความผูกพันกับโรงเรียนที่ระดับมากที่สุด
4	3.51-4.50	มีความผูกพันกับโรงเรียนที่ระดับมาก
3	2.51-3.50	มีความผูกพันกับโรงเรียนที่ระดับปานกลาง
2	1.51-2.50	มีความผูกพันกับโรงเรียนที่ระดับน้อย
1	1.00-1.50	มีความผูกพันกับโรงเรียนที่ระดับน้อยที่สุด
เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน		
5	4.51-5.00	รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับมากที่สุด
4	3.51-4.50	รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับมาก
3	2.51-3.50	รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับปานกลาง
2	1.51-2.50	รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับน้อย
1	1.00-1.50	รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับน้อยที่สุด
เกณฑ์การแปลผลของคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

คะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5	4.51-5.00	นักเรียนรับรู้การและยอมรับความแตกต่างที่ระดับมากที่สุด
4	3.51-4.50	นักเรียนรับรู้และยอมรับความแตกต่างที่ระดับมาก
3	2.51-3.50	นักเรียนรับรู้และยอมรับความแตกต่างที่ระดับปานกลาง
2	1.51-2.50	นักเรียนรับรู้และยอมรับความแตกต่างที่ระดับน้อย
1	1.00-1.50	นักเรียนรับรู้และยอมรับความแตกต่างที่ระดับน้อยที่สุด

6. เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

6.1 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 64,987 ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2564 (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, 2564) กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 1,200 คน (ตามเกณฑ์การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างควรมีขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ 1,000 หน่วย, Schumacher and Lomax ,2010, p. 42) กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอพานทอง อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ้านบึง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอกะจันทร์ อำเภอบ่อทอง อำเภอสัตหีบ อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง (ไม่นับรวมอำเภอกะสีซิง เนื่องจากไม่มีโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นปีละ 20 คน (จำแนกเพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน) รวมกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนทั้งสิ้น 10 อำเภอ \times 6 ชั้นเรียน \times 20 คน ต่อชั้นเรียน เท่ากับ 1,200 คน แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 ในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ชั้น/เพศ	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ป.1	5,679	5,197	10,876
ป.2	5,738	5,093	10,831

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ชั้น/เพศ	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
ป.3	6,019	5,297	11,316
ป.4	5,942	5,249	11,191
ป.5	5,361	5,068	10,429
ป.6	5,460	4,884	10,344
รวม	34,199	30,788	64,987
	52.62%	47.37%	100%

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2564 (ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา, 2564)

7.วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมีขั้นตอนการดำเนินการและกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด

7.1.1 วิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด ด้วยโปรแกรม SPSS

7.1.2 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่าสถิติไค- สแควร์ (chi-square) ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าไคสแควร์ตาราง หรือพิจารณา ค่า P-value ต้องมากกว่า .05 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 2.00 ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) จะต้องมีย่านน้อยกว่า .05

7.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7.2.1วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยเสนอเป็นค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

7.2.2วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดย Pearson's product moment correlation coefficient ด้วยโปรแกรม SPSS

7.2.3 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์ค่าอิทธิพล (path analysis) ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม LISREL ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วย

(1) ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (Standard errors and correlations of estimates) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะให้ค่าประมาณพารามิเตอร์ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสถิติ ค่าที และสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณของสมการโครงสร้าง ค่าสถิติเหล่านี้ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00

(2) สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Multiple correlation and coefficients of determination) เป็นค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ค่าสถิติเหล่านี้ควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 1.00

7.2.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Model testing) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ข้อ ดังนี้ (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2557)

(1) ค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นแตกต่างจากศูนย์ โดยมีเกณฑ์ดังนี้ค่าพารามิเตอร์จะมีค่าแตกต่างจากศูนย์ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .05 เมื่อค่าสมบูรณ์ของสถิติทดสอบที่ ($|t| > 1.96$) และค่าพารามิเตอร์จะมีค่าแตกต่างจากศูนย์ที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ .01 เมื่อค่าสมบูรณ์ของสถิติทดสอบที่ ($|t| > 2.58$)

(2) พิจารณาความสมเหตุสมผลของขนาดและทิศทางของค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นโดยทั่วไปจะเน้นที่ความสมเหตุสมผลของทิศทาง กล่าวคือ ทิศทางของค่าพารามิเตอร์แต่ละเส้นควรเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

(3) พิจารณาความสอดคล้องของโมเดลสมการที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลทั้ง 3 ส่วน

(3.1) ค่าสถิติไค- สแควร์ (chi-square) ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าไคสแควร์ตาราง หรือพิจารณาค่า P-value ต้องมากกว่า .05 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 2.00

(3.2) ดัชนีระดับความกลมกลืน (Good of Fit Index: GFI) ดัชนี GFI มีค่ามากกว่า .95 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีความสอดคล้องปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของความอิสระ (df) รวมถึงจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า .95 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์, Comparative Fit Index (CFI), Tucker-Lewis Index (TLI) และ Norm Fit Index (NFI) จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .90

(3.3) ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า ได้แก่ Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA), Root Mean Square Residual (RMR) จะต้องมีย่านน้อยกว่า .05

7.3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล จำแนกรายกลุ่ม

7.3.1 วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล จำแนกรายกลุ่ม ด้วยโปรแกรม AMOS

7.3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา โดย Pearson's product moment correlation coefficient ด้วยโปรแกรม SPSS

7.3.3 ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลซึ่งพิจารณาได้จาก

(1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (chi-square) ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าไคสแควร์ตาราง หรือพิจารณาค่า P-value ต้องมากกว่า .05 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 2.00

(2) ดัชนีระดับความกลมกลืน (Good of Fit Index: GFI) ดัชนี *GFI* มีค่ามากกว่า .95 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนีความสอดคล้องปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) เมื่อนำดัชนี *GFI* มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของควมอิสระ (*df*) รวมถึงจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ค่าดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า .95 แสดงว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์, Comparative Fit Index (CFI), Tucker-Lewis Index (TLI) และ Norm Fit Index (NFI) จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ .90

(3) ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า ได้แก่ Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA), Root Mean Square Residual (RMR) จะต้องมีย่านน้อยกว่า .05

ระยะที่ 1.2 ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้กั้นแกล้ง ผู้ถูกกั้นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ วิเคราะห์กลุ่มพหุด้วยโปรแกรม AMOS การวิเคราะห์เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

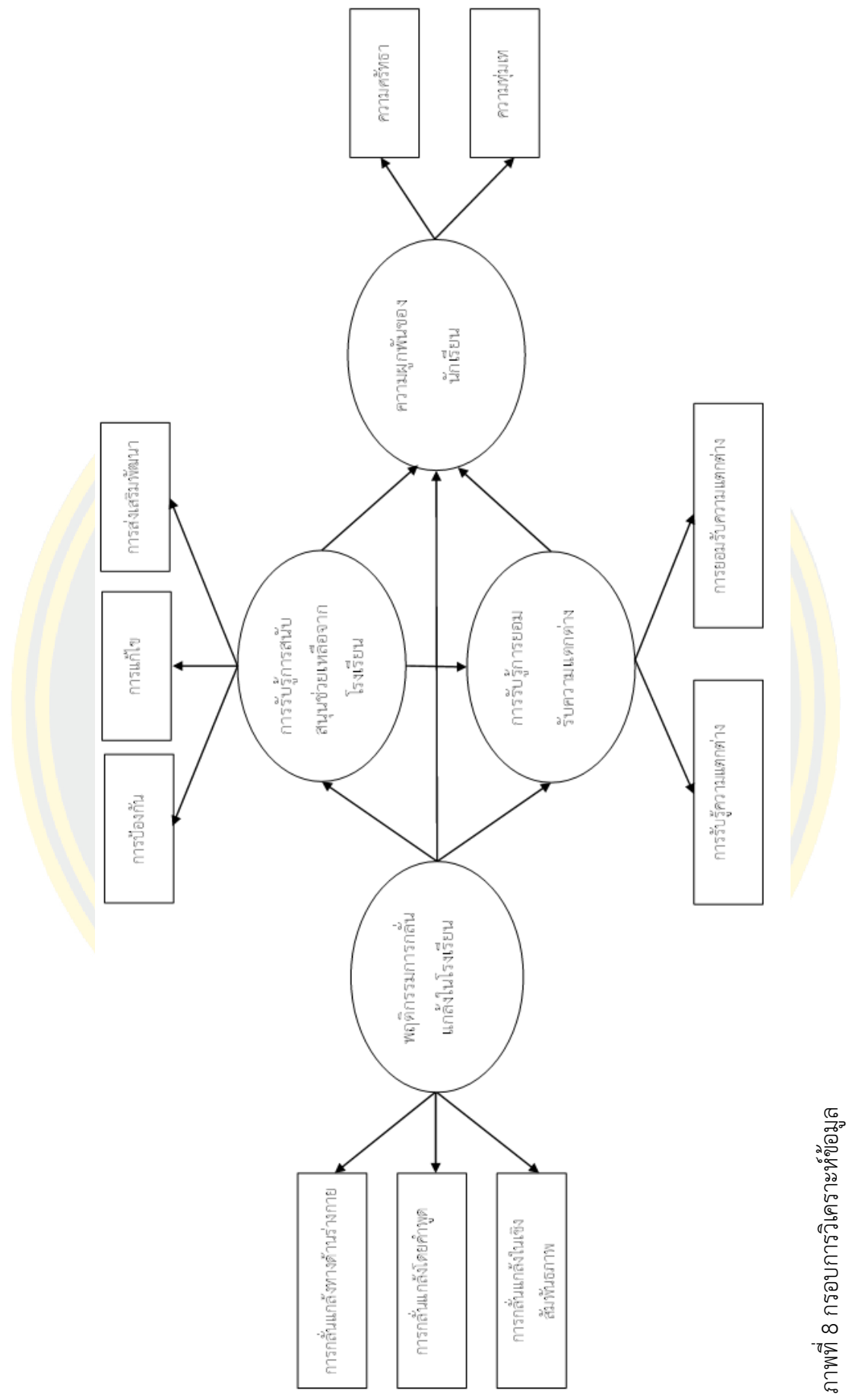
1. หาค่าเฉลี่ยข้อคำถามของแบบสอบถามตอนที่ 2 พฤติกรรมการกั้นแกล้งในโรงเรียนในแต่ละข้อเพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกั้นแกล้ง จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-13 ช่วงที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการถูกกั้นแกล้ง จำนวน 14 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 14 -

28 ช่วงที่3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ใกล้เหตุการณ์การก่อกวนก่อกบฏ จำนวน 8 ข้อได้แก่ ข้อคำถามที่ 29 -36

2. จำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่1สูงที่สุดจัดอยู่ในกลุ่ม ผู้ก่อกบฏ ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 2สูงที่สุดจัดอยู่ในกลุ่ม ผู้ถูกก่อกบฏ และค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่3สูงที่สุดจัดอยู่ในกลุ่ม ผู้ที่อยู่ใกล้เหตุการณ์ก่อกบฏ

3. การวิเคราะห์กลุ่มพหุโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อประมาณค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการวิเคราะห์โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขให้ค่าพารามิเตอร์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากันทำการวิเคราะห์ทุกกลุ่มพร้อมกัน โดยโมเดลสำหรับการวิเคราะห์แสดงดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1.ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจาก 10 โรงเรียน ครอบคลุม พื้นที่ทั้ง 10 อำเภอ ใน จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ครูประจำชั้น ชั้นปีละ 1 คน รวม 6 คน และผู้ปกครอง ชั้นปีละ 1 คน รวม 6 คน ซึ่งทั้งหมดได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ใช้ วิธีการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

2.1.1 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี

2.1.2 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

2.1.3 มีประสบการณ์การทำงานด้านผู้บริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2.2 ด้านครูประจำชั้น

2.2.1 เป็นครูประจำชั้นโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี

2.2.2 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2.3 มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2.3 ด้านผู้ปกครอง

2.3.1 เป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใน จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เพื่อ ศึกษาแนวทางการลดพฤติกรรมก่อกวนก่อกวน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปโดยถามในประเด็นต่อไปนี้ คือ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ประสบการณ์ ทำงานระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาแห่งนี้ ระดับการศึกษา อายุ ขนาดโรงเรียน และ จำนวนนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการลด พฤติกรรมก่อกวนก่อกวนในโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ โดยใน 4 ข้อแรกเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนว

ทางการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งคือ 1) แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้ง 2) เครื่องมือในการคัดกรองและป้องกันผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงการกลั่นแกล้ง 3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง 4) แนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้ง 5) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ส่วนคำถามข้อที่เหลือเป็นคำถามปลายเปิดที่ถามเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและแนวความคิดอื่น ๆ

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2 กำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการให้ครอบคลุมรอบการศึกษาค้นคว้า

4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยรวมถึงความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขทางด้านภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่ได้อาจจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกเป็นระบบ

5.2 จำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้อาจจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกเป็นระบบ

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

5.4 นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียน ประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับ ประถมศึกษา 2) ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่น แกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาและ 3) หาแนวทางการลด พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่ออธิบายคุณลักษณะ ของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อศึกษาลักษณะการกระจาย การแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ที่จะนำไปใช้ในการ วิจัย

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบความ เหมาะสมของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่จะนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ เพื่อ ประเมินค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งใน โรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ของโมเดลการวัด

ส่วนที่ 4 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตาม กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง ได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นข้อมูลเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 2 ศึกษาการหาแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ ข้อมูลมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติ และตัว แปรต่างๆในการนำเสนอ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

M	หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
CV	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation)
KU	หมายถึง ค่าความโด่ง (Kurtosis)
SD	หมายถึง ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SK	หมายถึง ค่าความเอน (Skewness)
b	หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนดิบ
β	หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading)
r	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
R^2	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination)
SE	หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
t	หมายถึง ค่าสถิติ t -value
DE	หมายถึง อิทธิพลทางตรงเชิงบวก (Direct Effect)
IE	หมายถึง อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
TE	หมายถึง อิทธิพลรวม (Total Effect)
$AGFI$	หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index)
CFI	หมายถึง ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
χ^2	หมายถึง ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)
df	หมายถึง องศาอิสระ (Degree of Freedom)
GFI	หมายถึง ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Good of Fit Index)
p	หมายถึง ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p-value)
$RMSEA$	หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Squared Error of Approximation)
$SRMR$	หมายถึง ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual)
TLI	หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Tucker-Lewis Index)
BULLY	หมายถึง พฤติกรรมกรกลั่นแกล้ง
Perpetrating	หมายถึง ผู้กลั่นแกล้ง
Victimization	หมายถึง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง
Bystander	หมายถึง ผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

Physical	หมายถึง การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย
Verbal	หมายถึง การกลั่นแกล้งโดยคำพูด
Relation	หมายถึง การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ
Connect	หมายถึง ความผูกพันของนักเรียน (School Connectedness)
SC_fa	หมายถึง ด้านความศรัทธา (faith)
SC_de	หมายถึง ด้านความทุ่มเท (Dedication)
Support	หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (School Support)
SS_pr	หมายถึง การป้องกัน (prevention)
SS_am	หมายถึง การแก้ไข (amendment)
SS_de	หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา (Development)
Diversity	หมายถึง การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Perception and acceptance of Diversity)
DI_p	หมายถึง การรับรู้ความแตกต่าง (Perception of Diversity)
DI_a	หมายถึง การยอมรับความแตกต่าง (Acceptance of Diversity)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ 1.) การพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 1,200 คน (ตามเกณฑ์การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างควรมีขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ 1,000 หน่วย, Schumacher and Lomax ,2010, p. 4 2) กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอพานทอง อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ้านบึง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอกะจันทร์ อำเภอปอทอง อำเภอสัตหีบ อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง (ไม่นับรวมอำเภอเกาะสีชัง เนื่องจากว่าไม่มีโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นปีละ 20 คน (จำแนกเพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน)

รวมกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนทั้งสิ้น 10 อำเภอ \times 6 ชั้นเรียน \times 20 คนต่อชั้นเรียน เท่ากับ 1,200 คน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวน และร้อยละ จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n=1200)	ร้อยละ
เพศของนักเรียน		
ชาย	600	50
หญิง	600	50
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 1	200	16.67
ประถมศึกษาปีที่ 2	200	16.67
ประถมศึกษาปีที่ 3	200	16.67
ประถมศึกษาปีที่ 4	200	16.67
ประถมศึกษาปีที่ 5	200	16.67
ประถมศึกษาปีที่ 6	200	16.67
สถานภาพบิดา-มารดา		
อยู่ด้วยกัน	921	76.75
หย่าร้าง	113	9.42
บิดา/มารดา เสียชีวิต	25	2.08
แยกกันอยู่	141	11.75
รายได้ผู้ปกครองเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000บาท	248	20.67
5,000-15,000บาท	542	45.17
15,001-25,000 บาท	235	19.58
25,001-35,000บาท	96	8
35,001-45,000บาท	44	3.67
มากกว่า 45,000บาท	35	2.92
เกรดเฉลี่ย		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n=1200)	ร้อยละ
ยังไม่มีเกรด	200	16.67
1.00-2.00	8	0.67
2.01-2.50	84	7
2.51-3.00	108	9
3.01-3.50	497	41.42
3.51-4.00	303	25.25
อายุของนักเรียน		
7ปี	184	15.33
8ปี	193	16.08
9ปี	195	16.25
10ปี	193	16.08
11ปี	190	15.83
12ปี	190	15.83
มากกว่า12 ปี	55	4.58
เงินมาโรงเรียนต่อวัน		
ต่ำกว่า 10 บาท	102	8.5
10-20บาท	439	36.58
21-30บาท	213	17.75
31-40บาท	202	16.83
41-50บาท	119	9.92
มากกว่า 50บาท	125	10.42

จากตารางที่ 5 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,200 คน ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 600 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศหญิง จำนวน 600 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่6 ชั้นละ 200คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 สถานภาพบิดา-มารดา แบ่งเป็น อยู่ด้วยกัน 921 คน คิดเป็นร้อยละ 96.75 หย่าร้าง 113 คน คิดเป็นร้อยละ 9.42 บิดาหรือมารดาเสียชีวิต 25 คน คิดเป็นร้อยละ 2.08 แยกกันอยู่ 141 คน คิดเป็นร้อยละ 117.75 รายได้ผู้ปกครองเฉลี่ยต่อเดือน แบ่งเป็น มีรายได้ต่ำกว่า 5,000บาท จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 20.67 มีรายได้ 5,000-15,000บาท จำนวน 542 คน คิดเป็นร้อยละ 45.17 มีรายได้ 15,001-25,000 บาท จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 19.58 มีรายได้ 25,001-

35,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 มีรายได้ 35,001-45,000บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 3.67 มีรายได้มากกว่า 45,000บาท จำนวน 35คน คิดเป็นร้อยละ 2.92 เกรดเฉลี่ยของนักเรียน แบ่งเป็น ยังไม่มีเกรดเฉลี่ย (เนื่องจากกำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 เกรดเฉลี่ย 1.00-2.00 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.67 เกรดเฉลี่ย 2.01-2.50 จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 เกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 เกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 497 คน คิดเป็นร้อยละ 41.42 เกรดเฉลี่ย 3.51-4.00 จำนวน 303คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 อายุของนักเรียนแบ่งเป็น อายุ 7 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 15.33 อายุ 8 ปีจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 16.08 อายุ 9 ปี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 อายุ 10ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 16.08 อายุ 11ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 อายุ 12ปี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 15.83 อายุ มากกว่า12 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 4.58 ได้เงินมาโรงเรียนต่อวัน แบ่งเป็น ได้รับเงินต่ำกว่า 10 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ได้รับเงิน 10-20บาท จำนวน 439 คน คิดเป็นร้อยละ 36.58 ได้รับเงิน 21-30 บาท จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 ได้รับเงิน 31-40บาท จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 16.83 ได้รับเงิน 41-50บาท จำนวน 119คิดเป็นร้อยละ 9.92 ได้รับเงินมากกว่า 50บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 10.42

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร สังเกตได้

1.ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและลักษณะการแจกแจงของข้อมูล

เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมาณค่าด้วยวิธี Maximum Likelihood (ML) ซึ่งมีข้อตกลงว่า การวิเคราะห์ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือความตรงของโมเดลตัวแปรสังเกตได้จะต้องมีลักษณะการกระจายและมีการแจกแจงปกติโดยค่าสถิติที่นำมาวิเคราะห์ เพื่อแสดงลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปร

ตัวแปร	M	SD	SK	KU	แปลผล
พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง(BULLY)					
การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical)	1.04	0.89	1.09	0.21	นาน ๆ ครั้ง
การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal)	1.23	0.88	0.81	-0.24	นาน ๆ ครั้ง

ตัวแปร	M	SD	SK	KU	แปลผล
การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation)	1.26	0.88	0.68	-0.16	นาน ๆ ครั้ง
ความผูกพันของนักเรียน (Connect)					
ด้านความศรัทธา (SC_fa)	3.99	1.00	-1.19	0.66	มาก
ด้านความทุ่มเท (SC_de)	4.05	0.90	-1.29	1.24	มาก
รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support)					
การป้องกัน (SS_pr)	3.87	1.05	-0.91	0.05	มาก
การแก้ไข (SS_am)	3.89	0.98	-1.03	0.4	มาก
การส่งเสริมพัฒนา (SS_de)	3.96	0.99	-1.01	0.28	มาก
การรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity)					
การรับรู้ความแตกต่าง (DI_p)	3.93	0.99	-0.83	0.03	มาก
การยอมรับความแตกต่าง (DI_a)	3.90	1.06	-1.04	0.3	มาก

จากตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด จำแนกตามตัวแปรในการวิจัย ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง(BULLY) ความผูกพันของนักเรียน (Connect) การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) และ การรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity)

ตัวแปรสังเกตได้ของการ พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (BULLY) ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical) การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal) และการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) ผลการวิเคราะห์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ นาน ๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุดเท่ากับ 1.26 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .88 รองลงมาได้แก่ นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งโดยคำพูดนาน ๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 1.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .88 และ นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย นาน ๆ ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยที่สุดเท่ากับ 1.04 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .89

ตัวแปรสังเกตได้ของความผูกพันของนักเรียน (Connect) ได้แก่ ด้านความศรัทธา (SC_fa) และความทุ่มเท (SC_de) ผลการวิเคราะห์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ความทุ่มเท อยู่ในระดับมาก มี

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุดเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .90 และความศรัทธาอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยที่สุดเท่ากับ 3.99 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00

ตัวแปรสังเกตได้ของรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) ได้แก่ การป้องกัน (SS_pr) การแก้ไข (SS_am) และการส่งเสริมพัฒนา (SS_de) ผลการวิเคราะห์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า การส่งเสริมพัฒนา อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุดเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .99 รองลงมาได้แก่การแก้ไข อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .98 และ การป้องกัน อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยที่สุดเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.05

ตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity) ได้แก่ การรับรู้ความแตกต่าง (DI_p) และการยอมรับความแตกต่าง (DI_a) ผลการวิเคราะห์ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า การรับรู้ความแตกต่าง อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุดเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .99 และ การยอมรับความแตกต่าง อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยที่สุดเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06

เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (*SK*) และค่าความโด่ง (*KU*) ของตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง -2.00 ถึง 2.00 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ Kline (2011, p. 63) จากตารางพบว่าตัวแปรทุกตัวที่นำมาวิเคราะห์มีการแจกแจงปกติทุกตัว และมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้มีขนาดใหญ่เพียงพอ (Hair et al., 2010, p. 71) ที่ประมาณค่าพารามิเตอร์ของประชากรจะมีความคงเส้นคงวา ดังนั้น จากผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในการวิจัย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 10 ตัวแปร จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของของตัวแปรการกลั่นแกล้ง (BULLY) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .55-.76 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การกลั่นแกล้งโดยคำพูด และการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของความผูกพันของนักเรียน (Connect) พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ .82 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันคือ ความทุ่มเท และ ความศรัทธา

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .73-.79 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การแก้ไขและการส่งเสริมพัฒนา

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ .81 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การรับรู้ความแตกต่าง และการยอมรับความแตกต่าง

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	SC_fa	SC_de	SS_pr	SS_am	SS_de	DI_p	DI_a	Physical	Verbal	Relation
SC_fa	1.00									
SC_de	0.82**	1.00								
SS_pr	0.68**	0.72**	1.00							
SS_am	0.69**	0.72**	0.79**	1.00						
SS_de	0.71**	0.70**	0.73**	0.79**	1.00					
DI_p	0.69**	0.71**	0.72**	0.79**	0.79**	1.00				
DI_a	0.63**	0.67**	0.67**	0.74**	0.70**	0.81**	1.00			
Physical	-0.03	-0.08**	-0.04	-0.03	-0.06	-0.07*	-0.12**	1.00		
Verbal	-0.03	-0.09**	-0.09**	-0.11**	-0.09**	-0.11**	-0.09**	0.61**	1.00	
Relation	-0.02	-0.10**	-0.09**	-0.10**	-0.09**	-0.09**	-0.08**	0.55**	0.76**	1.00

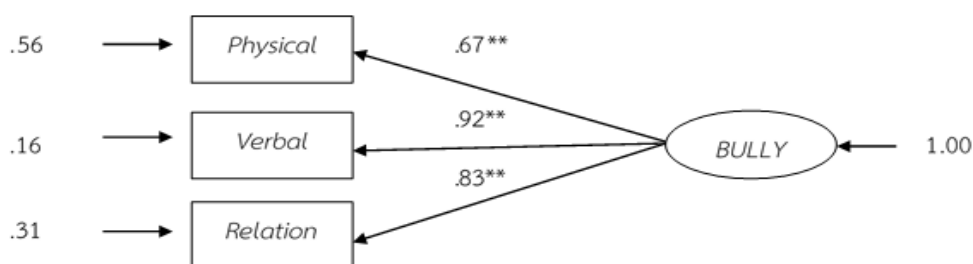
** $p < .01$, * $p < .05$

จากตารางที่ 7 ผลการตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรการกลั่นแกล้ง (BULLY) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .55-.76 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical) และตัวแปรการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .55$) ขณะที่ตัวแปรการกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal) และตัวแปรการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .76$) ตัวแปรความผูกพันของนักเรียน (Connect) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรด้านความศรัทธา (SC_fa) และ ตัวแปรความทุ่มเท (SC_de) มีความสัมพันธ์กัน ($r = .82$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .73-.79 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการส่งเสริมพัฒนา (SS_de) และตัวแปรการป้องกัน (SS_pr) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .72$) ขณะที่ตัวแปรการส่งเสริมพัฒนา (SS_de) และตัวแปรการแก้ไข (SS_am) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .79$) ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง (Diversity) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง (DI_p) และ ตัวแปรการยอมรับความแตกต่าง (DI_a) มีความสัมพันธ์กัน ($r = .81$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง 4 ตัว ได้แก่ การกลั่นแกล้ง (BULLY) ความผูกพันของนักเรียน (Connect) การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) และการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Diversity) ดังนี้

1. โมเดลการวัดการกลั่นแกล้ง (BULLY) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical) การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal) และ การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธภาพ (Relation) ดังภาพที่ 9

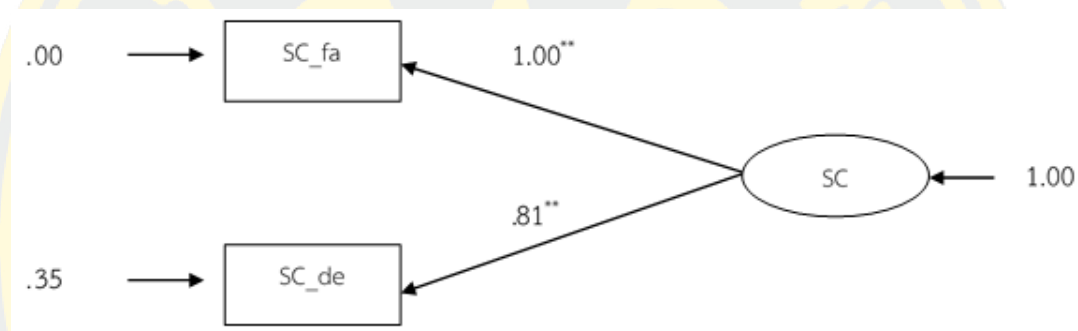

หมายเหตุ ** $p < .01$, $\chi^2 = .01$, $df = 1$, $p = .91$, $RMSEA = .00$

ภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดผู้กลั่นแกล้ง

จากภาพที่ 9 ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการกลั่นแกล้ง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = .01$, $df = 1$, $p = .91$, $RMSEA = .00$ น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรการกลั่นแกล้งโดยคำพูด การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ และการกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .92 .83 และ .67 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัว เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการวัดการกลั่นแกล้ง

2.โมเดลการวัดความผูกพันของนักเรียน (Connect) ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ด้านความศรัทธา (SC_fa) และ ความทุ่มเท (SC_de) ดังภาพที่ 10

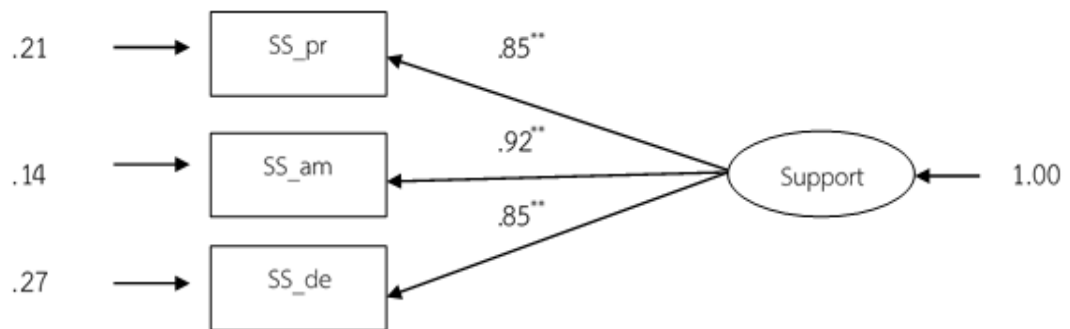

หมายเหตุ ** $p < .01$, $\chi^2 = .17$, $df = 1$, $p = .68$, $RMSEA = .00$

ภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความผูกพันของนักเรียน

จากภาพที่ 10 ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดความผูกพันของนักเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = .17$, $df = 1$, $p = .68$, $RMSEA = .00$ น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรความศรัทธา และ ความทุ่มเท มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 1.00 และ .81 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการวัดความผูกพันของนักเรียน

3.โมเดลการวัดการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) ประกอบด้วย การป้องกัน (SS_pr) การแก้ไข (SS_am) และการส่งเสริมพัฒนา (SS_de) ดังภาพที่ 11

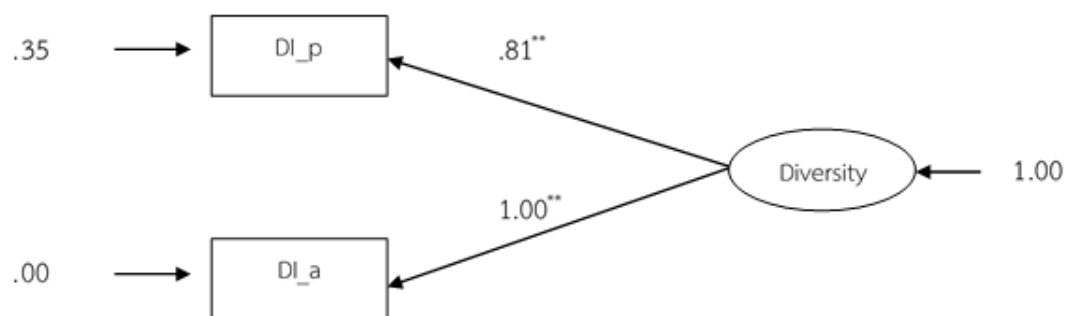

หมายเหตุ ** $p < .01$, $\chi^2 = .02$, $df = 1$, $p = .89$, $RMSEA = .00$

ภาพที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน

จากภาพที่ 11 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = .02$, $df = 1$, $p = .89$, $RMSEA = .00$ น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรการแก้ไข การป้องกัน และการส่งเสริมพัฒนา มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .92 , .85 และ .85 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัว เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการวัดการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน

4.โมเดลการวัดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Diversity) ประกอบด้วย การรับรู้ความแตกต่าง (DI_p) และการยอมรับความแตกต่าง (DI_a) ดังภาพที่ 12

หมายเหตุ ** $p < .01$, $\chi^2 = .18$, $df = 1$, $p = .67$, $RMSEA = .00$

ภาพที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง

จากภาพที่ 12 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = .18$, $df = 1$, $p = .67$, $RMSEA = .00$ น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรมีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง และการยอมรับ

ความแตกต่าง มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ .81 และ 1.00 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการวัดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง

ส่วนที่ 4 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ นำเสนอแผนภาพและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามสมมติฐาน พร้อมทั้งเสนอค่าสถิติแสดงค่าขนาดอิทธิพลและความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากเมื่อทำการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐาน พบว่าค่าดรชนี้ทุกค่าผ่านเกณฑ์ คือ $\chi^2 = 29.35$, $df = 21$, $p = .11$, $GFI = .99$, $AGFI = .99$, $CFI = .99$, $NNFI = .99$, $RMSEA = .02$, $RMR = .01$, $SRMR = .01$ แต่ยังมีบางเส้นของโมเดลสมมติฐานที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งได้แก่ BULLY to Connect และ BULLY to Diversity ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างโมเดลทางเลือก และทำการวิเคราะห์ ซึ่งพบว่าค่าดรชนี้ทุกค่าผ่านเกณฑ์คือ $\chi^2 = 30.41$, $df = 23$, $p = .14$, $GFI = .99$, $AGFI = .99$, $CFI = .99$, $NNFI = .99$, $RMSEA = .02$, $RMR = .01$, $SRMR = .01$ และทุกเส้นของโมเดลทางเลือกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตัวแปร	โมเดลตามสมมติฐาน		โมเดลทางเลือก	
	β	r^2	β	r^2
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ				
พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (BULLY)				
การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical)	.67**	.44	.67**	.44
การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal)	.92**	.85	.92**	.84
การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation)	.82**	.68	.83**	.68
ความผูกพันของนักเรียน (Connect)				
ด้านความศรัทธา (SC_fa)	.89**	.79	.89**	.79
ความทุ่มเท (SC_de)	.92**	.85	.92**	.86

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	โมเดลตามสมมติฐาน			โมเดลทางเลือก		
	β	r^2		β	r^2	
ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ						
การสนับสนุนช่วยเหลือจาก						
โรงเรียน (Support)						
การป้องกัน (<i>SS_pr</i>)	.83**	.69		.83**	.69	
การแก้ไข (<i>SS_am</i>)	.91**	.83		.91**	.83	
การส่งเสริมพัฒนา (<i>SS_de</i>)	.87**	.76		.87**	.76	
การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง						
(Diversity)						
การรับรู้ความแตกต่าง (<i>DI_p</i>)	.93**	.87		.93**	.87	
การยอมรับความแตกต่าง (<i>DI_a</i>)	.87**	.76		.97**	.76	
ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล	TE	DE	IE	TE	DE	IE
BULLY → Connect	-.90** (.03)	.02 (.02)	-.11** (.03)	-.11** (.03)	- (.03)	-.11** (.03)
BULLY → Support	-.12** (.03)	-.12** (.03)	- (.03)	-.12** (.03)	-.12** (.03)	- (.03)
BULLY → Diversity	-.12** (.03)	-.01 (.02)	-.11** (.03)	-.12** (.03)	- (.03)	-.12** (.03)
Support → Connect	.69** (.03)	.69** (.03)	- (.03)	.68** (.03)	.68** (.03)	- (.03)
Support → Diversity	.93** (.03)	.93** (.03)	- (.03)	.93** (.03)	.93** (.03)	- (.03)
Diversity → Connect	.19** (.08)	.19** (.08)	- (.08)	.19** (.08)	.19** (.08)	- (.08)
R-SQUARE	SC=.75, SS=.02, DI=.87			SC=.75, SS=.02, DI=.87		
	$\chi^2 = 29.35$, $df = 21$, $p = .11$, $GFI = .99$,			$\chi^2 = 30.41$, $df = 23$, $p = .14$, $GFI = .99$,		
ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้อง	AGFI = .99, CFI = .99, NNFI = .99, RMSEA = .02, RMR = .01, SRMR = .01			AGFI = .99, CFI = .99, NNFI = .99, RMSEA = .02, RMR = .01, SRMR = .01		

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

TE = อิทธิพลรวม IE = อิทธิพลทางอ้อม DE = อิทธิพลทางตรง

จากตารางที่ 8 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (BULLY) ทั้งหมด 3 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จัดเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .92 อธิบายความแปรปรวนการกลั่นแกล้งโดยคำพูด คิดเป็นร้อยละ 44 การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .83 อธิบายความแปรปรวนการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ คิดเป็นร้อยละ 68 และ การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .67 อธิบายความแปรปรวนการกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 44

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของความผูกพันของนักเรียน (Connect) ทั้งหมด 2 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จัดเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ ความทุ่มเท (SC_de) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .92 อธิบายความแปรปรวนความทุ่มเท คิดเป็นร้อยละ 86 และด้านความศรัทธา (SC_fa) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 89 อธิบายความแปรปรวนความศรัทธา คิดเป็นร้อยละ 79

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) ทั้งหมด 3 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จัดเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ การแก้ไข (SS_am) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .91 อธิบายความแปรปรวนการแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 83 การส่งเสริมพัฒนา (SS_de) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .87 อธิบายความแปรปรวนการส่งเสริมพัฒนา คิดเป็นร้อยละ .76 และ การป้องกัน (SS_pr) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .83 อธิบายความแปรปรวนการป้องกัน คิดเป็นร้อยละ 69

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Diversity) ทั้งหมด 2 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จัดเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ การยอมรับความแตกต่าง (DI_a) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .93 อธิบายความแปรปรวนการยอมรับความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ .76 และ การรับรู้ความแตกต่าง (DI_p) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .87 อธิบายความแปรปรวนการรับรู้ความแตกต่าง คิดเป็นร้อยละ 76

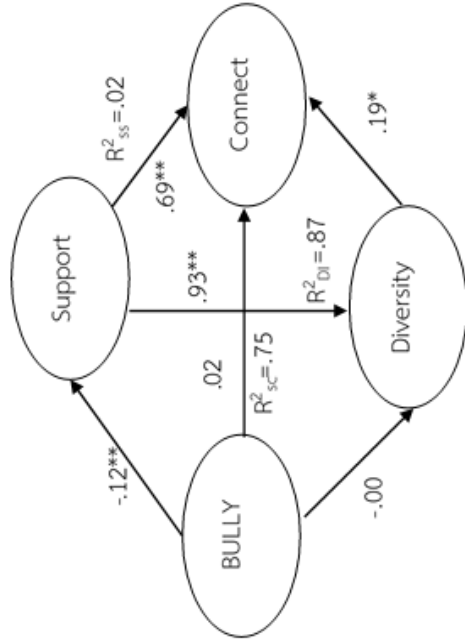
โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อความผูกพันของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.11 ส่งผ่านตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนและตัวแปรการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง พฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อ การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.12 และ พฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.12 ส่งผ่านตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน

ตารางที่ 9 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น

ดัชนีตรวจสอบความสอดคล้อง	การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น		
	ค่าที่ได้	เกณฑ์	ผลการตรวจสอบ
χ^2	30.41 ($p=.14$)	$p>.05$	ผ่านเกณฑ์
χ^2 / df	1.32	<2.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	.99	$>.95$	ผ่านเกณฑ์
AGFI	.99	$>.95$	ผ่านเกณฑ์
CFI	.99	$\geq .95$	ผ่านเกณฑ์
NNFI	.99	$>.95$	ผ่านเกณฑ์
SRMR	.01	$<.05$	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	.02	$<.05$	ผ่านเกณฑ์

จากภาพที่ 13 และตารางที่ 9 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = 30.41$, $df = 23$, $p = .14$, $GFI = .99$, $AGFI = .99$, $CFI = .99$, $NNFI = .99$, $RMSEA = .02$, $RMR = .01$, $SRMR = .01$ โดยค่า p มากพอที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่า ผลการทดสอบค่า χ^2 ต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (NNFI) เท่ากับ .99 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .01 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .02 โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์ ทุกค่า

Hypothetical Model

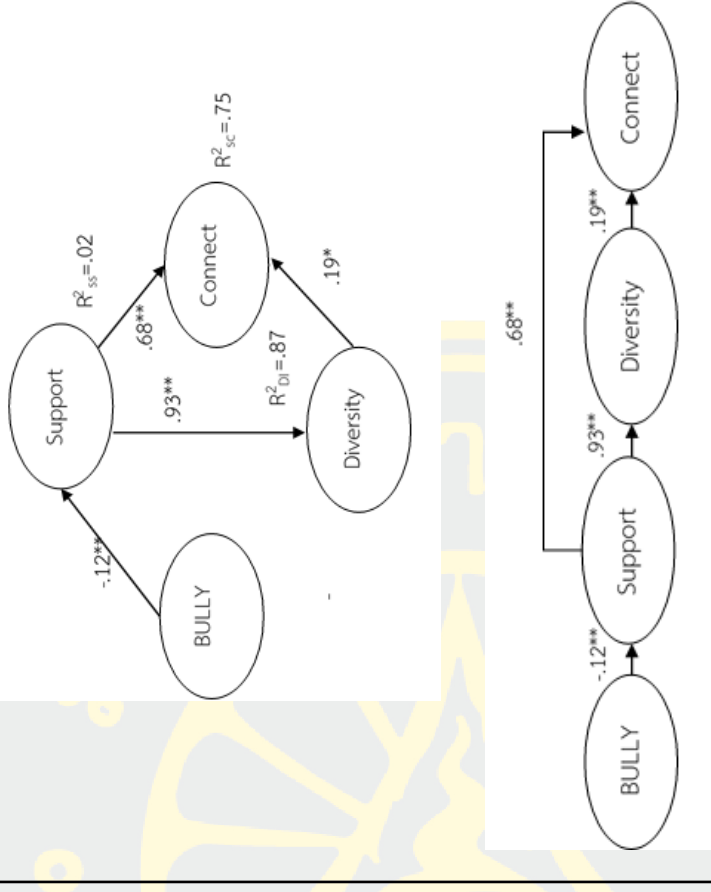
$\chi^2 = 29.35$, $df = 21$, $p = .11$, $GFI = .99$

, $AGFI = .99$, $CFI = .99$, $NNFI = .99$,

$RMSEA = .02$, $RMR = .01$, $SRMR = .01$

ภาพที่ 13 ไม่แตกต่างสัมพัทธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

Alternative Model

$\chi^2 = 30.41$, $df = 23$, $p = .14$, $GFI = .99$

, $AGFI = .99$, $CFI = .99$, $NNFI = .99$,

$RMSEA = .02$, $RMR = .01$, $SRMR = .01$

ส่วนที่ 5 ผลทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี ประกอบด้วย 4 ส่วน

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยนำเสนอจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของจำแนกตามเพศ ระดับชั้น และอายุ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (SK) ค่าความโด่ง (KU) เพื่อศึกษาลักษณะการกระจาย และแจกแจงตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแปร

3. ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล

4. ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง

ผลการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

นำข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 1,200 คน วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง จำนวน 13 ข้อได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 -13 ช่วงที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมการถูกกลั่นแกล้ง จำนวน 14 ข้อได้แก่ ข้อคำถามที่ 14 -28 ช่วงที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนักเรียนที่อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง จำนวน 8 ข้อได้แก่ ข้อคำถามที่ 29 -36 เกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 1 สูงที่สุดจัดอยู่ในกลุ่ม ผู้กลั่นแกล้ง ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 2 สูงที่สุดจัดอยู่ในกลุ่ม ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 3 สูงที่สุดจัดอยู่ในกลุ่ม ผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ดังนี้ กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง 277 คน กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง 420 และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ 503 คน ผลการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวน และร้อยละ จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง	กลุ่มผู้ก่อกวน		กลุ่มผู้ถูกก่อกวน		กลุ่มผู้อยู่ใกล้ เหตุการณ์	
	จำนวน (n=277)	ร้อยละ	จำนวน (n=420)	ร้อยละ	จำนวน (n=503)	ร้อยละ
เพศของนักเรียน						
ชาย	156	56.3	190	45.2	242	48.1
หญิง	121	43.7	230	54.8	261	51.9
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาปีที่ 1	64	23.1	60	14.3	76	15.1
ประถมศึกษาปีที่ 2	45	16.2	70	16.7	85	16.9
ประถมศึกษาปีที่ 3	42	15.2	81	19.3	77	15.3
ประถมศึกษาปีที่ 4	39	14.1	70	16.7	91	18.1
ประถมศึกษาปีที่ 5	40	14.4	68	16.2	93	18.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	47	17	71	16.9	81	16.1
อายุของนักเรียน						
7ปี	55	19.9	55	13.1	74	14.7
8ปี	60	21.7	60	14.3	73	14.5
9ปี	28	10.1	84	20	83	16.5
10ปี	41	14.8	70	16.7	82	16.3
11ปี	36	13	60	14.3	94	18.7
12ปี	45	16.2	68	16.2	77	15.3
มากกว่า12 ปี	12	4.3	23	5.4	20	4

จากตารางที่ 10 กลุ่มผู้ก่อกวน มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 และเพศหญิง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 ระดับการศึกษา คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด

จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 23.10 รองลงมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.40 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 อายุ แบ่งเป็น อายุของนักเรียนมากที่สุดคือ 8 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 21.70 รองลงมา อายุ 7 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 อายุ 12 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 อายุ 10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 อายุ 11 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 อายุ 9 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 และอายุมากกว่า 12 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30

กลุ่มผู้ถูกกั้นแกล้ง มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 และเพศหญิง จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 ระดับการศึกษา คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด จำนวน 81 คนคิดเป็นร้อยละ 19.30 รองลงมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 อายุ แบ่งเป็น อายุของนักเรียนมากที่สุดคือ 9 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมา อายุ 10 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 อายุ 12 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 อายุ 8 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 อายุ 11 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 อายุ 7 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 และอายุมากกว่า 12 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40

กลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 503 คน ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 และเพศหญิง จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 ระดับการศึกษา คือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด จำนวน 93 คนคิดเป็นร้อยละ 18.50 รองลงมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 อายุ แบ่งเป็น อายุของนักเรียนมากที่สุดคือ 11 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 รองลงมา อายุ 9 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 อายุ 10 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 16.30 อายุ 12 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 อายุ 7 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 อายุ 8ปี จำนวน 73คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และอายุมากกว่า 12 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และลักษณะการแจกแจงของข้อมูล
การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และลักษณะการแจกแจงของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง (KU) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ จำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

ตัวแปร	ผู้กลั่นแกล้ง			ผู้ถูกกลั่นแกล้ง			ผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์					
	M	SD	KU	M	SD	SK	KU	M	SD	SK	KU	
พฤติกรรมกรรมการกลั่นแกล้ง (BULLY)												
การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical)	1.66	1.06	.31	-1.22	.89	.78	1.22	.71	.82	.71	1.29	.87
การกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal)	1.04	.82	.75	-.39	1.59	.94	.51	-.94	1.03	.75	1.07	.55
การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation)	.91	.82	.93	-.06	1.13	.83	.69	-.5	1.57	.85	.75	.05
ความผูกพันของนักเรียน (Connect)												
ด้านความศรัทธา (SC_fa)	3.40	1.23	-.81	-.68	4.04	.93	-1.26	1.16	4.08	.92	-1.32	1.34
ด้านความทุ่มเท (SC_de)	3.94	1.07	-1.03	.14	4.07	.85	-1.41	2	4.08	.84	-1.31	1.33
รับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support)												
การป้องกัน (SS_pr)	3.78	1.23	-.76	-.68	3.89	.96	-.99	.50	3.89	1.00	-.89	.18
การแก้ไข (SS_am)	3.83	1.12	-.96	-.18	3.89	.95	-1.11	.85	3.92	.92	-.94	.29
การส่งเสริมพัฒนา (SS_de)	3.89	1.11	-.97	-.01	3.98	.95	-1.04	.44	3.99	.96	-.98	.22
การรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity)												
การรับรู้ความแตกต่าง (DI_p)	3.71	1.27	-.68	-.60	3.84	.98	-.89	.24	3.89	.92	-.81	.18
การยอมรับความแตกต่าง (DI_a)	3.71	1.27	-.76	-.71	3.92	1.01	-1.07	.49	4.00	.97	-1.13	.86

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .91 ถึง .166 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .82 ถึง 1.06 หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่น ค่อนข้างบ่อย กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .89 ถึง 1.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .78 ถึง .94 หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ค่อนข้างบ่อย และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .82 ถึง 1.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .71 ถึง .85 หมายความว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ค่อนข้างบ่อย โดยพบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มผู้กลั่นแกล้งมีค่าสูงกว่ากลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งและผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

กลุ่มตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรความผูกพัน กลุ่มผู้กลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40 ถึง 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.07 ถึง 1.23 หมายความว่า นักเรียนมีความผูกพันกับโรงเรียนในระดับมาก กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.04 ถึง 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .85 ถึง .93 หมายความว่านักเรียนมีความผูกพันกับโรงเรียนในระดับมาก และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .84 ถึง .92 หมายความว่านักเรียนมีความผูกพันกับโรงเรียนในระดับมาก โดยพบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์มีค่าสูงกว่ากลุ่มผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้ง

กลุ่มตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน กลุ่มผู้กลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.78 ถึง 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.11 ถึง 1.23 หมายความว่านักเรียนมีการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับมาก กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 ถึง 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .95 ถึง .96 หมายความว่านักเรียนมีการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับมาก และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89 ถึง 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .92 ถึง 1.00 หมายความว่านักเรียนมีการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ระดับมาก โดยพบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์มีค่าสูงกว่ากลุ่มผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้ง

กลุ่มตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรการรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง กลุ่มผู้กลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.27 หมายความว่านักเรียนมีการรับรู้และการยอมรับความแตกต่างอยู่ในระดับมาก กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.84 ถึง 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .98 ถึง 1.01 หมายความว่านักเรียนมีการรับรู้และการยอมรับความแตกต่างอยู่ในระดับมาก และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่

ระหว่าง 3.89 ถึง 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .92 ถึง .97 หมายความว่านักเรียนมีการรับรู้และการยอมรับความแตกต่างอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์มีค่าสูงกว่ากลุ่มผู้กั้นแกล้งและผู้ถูกกั้นแกล้ง

เมื่อพิจารณาความเบ้ของข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้กั้นแกล้ง มีค่าอยู่ระหว่าง -1.03 ถึง .93 กลุ่มผู้ถูกกั้นแกล้ง มีค่าอยู่ระหว่าง -1.41 ถึง 1.22 และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -1.32 ถึง 1.29 เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าความเบ้ไม่เกิน 2 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดมีลักษณะใกล้เคียงโค้งปกติ

เมื่อพิจารณาความโด่งของข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้กั้นแกล้ง มีค่าอยู่ระหว่าง -1.22 ถึง .14 กลุ่มผู้ถูกกั้นแกล้ง มีค่าอยู่ระหว่าง -.94 ถึง 2.00 และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ มีค่าอยู่ระหว่าง .05 ถึง 1.34 เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่าความโด่งไม่เกิน 7 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดมีลักษณะใกล้เคียงโค้งปกติ

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล จำแนกรายกลุ่ม กลุ่มผู้กั้นแกล้ง

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในการวิจัย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 10 ตัวแปร จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปร พฤติกรรมการกั้นแกล้ง (Perpetrating) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .67-.87 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การกั้นแกล้งโดยคำพูด และการกั้นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของความผูกพันของนักเรียน (Connect) พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ .81 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันคือ ความทุ่มเท และ ความศรัทธา

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .80-.84 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การป้องกันและการแก้ไข

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เท่ากับ.89 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การรับรู้ความแตกต่าง และการยอมรับความแตกต่าง

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตตัวเอง กลุ่มผู้ก่อเหตุ (perpetrating)

	SC_fa	SC_de	SS_pr	SS_am	SS_de	DI_p	DI_a	Physical	Verbal	Relation
SC_fa	1.00									
SC_de	.81**	1.00								
SS_pr	.80**	.83**	1.00							
SS_am	.76**	.79**	.84**	1.00						
SS_de	.76**	.76**	.80**	.84**	1.00					
DI_p	.74**	.79**	.83**	.85**	.82**	1.00				
DI_a	.64**	.74**	.76**	.79**	.72**	.89**	1.00			
Physical	.05	.03	-.02	.03	.02	.04	.01	1.00		
Verbal	.10	.09	.03	.07	.07	.09	.07	.77**	1.00	
Relation	.07	.05	.00	.03	.06	.07	.04	.67**	.87**	1.00

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 ผลการตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง ในกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง(Perpetrating) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .67-.87 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการกลั่นแกล้งทางด้าน ร่างกาย (Physical) และตัวแปรการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .67$) ขณะที่ตัวแปรการกลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal) และตัวแปรการกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .87$) ตัวแปรความผูกพันของนักเรียน (Connect) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .81 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรความศรัทธา (SC_fa) และตัวแปรความทู่เท มีความสัมพันธ์กัน เท่ากับ .81 ตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง .80-.84 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปร การส่งเสริมพัฒนา (SS_de) และตัวแปรการป้องกัน (SS_pr) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .80$) ขณะที่ตัวแปรการป้องกัน (SS_pr) และตัวแปรการแก้ไข (SS_am) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .84$) ตัวแปรการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Diversity) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .89 ตัวแปร ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง (DI_p) และ ตัวแปรการยอมรับความแตกต่าง (DI_a) มีความสัมพันธ์กันเท่ากับ .89

กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในการวิจัย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 10 ตัวแปร จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรพฤติกรรม การถูกกลั่นแกล้ง ในกลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Victimization) พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .77-.93 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การถูกกลั่นแกล้งโดยคำพูด และการถูกกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของความผูกพันของนักเรียน (Connect) พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .81 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันคือ ความทู่เท และ ความศรัทธา

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .66-.77 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การป้องกันและการแก้ไข

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .77 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การรับรู้ความแตกต่าง และการยอมรับความแตกต่าง

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของ กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง (victimization)

	SC_fa	SC_de	SS_pr	SS_am	SS_de	DI_p	DI_a	Physical	Verbal	Relation
SC_fa	1.00									
SC_de	.81**	1.00								
SS_pr	.63**	.71**	1.00							
SS_am	.66**	.74**	.77**	1.00						
SS_de	.67**	.72**	.66**	.76**	1.00					
DI_p	.67**	.72**	.66**	.77**	.74**	1.00				
DI_a	.57**	.65**	.61**	.68**	.66**	.77**	1.00			
Physical	-.04	-.06	-.08	-.04	-.01	-.03	-.06	1.00		
Verbal	-.02	-.01	-.01	.01	.03	.01	-.03	.77**	1.00	
Relation	-.01	-.01	-.01	.00	.02	.01	-.02	.81**	.93**	1.00

** $p < .01$

จากตารางที่ 13 ผลการตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง ในกลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Victimization) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .77-.93 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรผู้ถูกกลั่นแกล้งโดย คำพูด (Verbal) และตัวแปรผู้ถูกกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .93$) ขณะที่ตัวแปรผู้ถูกกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical) และ ตัวแปรผู้ถูกกลั่นแกล้งในเชิง สัมพันธ์ภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .77$) ตัวแปรความผูกพันของนักเรียน (Connect) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ได้แก่ ตัวแปรด้านความศรัทธา (SC_fa) และ ตัวแปรความทุ่มเท (SC_de) มีความสัมพันธ์กัน ($r = .81$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง .66-.77 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปร การส่งเสริมพัฒนา (SS_de) และตัวแปรการป้องกัน (SS_pr) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .77$) ขณะที่ตัวแปรการป้องกัน (SS_pr) และตัวแปรการแก้ไข (SS_am) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .66$) ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง (Diversity) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ ความแตกต่าง (DI_p) และ ตัวแปรการยอมรับความแตกต่าง (DI_a) มีความสัมพันธ์กัน ($r = .77$) อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในการวิจัย เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัว แปรสังเกตได้ทั้งหมด 10 ตัวแปร จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปร พฤติกรรม การ กลั่นแกล้ง ในกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง (Bystander) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .69-.85 โดยตัวแปรที่มี ความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การถูกกลั่นแกล้งโดยคำพูด และการถูกกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของความผูกพันของนักเรียน (Connect) พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .83 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันคือ ความทุ่มเท และ ความศรัทธา

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของรับรู้การสนับสนุน ช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .72-.79 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ การการแก้ไขและการส่งเสริมพัฒนา

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้และการยอมรับความแตกต่าง (Diversity) พบว่า ตัวแปรทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในช่วง .78 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน คือ การรับรู้ความแตกต่าง และการยอมรับความแตกต่าง

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตตัวเอง กลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกั้นแกล้ง (Bystander)

	SC_fa	SC_de	SS_pr	SS_am	SS_de	DI_p	DI_a	BYS_pb	BYS_vb	BYS_rb
SC_fa	1.00									
SC_de	.83**	1.00								
SS_pr	.62**	.65**	1.00							
SS_am	.67**	.64**	.77**	1.00						
SS_de	.71**	.64**	.72**	.79**	1.00					
DI_p	.66**	.63**	.68**	.76**	.81**	1.00				
DI_a	.67**	.62**	.65**	.75**	.73**	.78**	1.00			
Physical	.01	-.01	-.01	-.03	.01	.03	.00	1.00		
Verbal	.03	.03	.04	.00	.01	.01	.04	.69**	1.00	
Relation	.04	.02	.01	-.03	.01	.02	.02	.75**	.85**	1.00

** $p < .01$

จากตารางที่ 14 ผลการตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรผู้อยู่ใกล้ เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง (Bystander) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .69-.85 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้ง กลั่นแกล้งโดยคำพูด (Verbal) และตัวแปรผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้งกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .85$) ขณะที่ตัวแปรผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางด้านร่างกาย (Physical) และ ตัวแปรผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์การกลั่นแกล้งในเชิงสัมพันธ์ภาพ (Relation) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .69$) ตัวแปรความผูกพันของนักเรียน (Connect) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรด้านความศรัทธา (SC_fa) และ ตัวแปรความทุ่มเท (SC_de) มีความสัมพันธ์กัน ($r = .83$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปร การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .72-.79 ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรการส่งเสริมพัฒนา (SS_de) และตัวแปรการแก้ไข (SS_am) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ($r = .79$) ขณะที่ตัวแปรการป้องกัน (SS_pr) และตัวแปรการส่งเสริมพัฒนา (SS_de) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ($r = .72$) ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง (Diversity) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ความแตกต่าง (DI_p) และ ตัวแปรการยอมรับความแตกต่าง (DI_o) มีความสัมพันธ์กัน ($r = .78$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

ทำการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนโดยใช้โปรแกรม AMOS กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์เป็นอิสระต่อกัน ได้ค่าดัชนีตรวจสอบเป็นดังนี้ $\chi^2 = 81.27$, $df = 72$, $p = .21$, relative $\chi^2 = 1.13$, $GFI = .99$, $NFI = .95$, $TLI = .99$, $CFI = .99$ $RMSEA = .01$, $RMR = .02$ แสดงการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนดังตารางที่ 15 และภาพที่ 14

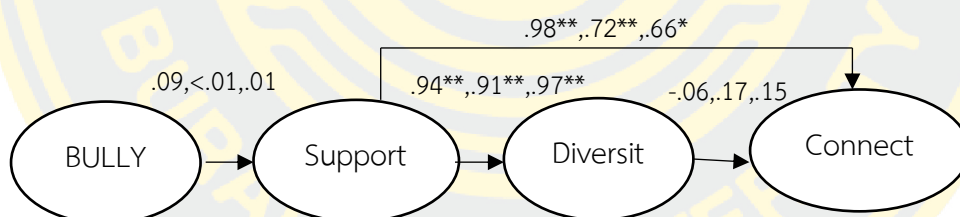
ตารางที่ 15 ตารางแสดงการทดสอบความแปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง โมเดลผู้ถูกกลั่นแกล้ง และ โมเดลผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

ประเด็นการตรวจสอบ	โมเดลกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง			โมเดลกลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง			โมเดลกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์		
	β	S.E.	C.R.	β	S.E.	C.R.	β	S.E.	C.R.
ค่าสัมประสิทธิ์									
BULLY → Support	.09	.08	1.41	<.01	.05	.01	.01	.05	.23

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นการตรวจสอบ	โมเดลกลุ่มผู้ กลั่นแกล้ง			โมเดลกลุ่ม ผู้ถูกกลั่นแกล้ง			โมเดลกลุ่ม ผู้อยู่ไกล เหตุการณ์		
	β	S.E.	C.R.	β	S.E.	C.R.	β	S.E.	C.R.
ค่าสัมประสิทธิ์									
Support → Diversity	.94**	.05	19.87	.91**	.06	16.80	.97**	.05	20.56
Support → Connect	.98**	.16	6.04	.72**	.13	5.76	.66*	.33	2.09
Diversity → Connect	-.06	.15	-3.6	.17	.12	1.40	.15	.32	.49
ประสิทธิภาพในการ พยากรณ์ Connect	86			77			65		
ค่าดัชนีตรวจสอบ ความสอดคล้องของ โมเดล	$\chi^2 = 81.27, df = 72, p = .21, \text{relative } \chi^2 = 1.13, GFI = .99, NFI = .95, TLI = .99, CFI = .99, RMSEA = .01, RMR = .02$								

BULLY แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง กลุ่มผู้อยู่ไกลเหตุการณ์
* $p < .05$, ** $p < .01$

$\chi^2 = 81.27, df = 72, p = .21, \text{relative } \chi^2 = 1.13, GFI = .99, NFI = .95, TLI = .99, CFI = .99$
 $RMSEA = .01, RMR = .02$

หมายเหตุ ลำดับที่ 1 กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง
ลำดับที่ 2 กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง
ลำดับที่ 3 กลุ่มผู้อยู่ไกลเหตุการณ์

ภาพที่ 14 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนโดยใช้โปรแกรม AMOS กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์เป็นอิสระต่อกัน

จากตารางที่ 15 และภาพที่ 14 การทดสอบความแปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่

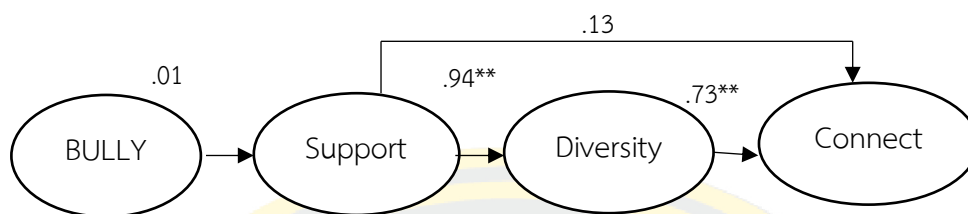
ใกล้เหตุการณ์ ซึ่งทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนเป็นรูปโมเดลโดย กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์เป็นอิสระต่อกัน ได้ค่าดัชนีตรวจสอบเป็นดังนี้ $\chi^2 = 81.27$, $df = 72$, $p = .21$, $relative \chi^2 = 1.13$, $GFI = .99$, $NFI = .95$, $TLI = .99$, $CFI = .99$, $RMSEA = .01$, $RMR = .02$ ซึ่งดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องโมเดล ผ่านเกณฑ์ ค่า $relative \chi^2$ น้อยกว่า 2 มีค่า p มากกว่า .05 มีค่า NFI และ CFI มากกว่า .95 $RMSEA$ และ RMR น้อยกว่า .05 เมื่อพิจารณาค่าพารามิเตอร์พบว่าค่าพารามิเตอร์มีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม จึงสรุปได้ว่า โมเดลมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม

กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน (ไม่แปรเปลี่ยน) ได้ค่าดัชนีตรวจสอบเป็นดังนี้ $\chi^2 = 192.69$, $df = 99$, $p < .01$, $relative \chi^2 = 1.95$, $GFI = .97$, $NFI = .87$, $TLI = .91$, $CFI = .93$, $RMSEA = .03$, $RMR = .19$ แสดงการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนดังตารางที่ 16 และ ภาพที่ 15

ตารางที่ 16 ตารางแสดงการทดสอบความแปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง โมเดลผู้ถูกกลั่นแกล้ง และ โมเดลผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

ประเด็นการตรวจสอบ	โมเดลกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง			โมเดลกลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง			โมเดลกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์		
	β	S.E.	C.R.	β	S.E.	C.R.	β	S.E.	C.R.
ค่าสัมประสิทธิ์									
BULLY → Support	.01	.03	.34	.01	.03	.34	.01	.03	.34
Support → Diversity	.94**	.03	30.28	.94**	.03	30.28	.94**	.03	30.28
Support → Connect	.73**	.11	6.99	.73**	.11	6.99	.73**	.11	6.99
Diversity → Connect	.13	.10	1.25	.13	.10	1.25	.13	.10	1.25
ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ Connect	73			73			73		
ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล	$\chi^2 = 192.69$, $df = 99$, $p < .01$, $relative \chi^2 = 1.95$, $GFI = .90$, $NFI = .87$, $TLI = .91$, $CFI = .93$, $RMSEA = .03$, $RMR = .19$								

Bully แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง กลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์
* $p < .05$, ** $p < .01$

$\chi^2 = 192.69$, $df = 99$, $p < .01$, relative $\chi^2 = 1.95$, $GFI = .97$, $NFI = .87$, $TLI = .91$, $CFI = .93$, $RMSEA = .03$, $RMR = .19$

หมายเหตุ ลำดับที่ 1 กลุ่มผู้กลั่นแกล้ง

ลำดับที่ 2 กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง

ลำดับที่ 3 กลุ่มผู้อยู่ไกลเหตุการณ์

ภาพที่ 15 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนโดยใช้โปรแกรม AMOS กำหนดให้ค่าพารามิเตอร์ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 16 และภาพที่ 15 การทดสอบความแปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การกลั่นแกล้งได้แก่ ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ไกลเหตุการณ์ ซึ่งทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนเป็นรูปโมเดลโดยกำหนดให้ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน (ไม่แปรเปลี่ยน) ได้ค่าดัชนีตรวจสอบเป็นดังนี้ $\chi^2 = 192.69$, $df = 99$, $p < .01$, relative $\chi^2 = 1.95$, $GFI = .97$, $NFI = .87$, $TLI = .91$, $CFI = .93$, $RMSEA = .03$, $RMR = .19$ ซึ่งดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ คือ โมเดลมีค่า p น้อยกว่า .05 มีค่า NFI น้อยกว่า .95 และ RMR มากกว่า .05 จึงสรุปได้ว่า โมเดลมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) โดยมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าการสัมภาษณ์แบบเจาะประเด็น เพื่อพิจารณาความเหมาะสมจากประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครองนักเรียน ได้กำหนดกลุ่มประชากรแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีมีวุฒิมัธยมศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทและมีประสบการณ์การทำงานด้านผู้บริหารตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน ครูประจำชั้นในโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีมีวุฒิมัธยมศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญา

ตรีและมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คน ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 60 คน ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาแนวทางการลดพฤติกรรมกำกวมในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n=130)			รวม
	อำเภอ	ผู้อำนวยการโรงเรียน	ครูประจำชั้น	
เมือง	1	6	6	13
บ้านบึง	1	6	6	13
พนัสนิคม	1	6	6	13
ศรีราชา	1	6	6	13
พานทอง	1	6	6	13
บางละมุง	1	6	6	13
เกาะจันทร์	1	6	6	13
หนองใหญ่	1	6	6	13
บ่อทอง	1	6	6	13
สัตหีบ	1	6	6	13
รวม	10	60	60	130

จากตารางที่ 17 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 คน สัมภาษณ์ทั้งหมด 10 อำเภอ โดยแบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูประจำชั้น 6 คน (ชั้นละ 1 คน) และผู้ปกครอง 6 คน (ชั้นละ 1 คน) ต่อ 1 อำเภอ จึงได้ข้อมูลดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูประจำชั้นจำนวน 60 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 60 คน

ส่วนที่ 2 ศึกษาการหาแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน

สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อกวนในโรงเรียน การป้องกันและการแก้ไข โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยประเด็นคำถามแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ สาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกก่อกวนในโรงเรียน และแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 12 โรงเรียนโดยครอบคลุม 10 อำเภอ ดังนี้

สาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ เมือง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ซึ่งเลี้ยงดูโดยการไม่สนใจเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาไม่กล้าพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับคนในครอบครัว จึงบางครั้งเมื่อเกิดปัญหาเด็กก็จะตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เหมาะสม”

“ประเด็นที่ 2 ความคึกคะนองตามวัย และความสนุกสนาน โดยไม่ได้คิดว่าจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่น เพราะคิดว่าเป็นเพียงการหยอกล้อกัน จึงไม่ทันได้ระวังทำให้เกิดพฤติกรรมก่อกวนเกิดขึ้น”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากความกลัวไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน จึงแสดงพฤติกรรมก่อกวนตามเพื่อน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ”

“ประเด็นที่ 4 เกิดจากการที่มีความแตกต่างจากคนอื่น เช่น รูปร่าง พฤติกรรม เพศสภาพ รวมไปถึงการเรียนรู้อื่นๆ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมก่อกวนเกิดขึ้นเนื่องจากไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอบ้านบึง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ขาดความเอาใจใส่ของผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยอาจจะมี ความรุนแรงที่ทำให้นักเรียนได้เห็นบ่อยครั้งซึ่งส่งผลให้นักเรียนเป็นคนที่มีความอึดและสภาพจิตใจที่ก้าวร้าว และชอบทำร้ายผู้อื่น”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการทำตามรุ่นพี่ ทำตามเพื่อน เพราะกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน”

“ประเด็นที่ 3 การเรียกร้องความสนใจ เนื่องจากว่าเข้าใจว่าตนเองไม่ได้มีจุดเด่น จึงพยายามสร้างตัวตนเพื่อให้คนอื่นสนใจโดยการใช้พฤติกรรมที่รุนแรงกับผู้อื่น”

“ประเด็นที่ 4 การไม่ได้รับความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทำให้นักเรียนไม่รู้ว่าพฤติกรรมที่ชอบแกล้งคนอื่นเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงซึ่งส่งผลต่อผู้อื่นทั้งด้านร่างกายและจิตใจไม่ใช่แค่เรื่องล้อเล่นอย่างที่นักเรียนเข้าใจ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ พนัสนิคม ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากการขาดความรัก ความเอาใจใส่ จึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวออกมาเพื่อเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากเกมออนไลน์เพราะคิดว่าเป็นเรื่องสนุกสนานโดยไม่ได้คำนึงถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบว่าจะได้รับความบาดเจ็บจากการกระทำของตนเอง”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากความอยากเอาชนะ และอยากมีตัวตนในกลุ่มเพื่อน จึงแสดงพฤติกรรมตามเพื่อน เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ ศรีราชา ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากตัวนักเรียนขาดความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ทำให้พวกเขาไม่สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งที่ทำลงไปเป็นเรื่องที่ไม่ดี บางคนอาจกลั่นแกล้งผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว คำพูดหรือพฤติกรรมบางอย่างที่ตนแสดงออกไป สามารถสร้างบาดแผลและความเสียใจให้แก่คนอื่นได้”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการที่นักเรียนเข้าใจว่าการกลั่นแกล้งที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความบาดเจ็บทั้งกายและใจ เป็นแค่การล้อเล่น จึงทำให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากความต้องการความสนใจจากคนรอบข้าง ทั้งจาก ครอบครัว ครู และเพื่อน บางครั้งนักเรียนอาจคิดว่าตนไม่ได้รับความสนใจมากพอ จึงแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเกิดขึ้นเพื่อให้คนรอบข้างสนใจตนเอง ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ พานทอง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากการเรียกร้องความสนใจ ซึ่งคนที่แกล้งคนอื่นอยู่บ่อยครั้งเนื่องจากเป็นคนที่ไม่สนใจคนอื่น อยู่คนเดียวอย่างโดดเดี่ยว จึงคิดว่าตัวเองไม่สำคัญ ไม่มีคนสนใจตนเอง ทำให้

ต้องคอยเรียกร้องความสนใจจากคนอื่นอยู่เสมอ และเมื่อใช้วิธีการเรียกร้องความสนใจแบบธรรมดาแล้วไม่ได้ผลก็จะทำให้วิธีการเรียกร้องมีความรุนแรงมากขึ้น นั่นก็คือการกลั่นแกล้งคนอื่น”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว เช่นการเลี้ยงลูกแบบตามใจ ไม่เคยฝึกฝนให้อยู่ในกฎกติกา ไม่รู้จักการรอคอย จึงกลายเป็นคนใจร้อน อารมณ์ร้อน เอาแต่ใจตัวเอง และอีกสาเหตุหนึ่งที่มาจากรอบครัวก็การใช้ความรุนแรงในครอบครัวทำให้เด็กเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วนำมาใช้กับเพื่อนในโรงเรียน”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากการหยอกล้อกัน การเล่นกันของกลุ่มเพื่อน ซึ่งนักเรียนที่เป็นฝ่ายแกล้งเพื่อนอาจจะคิดว่าเป็นการหยอกล้อเล่น ๆ โดยไม่ทันได้นึกว่าสิ่งที่ทำลงไปอาจจะทำให้คนที่โดนกระทำรู้สึกไม่ดี แต่กลับคิดว่าเป็นเรื่องสนุกสนาน เท่านั้น”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บางละมุง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากการหยอกล้อกันที่คิดว่าเป็นเรื่องสนุกสนาน และคึกคะนองตามวัย โดยไม่เข้าใจความหมายของการกลั่นแกล้งและแยกไม่ออกว่า อะไรคือการล้อเล่น อะไรคือการกลั่นแกล้ง”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู การเอาใจใส่ ซึ่งบางครอบครัวเลี้ยงลูกโดยการปล่อยปละเลยไม่สนใจเด็กจนทำให้เด็กขาดความอบอุ่น และชอบเรียกร้องเรียกร้องความสนใจ ซึ่งพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจมีของแต่ละคนจะไม่เหมือนกันบางคนพยายามทำความดีตั้งใจเรียนเพื่อให้มีคนสนใจและเป็นที่ยอมรับในสังคมแต่เมื่อพยายามแล้วไม่สำเร็จก็จะเรียนร้องโดยการเพิ่มความรุนแรง ก้าวร้าว หรือกลั่นแกล้งคนอื่นเพื่อให้เกิดเป็นจุดเด่นและมีคนสนใจเพื่อให้ตัวเองรู้สึกว่าเป็นผู้ชนะ”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมตามสื่อต่าง ๆ เช่น ละครโทรทัศน์ เกมออนไลน์ สื่อโซเชียลมีเดีย เป็นต้น นักเรียนบางคนจะมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบตัวละครที่พบเจอตามสื่อต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อนักเรียนเข้าไปท่องอินเทอร์เน็ตโดยที่ไม่มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ เขาก็จะคิดว่าในสิ่งที่เขาได้พบเจอมาเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ ดังนั้นจึงเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ การกลั่นแกล้งผู้อื่นก็เช่นกัน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ เกาะจันทร์ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากการหยอกล้อกัน การเล่นกัน แต่บางครั้งทำให้เกิดการบาดเจ็บทั้งทางกายและทางใจ ทำให้ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเกิดความแค้นในใจและคิดอยากจะเอาคืนจึงทำให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเกิดขึ้น”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากความขัดแย้งส่วนตัว ความอิจฉาเพื่อน จึงทำให้เกิดปมในใจและแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อเพื่อน”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากความก้าวร้าวของนักเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะนักเรียนอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ความรุนแรงก้าวร้าวจึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวออกมา”

“ประเด็นที่ 4 เกิดจากการลอกเลียนแบบตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่นักเรียนได้พบเจอ โดยไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่ จึงทำให้นักเรียนนำมาใช้อย่างไม่เหมาะสม”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอหนองใหญ่ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง การขาดความเอาใจใส่ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความรัก และแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเพื่อเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ แล้วนำมาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง ที่อ่อนแอกว่า”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากความขัดแย้งของกลุ่มเพื่อน และความตั้งใจข่มขู่ผู้อื่นเพื่อทำให้ผู้อื่นดูด้อยกว่าตนเอง และต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองนั้นเหนือกว่า และเก่งกว่าผู้อื่น”

“ประเด็นที่ 4 การหยอกล้อกัน และการเล่นสนุกตามช่วงวัย เกิดความคึกคะนอง จนบางครั้งเกิดการได้รับบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บ่อทอง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากสภาพแวดล้อมที่มีความรุนแรง รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว จึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและรุนแรงออกมา”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากความอยากเอาชนะผู้อื่น อยากเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และมีความสุขเมื่อเห็นผู้อื่นถูกกลั่นแกล้งรังแก”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากต้องการเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง เพื่อให้รู้สึกว่าคุณมีตัวตน และเป็นที่น่าสนใจ แต่บางครั้งก็แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาเนื่องจากไม่ได้รับการอบรมที่ดี”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ สัตหีบ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เกิดจากปฏิบัติตามรุ่นพี่นั้นคือคนที่กลั่นแกล้งผู้อื่นอาจจะเป็นคนที่เคยถูกรุ่นพี่กลั่นแกล้งมาก่อน จึงคิดว่าเป็นเรื่องปกติที่รุ่นพี่จะต้องแกล้งรุ่นน้อง”

“ประเด็นที่ 2 เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู ขาดความเอาใจใส่ ทำให้เด็กขาดความอบอุ่นกลายเป็นเด็กก้าวร้าวและชอบแกล้งคนอื่น”

“ประเด็นที่ 3 เกิดจากการหยอกล้อกัน และการเล่นกันเพื่อความสนุกสนาน”

สรุปสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเกิดจากการขาดการเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยของนักเรียนที่มีปัญหา การเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้ปกครองและเพื่อน ต้องการเรียกร้องความสนใจ การหยอกล้อและการเล่นกัน ซึ่งมองว่าเป็นเรื่องสนุกสนาน การต้องการเป็นที่ยอมรับ รวมไปถึงได้รับอิทธิพลจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โซเชียลมีเดียและเกม ความคึกคะนอง และความไม่เข้าใจความหมายของการกลั่นแกล้ง เพราะคิดว่าเป็นเพียงการล้อกันเล่น

แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ เมือง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 หมั่นพูดคุย ซักถามถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนที่โรงเรียน แสดงความรักความห่วงใยที่มีต่อนักเรียน”

“ประเด็นที่ 2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรักต่อกันทั้งรุ่นพี่กับรุ่นน้อง และเพื่อนรุ่นเดียวกัน”

“ประเด็นที่ 3 การอบรม ปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนรู้จักผิดชอบชั่วดี”

“ประเด็นที่ 4 การให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนสร้างความไว้วางใจแก่นักเรียน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บ้านบึง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เรียกนักเรียนทั้งสองฝ่ายมาพูดคุยสอบถามสาเหตุที่เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง โดยแยกคุยทีละฝ่ายจากนั้นจึงให้นักเรียนทั้งที่แกล้งผู้อื่นและผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมาพูดคุยกันเพื่อหาทางออกร่วมกัน ”

“ประเด็นที่ 2 พูดคุยให้กำลังใจนักเรียนทั้งสองฝ่าย ไม่ด่วนสรุปว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนผิด”

“ประเด็นที่ 3 ครูและผู้ปกครองให้ความร่วมมือกันเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน”

“ประเด็นที่ 4 การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อและให้นักเรียนได้ฝึกรับผิดชอบงานร่วมกัน”

“ประเด็นที่ 5 สอนให้นักเรียนรู้จักเอาตัวรอดจากพฤติกรรมการถูกกลั่นแกล้ง”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ พนัสนิคม ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง เพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีกันเพื่อลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน”

“ประเด็นที่ 2 การศึกษาข้อมูลนักเรียนและการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจะได้เข้าใจปัญหาและหาทางช่วยเหลือได้อย่างทันที่ ซึ่งนักเรียนบางคนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว แกล้งผู้อื่น อาจจะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่ใช้ความรุนแรงเป็นต้น”

“ประเด็นที่ 3 การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูสามารถช่วยนักเรียนเพื่อให้พวกเขาเข้าใจพฤติกรรมของตนเองที่ไปหล่นแกล้งผู้อื่นและช่วยนักเรียนแก้ปัญหาจากสาเหตุตั้งต้น ด้วยการพูดคุยและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ ศรีราชา ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การสร้างความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งให้แก่ นักเรียน อธิบายถึงขอบเขตของการหยอกล้อกันแบบเบา ๆ ไปจนถึงขั้นรุนแรง เช่นการตั้งฉายาหรือการตบตีกัน ซึ่งครูสามารถพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักเรียนเคยพบเจอมา และให้ครูพูดคุยเพื่อหาทางออกร่วมกันนักเรียน”

“ประเด็นที่ 2 การดึงนักเรียนเข้ามาร่วมกิจกรรมเพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้องในโรงเรียนและระหว่างครูกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความสนิทสนม ความไว้วางใจ ช่วยให้นักเรียนกล้า

พูดคุยปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครูได้และครูจะได้ช่วยหาแนวทางแก้ปัญหาช่วยนักเรียนได้อย่างตรงจุด”

“ประเด็นที่ 3 การให้คำแนะนำในการใช้ชีวิต และวิธีการอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ พานทอง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การสอนให้เด็กเข้าใจของเขตของการกลั่นแกล้งกับการหยอกล้อกันเพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจและหลีกเลี่ยงการหยอกล้อกันแบบรุนแรง”

“ประเด็นที่ 2 การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ เพื่อให้เด็กรู้สึกว่าจะไม่ขาดความอบอุ่น และไว้วางใจ กล้าที่จะพูดคุยปรึกษาปัญหาต่างๆ เพราะส่วนใหญ่แล้วปัญหาการกลั่นแกล้งเกิดจากผู้ถูกกลั่นแกล้งไม่กล้าบอกให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองหรือครูได้ทราบ จึงทำให้ปัญหาการกลั่นแกล้งยังคงเกิดขึ้นและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างตรงจุด ดังนั้นการทำความเข้าใจ เอาใจใส่และสร้างความไว้วางใจเพื่อให้เด็กกล้าที่จะพูดเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง”

“ประเด็นที่ 3 การปรึกษาหาทางออกร่วมกับครูประจำชั้นเพื่อให้เข้าใจปัญหาของเด็ก เพราะการรู้จักนักเรียนอย่างแท้ รู้ถึงภูมิหลังและลักษณะครอบครัวเด็กเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้ตรงจุด และเข้าใจปัญหาของเด็กนักเรียน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บางละมุง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 เรียกนักเรียนทั้งสองฝ่ายมาพูดคุยซักถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และหาทางแก้ไขร่วมกัน โดยไม่ต้องสรุปว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิด”

“ประเด็นที่ 2 ศึกษาถึงภูมิหลังของนักเรียนทั้งสองฝ่ายเพื่อให้รู้จักพฤติกรรมและตัวตนที่แท้จริงของนักเรียน”

“ประเด็นที่ 3 ทำกล่องแสดงความคิดเห็นและร้องทุกข์เพื่อนำปัญหามาแก้ไขต่อ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ เกาะจันทร์ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การให้คำปรึกษาและชี้แนะ เปิดโอกาสให้พูดคุยปรับความเข้าใจซึ่งกันและกัน”

“ประเด็นที่ 2 แนะนำแนวทางหรือวิธีการเอาตัวรอดจากการเผชิญปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง”

“ประเด็นที่ 3 การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ครูสามารถปรึกษาปับนักเรียนได้ทุกฝ่ายทั้งผู้ที่กลั่นแกล้งและผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง เพื่อให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จากเหตุการณ์นั้น ๆ ร่วมกัน และเป็นการมองหาแนวทางและทางออกร่วมกัน หรือการหาข้อเสนอแนะจากปัญหาเหล่านั้น เช่น การสร้างบรรยากาศให้นักเรียนไว้วางใจเพื่อที่จะกล้าเล่าถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และบอกถึงความรู้สึกของเขาให้ครูเข้าใจ และเปิดให้นักเรียนได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ต่อเรื่องที่เกิดขึ้น

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอหนองใหญ่ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 สอบถามทั้งสอง ตักเตือนผู้กลั่นแกล้ง ให้กำลังใจผู้ถูกกลั่นแกล้ง ให้ข้อคิดกับผู้กลั่นแกล้งและผู้ถูกกลั่นแกล้ง ”

“ประเด็นที่ 2 หาข้อมูลรายบุคคลกับนักเรียนที่มีปัญหา เยี่ยมบ้าน พูดคุยกับผู้ปกครอง นักเรียนให้คำปรึกษา สร้างความเข้าใจกับนักเรียนทั้งสองฝ่าย และหาแนวทางแก้ปัญหา”

“ประเด็นที่ 3 จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อน และรุ่นพี่รุ่นน้องเพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้สึกรักและผูกพันกัน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บ่อทอง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การพูดคุย สอบถามนักเรียนทั้งสองฝ่ายรวมถึงการศึกษาปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนจากผู้ปกครอง”

“ประเด็นที่ 2 การชักนำนักเรียนเข้าเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นบ่อย ๆ เพื่อสร้างความรัก ความสามัคคี”

“ประเด็นที่ 3 ให้คำแนะนำที่ดี ปลอดภัยนักเรียนทั้งสองฝ่ายแทนการลงโทษสร้างความไว้วางใจแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะเข้ามาพูดคุยและปรึกษาปัญหาต่างๆ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ สัตหีบ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 ให้นักเรียนทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

“ประเด็นที่ 2 ให้คำแนะนำและวิธีแก้ปัญหาทั้งกับทั้งสองฝ่าย สอนให้รู้จักควบคุมอารมณ์แก่ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งผู้อื่น ส่วนผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งให้สอนให้รู้จักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหาการกลั่นแกล้ง”

“ประเด็นที่ 3 ครูและผู้ปกครองช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด”

สรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่ม ฝึกให้ทำงานหรือรับผิดชอบร่วมกันเพื่อเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและเป็นการสร้างความผูกพันให้นักเรียนรักกัน พี่ดูแลน้อง และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พูดคุย ซักถาม เพื่อสร้างความไวใจให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน และ ผู้ปกครองกับนักเรียนด้วย รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะทำให้นักเรียนสนิทกันมากขึ้น และมีความรู้สึกรักและผูกพันต่อกันรวมถึงการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจสาเหตุของการกลั่นแกล้งเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา และให้ครูคอยสอดส่องดูนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมและผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ รวมถึงการสอนให้นักเรียนเข้าใจและรู้ถึงความรุนแรง เกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าการกลั่นแกล้งไม่ใช่แค่การล้อกันเล่น

แนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ เมือง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนระหว่าง รุ่นพี่กับรุ่นน้อง”

“ประเด็นที่ 2 การกำหนดบทลงโทษให้แก่เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่การลงโทษอาจจะเป็นการลงโทษในเชิงบวกเช่นการให้บำเพ็ญประโยชน์”

“ประเด็นที่ 3 การจัดกิจกรรมเพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง และระหว่างครูกับนักเรียนเพื่อสร้างความสนิทสนมให้รู้จักกันมากขึ้นและใกล้ชิดกัน เพราะความสนิทสนมจะช่วยให้เด็กนักเรียนกล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น เวลาเจอปัญหาจะสามารถเล่าให้ครูฟังได้และช่วยแก้ปัญหาได้ทันที”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอบ้านบึง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การพูดคุยซักถามถึงปัญหาเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งและผู้กลั่นแกล้งได้อธิบายถึงเหตุผลที่ได้กระทำลงไปโดยขณะที่พูดหรืออธิบายต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้ฟังเหตุผลด้วย และหาทางออกร่วมกัน ครูช่วยกำหนดบทลงโทษและข้อตกลงระหว่างสองฝ่าย”

“ประเด็นที่ 2 การให้ความรู้แก่นักเรียนถึงความรุนแรงของการบูลลี่คนอื่นและอธิบายถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ยกตัวอย่างข่าวต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการบูลลี่ให้นักเรียนเห็นถึงผลกระทบ

ของการบูลลี่คนอื่น ว่าการบูลลี่ไม่ใช่แค่เรื่องล้อเล่นสนุกสนานและการบูลลี่บางครั้งส่งผลกระทบต่อจิตใจของคนที่ถูกบูลลี่เป็นอย่างมากบางครั้งอาจจะเป็นการทำร้ายชีวิตคนคนหนึ่งเลยก็ได้”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ พนัสนิคม ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเด็กไม่ปล่อยปะละเลยจนทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นจนแก้ไขไม่ทัน ดังนั้นผู้ปกครองและคุณครูช่วยกันสังเกตพฤติกรรมของเด็กเพื่อได้แก้ไขปัญหาคือที่จะเกิดขึ้นได้ทันที”

“ประเด็นที่ 2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกันของเด็กเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะเพื่อลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกัน เพราะเมื่อเด็กเกิดความรักต่อกันเขาก็จะเลือกมอบแต่สิ่งดี ๆ ให้แก่กัน”

“ประเด็นที่ 3 สอนให้เด็กรู้ว่าการกลั่นแกล้งผู้อื่นเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงไม่ใช่แค่เรื่องล้อเล่นสนุกสนาน”

“ประเด็นที่ 4 สอนให้เด็กเคารพสิทธิของผู้อื่นปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม”

“ประเด็นที่ 5 ขอความร่วมมือพูดคุยกับครูประจำชั้นในการคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ ศรีราชา ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การปลูกฝังให้นักเรียนรักกัน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พี่ดูแลน้อง”

“ประเด็นที่ 2 สร้างความไว้วางใจ แสดงออกถึงความรัก ความห่วงใย เพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะเข้ามาพูดคุย ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น”

“ประเด็นที่ 3 ผู้ปกครองและครูช่วยกันสอดส่องพฤติกรรม ดูแล เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ พานทอง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสนิทสนมและรักกัน”

“ประเด็นที่ 2 รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนทุกคน และกล่าวชื่นชมว่าเป็นคนที่กล้าหาญที่กล้าแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และกล้าบอกกล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น”

“ประเด็นที่ 3 การให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง กับการหยอกล้อกัน”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บางละมุง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การศึกษาถึงข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนเพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียนแต่ละคน”

“ประเด็นที่ 2 การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องและรุ่นเดียวกัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรักความผูกพันต่อกัน”

“ประเด็นที่ 3 การพูดคุยให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ให้ความรัก สร้างความไว้วางใจเพื่อให้นักเรียนกล้าพูดคุยบอกกล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ เกาะจันทร์ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้รุ่นน้องเคารพรุ่นพี่ และรุ่นพี่ช่วยเหลือรุ่นน้อง”

“ประเด็นที่ 2 สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนทั้งเวลาอยู่บ้านและอยู่โรงเรียน”

“ประเด็นที่ 3 ให้คำแนะนำเวลานักเรียนดูสื่อออนไลน์เนื่องจากนักเรียนยังเด็กบางคนแยกไม่ออกว่าจะไร้อุกออะไรผิด”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ หนองใหญ่ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 การอบรมให้ความรู้ สร้างจิตสำนึก ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดี สอนให้นักเรียนรู้จักยอมรับในความแตกต่างของบุคคล สร้างความรักความสามัคคีให้กับนักเรียน”

“ประเด็นที่ 2 การให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียน ไม่ให้เขารู้สึกถึงความโดดเดี่ยว”

“ประเด็นที่ 3 ความร่วมมือกันจากหลายฝ่ายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อนักเรียนทั้งที่บ้าน ชุมชน และโรงเรียน”

“ประเด็นที่ 4 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ บ่อทอง ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 ให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนทุกคนรู้สึกว่ามีคุณค่าในตัวเอง ทุกคนมีดีคนละแบบแตกต่างกันไป เพื่อหลีกเลี่ยงการเรียกร้องความสนใจ”

“ประเด็นที่ 2 การดิงนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมีครูและผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำ”

“ประเด็นที่ 3 สร้างความไว้วางใจให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้เขารู้สึกโดดเดี่ยว และตัดสินใจคนเดียว ”

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในอำเภอ สัตหีบ ทั้งหมด 13 คน จึงขอสรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ตามประเด็นที่ทั้ง 13 คนได้กล่าวมา ดังนี้

“ประเด็นที่ 1 ไม่ควรปล่อยให้เด็กนักเรียนเผชิญปัญหาเพียงลำพัง เวล่านักเรียนเข้ามาปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งไม่ควรมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ให้ช่วยนักเรียนในการหาทางออก”

“ประเด็นที่ 2 ผู้ปกครองและครูช่วยกันสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนเมื่อเห็นว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดให้รับหาทางแก้ไข”

“ประเด็นที่ 3 สอนให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการเอาตัวเข้าไปเสี่ยงในเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง”

สรุปแนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน คือ การตรวจตราของครู หรือผู้ดูแลเด็ก ให้การอบรมนักเรียน สร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกัน การดิงนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เพื่อนช่วยเพื่อนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยกันและการสร้างความไว้วางใจให้นักเรียนสามารถกล้าที่จะมาปรึกษากับครูได้ในทุกๆ เรื่อง คอยดูแลพฤติกรรมเด็กและให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม โดยมีครูคอยสอดส่องพฤติกรรมนักเรียนรวมถึงการพูดคุยกับนักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เรียกคู่กรณีมาพูดคุยกันเพื่อปรับความคิดหรือเข้าใจในพฤติกรรมของแต่ละคน สอนให้เด็กรู้ว่าการกลั่นแกล้งผู้อื่นเป็นพฤติกรรมที่รุนแรง และไม่เป็นที่ยอมรับต่อสังคม สอนให้เคารพสิทธิของผู้อื่นและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม ชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ดี พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็ก แจ้งผู้ปกครองและครูประจำชั้นให้คอยดูแล สอดส่องพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งผู้แกล้งและผู้ถูกแกล้งให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เพราะไม่สามารถแก้ไขได้จากฝ่ายเดียว

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1.) พัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา 2.) ศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา 3.) หาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมวิธี (Mixed Method research) มีแผนการวิจัยแบบการออกแบบการพัฒนาเครื่องมือ (Instrument Development Design) กล่าวคือเป็นแบบแผนการวิจัยที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นขั้นตอนย่อยซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมได้จากขั้นตอนเริ่มต้นจะถูกนำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัย และทำการทดสอบเครื่องมือที่พัฒนาได้จะนำมาดำเนินการตามแบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ ส่วนการตีความผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นตัวรอง ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา และศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอพานทอง อำเภอพนสนิม อำเภอบ้านบึง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอกะจันทร์ อำเภอบ่อทอง อำเภอสัตหีบ อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง (ไม่นับรวมอำเภอกะสีซึ่งเนื่องจากว่าไม่มีโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี) จำนวน 1,200 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน และ ความผูกพันของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาและศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้โปรแกรม LISRELกับโปรแกรม AMOS

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อหาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน (อำเภอละ 1 คน) ครูประจำชั้นจำนวน 60 คน และ ผู้ปกครอง จำนวน 60 คน ซึ่งทั้งหมดได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ใช้วิธีการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสานวิธี เป็นดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา สรุปได้ว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. การกลั่นแกล้งมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อความผูกพันของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ $-.11$ ส่งผ่านตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน และตัวแปรการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง ตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ผลการตรวจสอบความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม ผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ สรุปได้ว่า โมเดลมีความแปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ ตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. แนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

4.1 สาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้แก่ 1) ครอบครัวยุคใหม่ การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่ ซึ่งครอบครัวยุคใหม่บางครอบครัวเป็นครอบครัวใหญ่ หรือครอบครัวที่พ่อแม่ทำงานทั้งคู่ ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ไม่ได้รับเวลาและความรักที่เพียงพอ บางคนมาจากครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งส่งผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมในทางลบ 2) ความไม่รู้ และการลอกเลียนแบบโดยอาจจะคิดว่าเป็นแค่การล้อเล่น หรือบางคนเห็นพฤติกรรมการเล่นในสื่อต่างๆ คิดว่าเป็นเรื่องสนุก และลอกเลียนแบบมาทำกับคนอื่น โดยไม่รู้ว่าพฤติกรรมนั้นสามารถสร้างบาดแผลและความเสียหายให้แก่คนอื่น 3) การปกปิดปมด้อยหรือความอ่อนแอของตัวเองโดยการพยายามหาข้อเสียของคนอื่น เพื่อให้ตัวเองรู้สึกเหนือกว่าคนอื่น กลบความรู้สึกในใจที่รู้สึกว่ายากกว่าเขา เช่น ล้อคนอื่นว่าเขาเรียนไม่เก่ง ทั้ง ๆ ที่ตัวเองก็ไม่ได้เรียนเก่งมากเพียงแต่ว่าเรียนดีกว่าเขานิดหน่อยเพื่อให้ตัวเองรู้สึก

ว่าตัวเองเรียนเก่งกว่าเขา และ 4) เคยถูกกลั่นแกล้งมาก่อน จึงต้องแกล้งคนอื่นต่อ หรือบางคนอาจจะแกล้งตามเพื่อนเพราะอาจจะมามีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์หรือบางคนกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับถ้าไม่ทำตามเพื่อน

4.2 แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียน คือ การทำความเข้าใจกับนักเรียนเรื่องการกลั่นแกล้ง อธิบายถึงขอบเขตของการล้อเล่นกับการกลั่นแกล้ง เริ่มตั้งแต่การล้อกันเบา ๆ ไปจนถึงขั้นรุนแรง ซึ่งครูสามารถพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักเรียนเคยพบเจอ หรือเมื่อมีการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน คุณครูต้องถามถึงสาเหตุว่าทำไมถึงรังแกเพื่อก่อนที่จะลงโทษฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งเพื่อให้นักเรียนทั้งสองฝ่ายได้หาทางออกร่วมกัน นอกจากนี้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้ให้นักเรียนไว้วางใจครูและกล้าที่จะพูดคุยหรือปรึกษาปัญหาต่างๆ ก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่รุนแรง ซึ่งครูสามารถช่วยนักเรียนได้โดยการให้คำปรึกษาแก่พวกเขา เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจพฤติกรรมตนเองและผู้อื่นและเมื่อครูได้แยกคุยกับนักเรียนแต่ละฝ่ายแล้วก็ควรให้นักเรียนทั้งสองฝ่ายมาพบกันเพื่อทำความเข้าใจกันถึงเหตุผลของแต่ละฝ่าย

4.3 แนวทางการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน คือ ผู้ปกครองหมั่นพูดคุยสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อน ๆ ในโรงเรียนและคุณครูประจำชั้น ช่วยสอดส่องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนผู้ปกครองและครูประจำชั้นควรมีการติดต่อสื่อสารกันเพื่อเข้าใจถึงพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน สอนให้นักเรียนหลีกเลี่ยงจากการเอาตัวเข้าไปเสี่ยงต่อสถานการณ์การกลั่นแกล้งต่าง ๆ เมื่อนักเรียนได้เล่าประสบการณ์การถูกกลั่นแกล้งให้ฟังควรชื่นชมและให้กำลังใจว่าเป็นคนที่กล้าหาญที่กล้าพูดถึงเรื่องนี้เมื่อผู้ปกครองและครูประจำชั้นได้ทราบถึงปัญหาของนักเรียนแล้วก็ไม่ควรปล่อยให้นักเรียนเผชิญปัญหาเพียงลำพัง ควรพูดคุยเจรจาเพื่อหาวิธีช่วยเหลือนักเรียนเพื่อว่านักเรียนจะได้รู้สึกว่ามีคนที่สามารถช่วยเขาได้และเขาไม่ได้อยู่ตัวคนเดียวเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นอีกเขาจะได้กล้าที่จะมาปรึกษาและพูดคุยได้ นอกจากนี้ควรมีการสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีเอาตัวรอดจากเหตุการณ์การกลั่นแกล้ง เช่นการฝึกการแสดงออกทางอารมณ์ วิธีการโต้ตอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์และการขอความช่วยเหลือจากคุณครูหรือผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้เหตุการณ์ เช่นการบอกให้ผู้ที่กำลังกลั่นแกล้งได้หยุดพฤติกรรมและเดินห่างออกมาจากบริเวณนั้นซึ่งถ้านักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ก็จะช่วยลดแรงจูงใจในการถูกกลั่นแกล้งได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏว่า โมเดล

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ตามแนวคิดของ Skues et al. (2012)

2. การกลั่นแกล้งมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อความผูกพันของนักเรียน ส่งผ่านตัวแปรการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนและตัวแปรการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง แสดงว่า นักเรียนที่ตกอยู่ในสถานะการกลั่นแกล้ง ไม่ว่าจะเป็นสถานะผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง หรือผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ จะส่งผลต่อความผูกพันกับโรงเรียนซึ่งนักเรียนที่มีความผูกพันกับโรงเรียนต่ำจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรมการกลั่นแกล้งหรือการตกเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ที่มีความผูกพันกับโรงเรียนสูง ในทำนองเดียวกันพบว่า การกลั่นแกล้งมีผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน (Glew et al., 2005) อิทธิพลของการกลั่นแกล้งมีผลต่อความผูกพันของนักเรียน ซึ่ง ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งจะมีความผูกพันกับโรงเรียนในระดับต่ำ (Skues et al., 2012) การรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง และ ความผูกพันของนักเรียน เป็นผลของความสัมพันธ์ของมนุษย์ผ่านทฤษฎีทุนทางสังคม ภายในเครือข่ายของโรงเรียน ซึ่งการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน การรับรู้การยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับ Klem and Connell (2004) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ของการสนับสนุนจากครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมและความสำเร็จของนักเรียน พบว่า การสนับสนุนของครูมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ของนักเรียนซึ่งส่งผลต่อความผูกพันของนักเรียน และสอดคล้องกับ Perdue et al. (2009) ได้ทำการศึกษา ตัวทำนายนการมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยการสำรวจบทบาทของความสัมพันธ์กับเพื่อนแล้ว พบว่าการสนับสนุนจากเพื่อนและการยอมรับความแตกต่างมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของนักเรียน

3. ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลระหว่างกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์พบว่า มีความแปรเปลี่ยนในค่าพารามิเตอร์สำหรับบางค่าที่ทำการทดสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นการยืนยันจากค่าดัชนีการทดสอบและตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง ได้ร้อยละ 86 กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งได้ร้อยละ 77 และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ ได้ร้อยละ 65 โดยส่วนใหญ่เมื่อเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเกิดขึ้นในโรงเรียนคุณครูจะเข้าช่วยเหลือกลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้งก่อนเสมอ ดังนั้นกลุ่มผู้กลั่นแกล้งจะมีระดับการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนต่ำกว่ากลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง สอดคล้องกับ Langdon and Preble (2008) กล่าวว่า ผู้กลั่นแกล้ง มีการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากครูในระดับที่ต่ำ ผลกระทบต่อการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการยอมรับความแตกต่างในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้กลั่นแกล้งกับระดับความเป็นธรรมในโรงเรียนและการยอมรับในระดับต่ำ ซึ่งพฤติกรรมขอความช่วยเหลือและการให้ความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่มีต่อกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง และกลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ ส่งผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนที่แตกต่างกัน

4. ผู้กลั่นแกล้งจะรับรู้ถึงการสนับสนุนจากโรงเรียนในระดับที่ต่ำกว่าผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง การรับรู้การสนับสนุนจากโรงเรียน การยอมรับความแตกต่างและความผูกพันของนักเรียน ของกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์นั้นมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ Polanin, Espelage and Pigott (2012) ; Ross and Horner (2009) กล่าวว่าการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ในพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในมุมมองของกลุ่มผู้กลั่นแกล้ง ผู้ถูกกลั่นแกล้ง และผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์ จะส่งผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือผู้กลั่นแกล้งจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อความผูกพันในโรงเรียน แต่ผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์จะมีผลกระทบทางอ้อม

5. แนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเริ่มต้นจากครอบครัวเอาใจใส่ดูแลให้ความรักความเข้าใจ สอดส่องดูแลความประพฤติเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง สอดคล้องกับ สุริยา ช้องเสนาะ (2561) กล่าวว่า ครอบครัวต้องสร้างความรัก ความเข้าใจต่อเด็กให้เหมาะสมตามวัย การใช้เหตุผล และควรสอดส่องดูแลความประพฤติเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง ให้ความสำคัญกับนักเรียนให้มากพอ สอนให้นักเรียนเข้าใจถึงความหมายของการกลั่นแกล้งและการล้อเล่น ตั้งแต่ระดับเบา ๆ ไปจนถึงขั้นรุนแรง และการไม่ปล่อยปะละเลยความรู้สึกของนักเรียนโดยคิดว่าเรื่องที่เขาพูดเป็นเรื่องไร้สาระ เพราะถ้านักเรียนรู้สึกว่าเขาพูดไปก็ไม่มีใครสนใจเขาอาจจะคิดเองตัดสินใจเองซึ่งอาจจะตัดสินใจแบบไม่ถูกไม่ควรซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความรุนแรงได้ ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนและคุณครูกับนักเรียนเพื่อทำให้นักเรียนไว้วางใจกล้าที่จะพูดคุยปรึกษา เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาคนแรกๆที่คิดถึงก็จะเป็นผู้ปกครองและคุณครูที่สามารถให้ปรึกษาที่ดีแก่นักเรียนได้และช่วยหาแนวทางที่ถูกที่ควรแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความผูกพันของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการใส่ใจที่จะมาโรงเรียน ดังนั้นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันของนักเรียนจึงจำเป็น ที่จะต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นหรือเกิดน้อยที่สุด

2. การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนรู้สึกไม่โดดเดี่ยวและทำให้นักเรียนสามารถที่จะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ

3. ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง สามารถสามารถนำข้อค้นพบและแนวทางที่ได้ไปใช้ในการเฝ้าระวังพฤติกรรมการกลั่นแกล้งเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนได้ ดังนี้

3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน

3.2 ครูประจำชั้นนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนการสร้าง
ความไว้วางใจแก่นักเรียน ให้ความรักความอบอุ่นกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน เพื่อให้
นักเรียนกล้าที่จะพูดคุยปรึกษาปัญหาต่าง ๆ แต่ร่วมกันกับนักเรียนจัดการแก้ไขปัญหา

3.3 ผู้ปกครองนักเรียนให้การอบรมเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียน คอยส่ง
ส่งพฤติกรรมของนักเรียนอยู่เสมอ และพูดคุยซักถามถึงความสัมพันธ์ที่ดีของนักเรียนกับเพื่อนที่
โรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน เช่น
ฐานะทางเศรษฐกิจ กลุ่มเพื่อน หรือสภาพแวดล้อม รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูในสถานะที่ต่างกัน
- 2.ควรมีการศึกษาแก่นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในช่วง
อายุ 13-15 ปี

บรรณานุกรม

- กนกร วังษ์จันทร์. (2552). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโรงเรียนมัธยมท่าแคลง จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตติยา อินทรอุดม. (2556). ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง
ชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
ภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ
ภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมสุขภาพจิต. (2551). สุขภาพจิตชุมชน : รายงานระดับประเทศ พ.ศ.2551. กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2561). ไทยอันดับ 2 “เด็กรังแกกันในโรงเรียน” พบเหยื่อปีละ 6 แสนคน.
วันที่สืบค้นข้อมูล 18 กุมภาพันธ์ 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=27485>.
- กรมสุขภาพจิต. (2562). กลั่นแกล้ง/รังแก (BULLYING) ในโรงเรียน ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น. วันที่สืบค้น
ข้อมูล 22 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.prdmh.com/สาระสุขภาพจิต/สาระนำรู้สุขภาพจิต/1457-กลั่นแกล้ง-รังแก-Bullying-ในโรงเรียน-ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กองบรรณาธิการ. (2560). การกลั่นแกล้ง 6 ประเภทที่พ่อแม่ควรรู้จักไว้. วันที่สืบค้นข้อมูล 22
มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.honestdocs.co/6-types-of-bullying-parents-should-know>.
- เกษรชัย และหิม และ อุทิศ สังขรัตน์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต
ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมการรังแก
ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. วารสารศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 4(2), 65-82.
- จำเนียร ช่วงโชติ, จิตรา วสุวานิช และจันทมาศ ชื่นบุญ. (2015). จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

- จุฑากาญจน์ เลหาเดช. (2545). ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาล กบินทร์บุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ และ ศศิธร โรจน์สงคราม (2560). การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. *Mahidol R2R e-Journal Mahidol University*, 4(1).
- เจริญ กางกรณ์. (2558). แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนกลุ่มบ้านไร่เนินเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชาติรี แฉ่งละมัย. (2550). ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. มหาวิทยาลัยบูรพา:ชลบุรี.
- ชื่นจิตต์ แจ่มเงินกิจ. (2544). การบริหารลูกค้าสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ทิปปิง พอยท์
- ชุตินาถ ศักรินทร์ และ อริษา วัชรสินธุ. (2557). ความสุขของการชมแข่งวิ่งแกลและปัจจัยด้านจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้นเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 59(3), 221-230.
- ดำรงศักดิ์ จันทโททัน. (2555). การส่งเสริมทุนทางสังคมในชุมชนของเมืองไทย. *วารสารวิจัยสังคม*, 35(1), 23-51.
- ดุจดาว ศุภจิตกุลชัย. (2546). ความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2660). 10จังหวัดติดอันดับรุนแรงในครอบครัว รุกสร้างภูมิคุ้มกันปราบ ทัศนคติ. วันที่สืบค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/news/society/1125304>.
- ธัญพร ลากทิพนนต์. (2556). อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงาน การรับรู้การสนับสนุนด้าน สวัสดิการ และจริยธรรมในองค์กรที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรผ่านความ ผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจของพนักงานโรงแรมและรีสอร์ทในเครือเซ็นทารา สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระศักดิ์ กุศลานนท์. (2545). การรับรู้คุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของ พนักงานฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ณ ท่าอากาศยาน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- นรีกานต์ อรรถคุดม. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการองค์การความผูกพันต่อองค์การ และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ : กรณีองค์การมหาวิทยาลัยเอกชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นวลจันทร์ ทัดชนชัยกุล. (2548). *อาชญากรรม การป้องกัน: การควบคุม*. นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์.
- นันทนา ผ่องแสง. (2544). *ความผูกพันต่อองค์การศึกษาระดับปริญญาโทเฉพาะกรณีข้าราชการวิทยาลัยการพยาบาล เกี อการุณย์*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทสารี สุขโข. (2548). *การตลาดระดับโลก*. (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เบญจมาศ พูนันท์. (2550). *ความผูกพันต่อองค์การ: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปวริศร์ กิจสุขจิต. (2559). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการรังแกกันในโรงเรียนมัธยมสตรี ใน กรุงเทพมหานครตามแนวทฤษฎีเรียนรู้ของโรนัลด์ แอล เอเคอร์. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 27(1), 72-80.
- ปาริฉัตร เต็งสุวรรณ และ กอบกาญจน์ ปั่นพงษ์. (2559). เศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้ใน เขตเทศบาลนครแหลมฉบัง. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 3(2).
- พัฒนพงศ์ สุกิจปาณีนิจ. (2552). *ทุนทางสังคมกับการพัฒนาประเทศ (Doctoral dissertation)*, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พูลพงษ์ สุขสว่าง. (2557). *หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง*. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชนครินทร์*, 6(2), 136-145.
- เพชรรัตน์ จุลละนันท์. (2544). *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจของครูสังคมศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โพสต์ทูเดย์. (2562). Stop Bullying หยุดการกลั่นแกล้ง ยุติความรุนแรงในสังคม. วันที่สืบค้นข้อมูล 22 มกราคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/life/work-life-balance/603557>.
- มะลิวัลย์ เหมืองทอง. (2551). *ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล หนองหาร ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. ปัญหาพิเศษศิลปศาสตร มหาบัณฑิต , สาขาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มุทิตา คงกระพันธ์. (2554). *การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้การ สนับสนุนจากองค์กรผ่านความผูกพันต่อองค์กร และความพึงพอใจในงานที่มีผลต่อการ*

ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มูลนิธิสุขภาพแห่งชาติ. (2549). *หยุดปัญหาใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา*. วันที่สืบค้นข้อมูล 8 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงได้จาก www.kriengsak.com/node/271

เยาวพา ชูประภาวรณ, (2547). *การยอมรับนวัตกรรมใหม่*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

โยธิน คັນสนยุทธ. (2531). *จิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักขณา สริวัฒน์. (2544). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วเรศ ทยามันทรินันท์. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร: กรณีฝ่ายปฏิบัติการคลังสินค้าการบินไทย บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) .* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันชะลี แก้วคง. (2548). *ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการและลูกจ้างประจำที่ ปฏิบัติหน้าที่ในพระราชวังบางปะอิน*. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิตสาขาการบริหารทั่วไปวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา.

วินัย จันทรานาค. (2558). *แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*. ในวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิมลวรรณ ปัญญาอ่อน. (2562). การป้องกันและการจัดการรังแกกันในโรงเรียน. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*, 27(2), 133-144.

สกล วรเจริญศรี. (2559). *การชมแห่งรังแก*. วันที่สืบค้นข้อมูล 8 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงได้จาก ejournals.swu.ac.th.

สายไหม ไชยศิริรินทร์. (2561). *ทุนทางสังคมในกระบวนการแผนชุมชน บ้านมันแกว อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม*. *วารสารชุมชนวิจัย*, 12(พิเศษ), 142-154.

สิโรตม มณีแฮด และ ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2562). การกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียล: การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสกัดกั้นในโรงเรียน. *วารสารการสื่อสารมวลชน*, 7(2).

สิทธิศักดิ์ อุสาพรหม. (2552). *การพัฒนากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บ้านอุณา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุธีรา เผ่าโกศลสถิตย์. (2543). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด

- สุปรียา ชื่นกลิ่น. (2546). อิทธิพลของการรับรู้การพัฒนารัพยากรในองค์การที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรมการทำงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานของบริษัทสื่อสารโทรคมนาคมแห่งหนึ่ง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพัตรา คงขำ. (2561). ทูทางสังคมกับการบริหารจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา: ชุมชนบ้านบ่อน้ำซับ หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(2), 1729-1743.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติและพฤติกรรม. วันที่สืบค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Attitude.htm>.
- สุรียา ช้องเสนาะ. (2561). ปัญหาการรังแกกัน (Bullying) ในสถานศึกษา.
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2553). การแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์: เปรียบเทียบระหว่างแนวปฏิฐานนิยมแนวปรากฏการณ์นิยม และแนวสังคมนิยม. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2(1).
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2553). ความขัดแย้งบนฐานของอัตลักษณ์ : การพิจารณาเชิงทฤษฎี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 1(1), 36-54.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนดีใกล้บ้าน (แม่เหล็ก). กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6) (4). สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต: สำนักงานกิจการโรมพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ 2549 ปแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อิริวัฒน์ เนียมมีศรี. (2563). พฤติกรรม ‘บูลลี่’ เด็กไทยติดอันดับ 2 ของโลก. วันที่สืบค้นข้อมูล 18 กุมภาพันธ์ 2563 เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/861433>.

- อภิสิทธิ์ รักษาวงศ์. (2545). *ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสังกัดศูนย์พัฒนาปิโตรเลียมภาคเหนือ กรมการพลังงานทหาร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรทัย มังคลาด. (2557). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุนจังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- อัญชลี ฉายสุวรรณ. (2534). *การทดแทนผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ*. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชุธ เนติธนากุล และ โยธิน แสงงดี. (2547). *แนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนในมิติพลวัตทางประชากร ทูทางสังคม ทูมนุษย และองค์ความรู้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ใหม่*, 17(1), 56-67.
- อานัติ ลีมีคเดช, ธีระ สิ้นเดชารักษ์ และนวนลภา ธนศักดิ์. (2553). *ทูทางสังคมในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุบลวรรณ ภาวานันท์. (2554). *จิตวิทยาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่7). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Anderdon-Butcher, D., Amorose, A.J., Iachini, A.L., Ball, A.& Paluta (2016). Community and Youth Collaborative Institute School Experience Surveys. Survey Version.
- Backline., M. (2002). *Bullying*. R.I.C. Publication.
- Bernstein, B. (1999). Vertical and Horizontal Discourse: An essay. *British Journal of Sociology of Education*, 20(2), 157-173.
- Brown, T. F. (2005). Theoretical Perspective on Social Capital from dingdings cd.
- Butcher, D.A., Anthony, J.A., Aidyn, I., Annahita, B. & Lauren, P. (2016). Community and Youth Collaborative Institute School Experience Surveys. The Ohio State University.
- Cohen, L.E. & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activities approach. *American Sociological Review*.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*, 94, 95-120.
- Defleur, M. (1989). *Theories of mass communication* (5th ed.). New York: Longman.
- Dogruer Nazan and Yaratan Huseyin. (2014). Developing A Bullying Scales for Use with University Students. *Social Behavior and Personality*, 42, 81-92.

- Donald, H. M. & Virginia, B. C. (1984). *Introduction to Sensation-Perception*. Prentice Hall PTR.
- Edmonds, W.A & Kennedy, T.D. (2017). *An Applied Reference Guide to Research Designs Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods*. Thousand Oaks: Sage.
- Foster,G.M. (1973). *Tradition societies and technological change*. New York: Harper and Row.
- Fredricks, J.A., Blumenfeld, P.C. & Paris A.H. (2004). School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109.
- Gilmer, B. (1966). *Industrial Psychology*. New York: McGraw – Hill Bookco.
- Glew, G.M., Ming-Yu Fan & Wayne Katon. (2005). Bullying, Psychosocial Adjustment,and Academic Performance in Elementary School. *Arch Pediatr Adolesc Med*, 159, 1026-1031
- Grootaert, C. & Bastelaer ,T.v. (2002). *The Role of Social Capital in Development*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Herbiniak, L.& Alutto, J. (1972). Personal and role-related factor in the development of organization commitment.*Administrative Science Quarterly*, 17, 555-573.
- Hicks, B.a. (2003). Neighborhood Difference in Social Capital : a compositional artifact or a contextual construc, 33-44.
- Hinduja, S. & Datchin, W.J. (2012). *School Climate 20: Preventing Cyberbullying and Sertingone classroom*. California: Corwin A Sage Company.
- Hunter Nick. (2013). *Cyber Bullying*. Chicago: Heinemam Library.
- James, D. (1997). The trobled language of accounting gets tongue-tied over intangibles. *Business Review Weekly*, 92-94.
- JoLynn, C., Yanhong Liu., & Richard, H. (2018). A path analysis on school bullying and critical school environment variables: A social capital perspective. *Children and Youth Services Review*, 93, 231–239.
- Klem , A. M., & Connell, j.p. (2004). relationships matter:Linking teacher support to student engagent and achievement. *journal of shool health*, 74(7), 262-273.
- Langan Pual. (2011). *Bullying in Schools : What you need to know*. New Jersey: Townsend Press Inc.

- Langdon, S. W. & Preble, W. (2008). The relationship between levels of perceived respect and bullying in 5th through 12th graders. *Adolescence*, 43, 485–503.
- Library, H. N. H. (2013). *Cyber Bullying*. Chicago: Heinemam Library.
- Master Backline. (2002). *Bullying*. R.I.C. Publication.
- Merle , E., Kathleen ,C.,& Alana ,M. (2011). Centers for Disease Control and Prevention National Center for Injury Prevention and Control Division of Violence Prevention.
- Meyers, Joel. (2014). Research Colloquium: Implications of Qualitative and Quantitative Methods for Research on Bullying. DeGarmo Hall Illinois state university.
- Miller sj., Burns D., Leslie & Johnson S. Tara. (2013). *Generation Bullied 2.0*. New York: Peter Lang.
- Mowday, R.T., Steers R.M. & Porter, L. (1982). *Employee Organization. Linkage: The Psychology of Commitment, Absenteeism and Turnover*. New York: Academy Prees.
- Mullins, L.T. (1985). *Management and orgnisational behaviour*. London: Pitman Publishing.
- Newton, Kenneth. (2000). Trust, Social Capital, Civil Society, and Democracy. *International Political Science Review: Revue internationale de science politique*, 22(2), 201-214.
- Offord, D. R. & Bennettm, K.J. (1994). conduct disorder: Long-term outcomes and intervention effectiveness. *journal of the American academy of child and Adolescent Psychaiatry*, 33(8), 1069-1078.
- Pantoja, E. (1999). Exploring the concept of social capital and its relevance for community based development: the case of minin areas in Orissa, India. South Asia Infrastructure Unit, World Bank.
- Perdue, H., Manzeske., P., & Estell, B. (2009). Early predictors of school engagement: Exploring the role of peer relationships.
- Phye, G. D. & Sanders, C. (2004). *Bullying: Implications for the classroom*, Elsevier.

- Polanin, J. R., Espelage, D. L., & Pigott, T. D. (2012). A meta-analysis of school-based bullying prevention programs' effects on bystander intervention behavior. *School Psychology Review*, 41, 47–65.
- Polit, F. D., & Beck, T. C. (2006). The Content Validity Index: Are You Sure You Know What's Being Reported Critique and Recommendations. *Research in Nursing & Health*, 29, 489–497.
- Porter, L. W., Lawler, E.E. & Hackman, J.R. (1987). Behavior in organizations.
- Porter, L.W., & Lawler, E.E. (1987). Managerial attitudes and Performance. Illinois: Richard D. Irwin
- Putnam, R. D., Robert, L. & Rapaclla, Y. N. (1993). Making democracy work: Civic traditions in modern Italy, Princeton university press.
- Putnam, R. D. (2002). Democracies in Flux : The Evolution of Social Capital in Contemporary Society. New York : Oxford University Press.
- Pual, L. (2011). Bullying in Schools : What you need to know. New Jersey: Townsend Press Inc.
- Rigby, K. & Slee, P.T. (1993). Dimensions of Interpersonal Relation Among Australian Children and Implications for Psychological Well-Being. *The Journal of Social Psychology*, 133(1), 33-42.
- Rigby, K. (2001). Stop the bullying: A handbook for teachers, Pembroke Publishers Limited.
- Rivers, I., Duncan, N. & Besag, V.E. (2007). Bullying: A handbook for educators and parents, Greenwood Publishing Group.
- Robert, J. B. W. (2008). Working with Parent of Bully and Victims. Thousand Oak: Corwin Press.
- Robertson, D. (1970). A Dictionary of Modern Politics. London: Europe Publication.
- Rogers, E.M. & Shoemaker, F.F. (1971). Communication of innovation: A cross cultural approach. New York: The Free Press.
- Ross, S. W., & Horner, R. H. (2009). Bully prevention in positive behavior support. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 42, 747–759.
- Sander E.C. & Phye D.G. (2004). Bullying Implications for the Classroom. Boston: Elsevier Academic Press.

- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2000). *Consumer Behavior* (7th ed.). Upper Saddle River, N.J Prentice Hall.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling*(3rd ed.). New Jersey:Lawrence Erlbaum Associates.
- Sheldon, M. (1971). An empirical analysis of organizational identification. *Academy.*
- Sheldon, Mary E. (1971). Investments and Involvements as Mechanism Producing Commitment to Organization, *Administrative Science Quarterly*, 143.
- Skues, L., Cunningham, G. & Pokharel. (2012). The Influence of Bullying Behaviours on Sense of School Connectedness, Motivation and Self-Esteem. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 15(1).
- Songsiri, N. & Musikaphan, W. (2011). Cyber-bullying among secondary and vocational students in Bangkok. *Journal of Population and Social Studies*, 19(2), 235-242.
- Steers Richard M. (1977). Antecedents and Outcome of Organizational Commitment. *Administrative Science quarterly*.
- Stuckey, R. (2013). *Cyber Bullying*. New York: Crabtree Publishing Company.
- Swearer, S. M., Espelage, D.L. & Napolitano, S.A. (2009). *Bullying prevention and intervention: Realistic strategies for schools*. New York: Guilford Press.
- Woolcock, M. (2001). The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian journal of policy research*, 2(1), 11-17.
- Woolcock, M. & Narayan, D. (2000). Social capital: Implications for development theory, research, and policy. *The world bank research observer* 15(2), 225-24

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.กนก พานทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผศ.ดร.ปิยะทิพย์ ประดุงพรหม อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ผศ.อัฉรา วรรณานันต์ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการและดัชนีค่าอำนาจจำแนก
รายชื่อของแบบสอบถาม

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการและดัชนีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ของแบบสอบถาม

ตารางที่ 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการและดัชนีค่าอำนาจ
จำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

ข้อ	CVI	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน			
1	1.00	.34	ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งใน โรงเรียนประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .96
2	1.00	.34	
3	1.00	.29	
4	1.00	.43	
5	1.00	.50	
6	1.00	.44	
7	1.00	.56	
8	1.00	.30	
9	1.00	.27	
10	1.00	.34	
11	1.00	.25	
12	1.00	.50	
13	1.00	.21	
14	1.00	.37	
15	1.00	.67	
16	1.00	.65	
17	1.00	.60	
18	1.00	.53	
19	1.00	.77	
20	1.00	.48	
21	1.00	.40	
22	1.00	.71	
23	1.00	.69	

ข้อ	CVI	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
24	1.00	.65	
25	1.00	.54	
26	1.00	.56	
27	1.00	.53	
28	1.00	.52	
29	1.00	.29	
30	1.00	.39	
31	1.00	.57	
32	1.00	.46	
33	1.00	.43	
34	1.00	.77	
35	1.00	.56	
36	1.00	.74	
ตอนที่ 3 ความผูกพันของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา			
1	1.00	.61	คำถามเกี่ยวกับความผูกพันของนักเรียนของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 -15 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91
2	1.00	.56	
3	1.00	.40	
4	1.00	.46	
5	1.00	.32	
6	1.00	.35	
7	1.00	.39	
8	1.00	.54	
9	1.00	.55	
10	1.00	.74	
11	1.00	.35	
12	1.00	.48	
13	1.00	.23	
14	1.00	.38	

ข้อ	CVI	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
15	1.00	.42	
16	1.00	.37	คำถามเกี่ยวกับการรับรู้การสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน จำนวน 13 ข้อ ได้แก่ข้อคำถามที่ 16-28 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .91
17	1.00	.54	
18	1.00	.74	
19	1.00	.56	
20	1.00	.62	
21	1.00	.59	
22	1.00	.61	
23	1.00	.60	
24	1.00	.41	
25	1.00	.45	
26	1.00	.40	
27	1.00	.54	
28	1.00	.35	
29	1.00	.37	คำถามเกี่ยวกับการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อคำถามที่ 29-36 มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .85
30	1.00	.50	
31	1.00	.47	
32	1.00	.34	
33	1.00	.45	
34	1.00	.45	
35	1.00	.25	
36	1.00	.39	

หมายเหตุ ข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นมีทั้งสิ้น 72 ข้อ ได้แก่

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 ความผูกพันของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 36 ข้อ

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

-แบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

-แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

แบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการวิจัยเรื่อง ผลของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา : การวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School Bullying Behavior)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อความทั้งหมดไม่มีถูกหรือผิด ขอให้ท่านช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวจะนำมาใช้ในการวิจัย เพื่อประโยชน์ต่อไปในอนาคต ข้อความในนี้จะถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอผลข้อมูลต่าง ๆ จะเป็นไปในภาพรวม เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัย

นางสาวนุธิดา ทวีชีพ

นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร 0908517016 E-mail. Nutida07112535@gmail.com

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน เกี่ยวกับตัวท่านและตอบคำถามลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ.....ปี (.....เดือน)
3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษาปีที่1	☐ ประถมศึกษาปีที่2
☐ ประถมศึกษาปีที่3	☐ ประถมศึกษาปีที่4
☐ ประถมศึกษาปีที่5	☐ ประถมศึกษาปีที่6
4. ได้เงินมาโรงเรียนวันละ

☐ ต่ำกว่า 10 บาท	☐ 10-20 บาท
☐ 21-30 บาท	☐ 31-40 บาท
☐ 41-50 บาท	☐ มากกว่า 50บาท
5. เกรดเฉลี่ย..... (GPA)
6. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000 – 15,000 บาท
☐ 15,001-25,000 บาท	☐ 25,001-35,000 บาท
☐ 35,001-45,000 บาท	☐ มากกว่า 45,000 บาท
7. สถานภาพของบิดา-มารดา

☐ อยู่ด้วยกัน	☐ หย่าร้าง
☐ บิดา/มารดา เสียชีวิต	☐ แยกกันอยู่
8. ผู้ปกครอง/ผู้ดูแล

☐ บิดาและมารดา	☐ บิดา
☐ มารดา	☐ ญาติ ระบุ.....
☐ บุคคลอื่น ระบุ.....	

ตอนที่2 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (School Bullying Behavior)

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

โดย	ไม่เคย	ให้	0 คะแนน
	1-2 ครั้ง/สัปดาห์	ให้	1 คะแนน
	3-4ครั้ง/สัปดาห์	ให้	2 คะแนน
	5 ครั้ง/สัปดาห์	ให้	3 คะแนน
	มากกว่า5ครั้ง/สัปดาห์	ให้	4 คะแนน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		4	3	2	1	0
1	ฉันต้อยหรือเตอะเพื่อนคนอื่น					
2	ฉันแกล้งตบหัวเพื่อนคนอื่นที่เขาอ่อนแอกว่า					
3	ฉันแกล้งตบตีเพื่อนเบาๆเพราะฉันคิดว่าเป็นเรื่องสนุก					
4	ฉันชอบล้อเลียนชื่อนักเรียนคนอื่น					
5	ฉันชอบล้อเลียนชื่อเพื่อนคนอื่น					
6	ฉันชอบล้อชื่อพ่อแม่เพื่อน					
7	ฉันมักพูดทำร้ายจิตใจคนอื่นอยู่เสมอ					
8	ฉันแกล้งขู่ว่าจะตีหรือทำร้ายเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ					
9	ฉันชอบพูดนินทาเพื่อนคนอื่น					
10	ฉันชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเมื่อเพื่อนพูดผิดพลาด					
11	ฉันมีความสุขถ้าเพื่อนทะเลาะกัน					
12	ฉันชอบทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดีหรือรู้สึกเสียใจ					
13	ฉันชอบยุให้เพื่อนทะเลาะกัน					
14	ฉันมีความสุขถ้าเพื่อนไม่ถูกกันและแบ่งฝ่ายกัน					
15	ฉันโดนเพื่อนแกล้งตีหรือเตะ					
16	ฉันโดนเพื่อนแกล้งผลักและทำร้ายร่างกาย					
17	ฉันโดนเพื่อนชกต้อย					
18	เพื่อนฉันชอบแกล้งตบหัว เพื่อทำให้ฉันโกรธ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		4	3	2	1	0
19	ฉันโดนเพื่อนล้อเลียนเสมอ					
20	ฉันโดนเพื่อนล้อชื่อพ่อแม่					
21	ฉันโดนเพื่อนแกล้งขู่ว่าจะทำร้ายร่างกาย					
22	เพื่อนๆชอบพูดดูถูกฉันตลอด					
23	ฉันคิดว่าฉันโดนเพื่อนๆนินทาเสมอ					
24	เพื่อนชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อฉันทำผิดพลาด					
25	เพื่อนชอบทำให้ฉันทะเลาะกับเพื่อนคนอื่น ๆ เสมอ					
26	เพื่อน ๆ ชอบตีตัวออกห่างจากฉันเสมอ					
27	เพื่อนจะไม่เล่นกับฉันถ้าฉันไม่ทำตามที่เขาสั่ง					
28	เพื่อนของฉันชอบทำให้ฉันเสียความรู้สึกและเสียใจ					
29	ฉันยิ้มหัวเราะทุกครั้งเมื่อเห็นเพื่อนโดนตบหรือเตะ					
30	เมื่อฉันเห็นเพื่อนโดนทำร้ายร่างกายฉันจะรีบหนีไปให้ไกล เพราะฉันกลัวลูกหลง					
31	เมื่อเพื่อนฉันโดนตีฉันจะรีบไปบอกครูทันที					
32	เพื่อนของฉันแกล้งพูดล้อเลียนเพื่อนคนอื่นเพื่อทำให้ฉันหัวเราะ					
33	เพื่อนของฉันชอบพูดล้อชื่อพ่อแม่เพื่อนคนอื่น					
34	เพื่อนของฉันชอบพูดจาเยาะเย้ยเพื่อนคนอื่น					
35	เพื่อนของฉันชอบแกล้งให้เพื่อนคนอื่นโกรธ					
36	เพื่อนของฉันชอบยู่ให้เพื่อนทะเลาะกัน					

ตอนที่3 ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

โดย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
	ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
	เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ฉันภูมิใจที่จะบอกผู้อื่นว่าฉันเรียนอยู่โรงเรียนแห่งนี้					
2	ฉันมีความเชื่อมั่นและเชื่อถือต่อโรงเรียนแห่งนี้					
3	ฉันมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนแห่งนี้ให้ประสบการณ์กับฉันเป็นอย่างมาก					
4	ฉันพึงพอใจที่จะเรียนรู้ในโรงเรียนแห่งนี้เป็นอย่างมาก					
5	ฉันจะแนะนำคนอื่นที่กำลังหาที่เรียนให้มาเรียนโรงเรียนของฉัน					
6	ฉันเชื่อมั่นในชื่อเสียงและผลงานของโรงเรียนของฉัน					
7	เมื่อโรงเรียนของฉันพัฒนาขึ้นทำให้ฉันมีความภาคภูมิใจไปด้วย					
8	ฉันคิดว่ากิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้มีประโยชน์ต่อฉัน					
9	ฉันมีเพื่อนสนิทในโรงเรียนแห่งนี้หลายคน					
10	ฉันพร้อมจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น					
11	ฉันยินดีทำทุกอย่างและช่วยเหลือทุกทางเมื่อโรงเรียนขอมา					
12	ฉันมีความสุขในการใช้เวลาอยู่ในโรงเรียน					
13	ฉันคิดว่าเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้ไปแล้วหากมีโอกาสฉันจะ กลับมาช่วยเหลือโรงเรียนแห่งนี้					
14	สภาพแวดล้อมโดยรวมของโรงเรียนสร้างแรงจูงใจให้ฉันอยากมาเรียน					
15	ฉันพยายามรักษาความสะอาดทุกสถานที่ในโรงเรียน					
16	โรงเรียนมีการประชุมวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน กลุ่มเสี่ยงที่จะมีปัญหาพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
17	ครูมีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง					
18	โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่จะมีปัญหาพฤติกรรมกรกลั่นแกล้ง					
19	นักเรียนคิดว่านักเรียนสามารถขอความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนได้เมื่อโดนเพื่อนแกล้ง					
20	โรงเรียนมีการบันทึกการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง					
21	เมื่อฉันมีปัญหาฉันสามารถขอความช่วยเหลือจากครูเสมอ					
22	ฉันสามารถขอความช่วยเหลือจากครูได้ทุกเมื่อ					
23	ครูจะสังเกตได้ว่าฉันกำลังมีปัญหา					
24	ฉันสามารถขอคำแนะนำจากครูได้					
25	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
26	โรงเรียนจัดกิจกรรมและพัฒนานักเรียนให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมนักเรียน					
27	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
28	โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
29	เพื่อนในโรงเรียนปฏิบัติกับฉันเหมือนกับคนอื่น ๆ					
30	นักเรียนทุกคนได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน					
31	ครูและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน					
32	รุ่นพี่หรือรุ่นน้องปฏิบัติต่อฉันเหมือนฉันเป็นเพื่อนคนหนึ่งของเขา					
33	ครูปฏิบัติต่อฉันเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ					
34	ฉันปฏิบัติต่อเพื่อนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันแม้ว่าเพื่อนจะมีฐานะต่างกัน					
35	เพื่อนยอมรับการตัดสินใจของฉันแม้ว่าฉันจะมีความคิดแตกต่างจากพวกเขา					
36	ฉันปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพอย่างเท่าเทียมกัน					

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการลดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์นี้

ชื่อ.....

ผู้อำนวยการโรงเรียน

ครู

ผู้ปกครอง

ประสบการณ์ทำงานระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาแห่งนี้ปี(ถ้าเกิน6เดือนให้ปัดเป็น1ปี)

สถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงานอยู่/บุตรหลานของท่านศึกษาอยู่ อยู่ในอำเภอ

อำเภอเมืองชลบุรี

อำเภอเกาะจันทร์

อำเภอพนัสนิคม

อำเภอบ่อทอง

อำเภอพานทอง

อำเภอหนองใหญ่

อำเภอบ้านบึง

อำเภอบางละมุง

อำเภอศรีราชา

อำเภอสัตหีบ

ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20-25 ปี

26-30 ปี

31-35 ปี

35-40 ปี

มากกว่า 40 ปี

ขนาดโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-120 คน

โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121-600 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 601-1500 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน 1501 คนขึ้นไป

1) ท่านคิดว่าสาเหตุหลักของการเกิดพฤติกรรมของการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเกิดจากอะไร

.....
.....

2) ท่านมีเครื่องมือในการคัดกรองและป้องกันผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งหรือไม่
อย่างไรบ้าง

.....
.....

3) ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมากน้อยเพียงใด

.....
.....

4) ท่านมีแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งอย่างไร

.....
.....

5) ท่านมีแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

.....
.....

6) ถ้าบุตรหลาน/นักเรียนในปกครองของท่านถูกกลั่นแกล้งท่านจะอย่างไร

.....
.....

7) ถ้าบุตรหลาน/นักเรียนในปกครองของท่านถูกคนอื่นกลั่นแกล้งบ่อย ๆ ท่านจะมีวิธีการจัดการ
กับปัญหานี้อย่างไร

.....
.....

ภาคผนวก ง

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เลขที่ IRB4-013/2564

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HU 217/2563

โครงการวิจัยเรื่อง : ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งในโรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษา:
การวิจัยแบบผสมวิธี

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวนุธิดา ทวีชีพ

หน่วยงานที่สังกัด : นิสิตรดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับที่ 2 วันที่ 29 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2563
2. เอกสารโครงการวิจัยฉบับภาษาไทย	ฉบับที่ 1 วันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 29 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2563
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2564
5. เอกสารแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ฉบับที่ 1 วันที่ 24 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2563
6. เอกสารอื่นๆ	ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 26 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564

วันที่หมดอายุ : วันที่ 25 เดือน มกราคม พ.ศ. 2565

ลงนาม

(ดร.พิมลพรรณ เลิศล้ำ)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สำหรับโครงการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา และระดับปริญญาตรี
ชุดที่ 4 (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

The logo of Mahavithayalai Burapha University is a circular emblem. It features a central five-pointed star or flame-like symbol. The Thai text 'มหาวิทยาลัยบูรพา' is written along the top inner edge of the circle, and the English text 'BURAPHA UNIVERSITY' is written along the bottom inner edge. The entire logo is rendered in a light yellow or gold color.

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งใน
โรงเรียนที่มีต่อความผูกพันของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามสมมติฐาน

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้
- ผลการตรวจสอบโมเดลการวัด
- ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน
- ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล จำแนกรายกลุ่ม

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

		Correlations									
		<i>SC_fa</i>	<i>SC_de</i>	<i>SS_pr</i>	<i>SS_am</i>	<i>SS_de</i>	<i>DI_p</i>	<i>DI_a</i>	Physical	Verbal	Relation
<i>SC_fa</i>	Pearson Correlation	1	.819*	.883*	.893*	.711*	.890*	.834*	-.034	-.028	-.020
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000	.000	.000	.231	.329	.499
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
<i>SC_de</i>	Pearson Correlation	.819*	1	.724*	.719*	.703*	.710*	.669*	-.080*	-.093*	-.095*
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.000	.000	.000	.005	.001	.001
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
<i>SS_pr</i>	Pearson Correlation	.883*	.724*	1	.791*	.727*	.722*	.673*	-.038	-.091*	-.095*
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000	.000	.000	.218	.002	.001
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
<i>SS_am</i>	Pearson Correlation	.893*	.719*	.791*	1	.793*	.790*	.740*	-.033	-.111*	-.097*
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000	.000	.000	.259	.000	.001
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
<i>SS_de</i>	Pearson Correlation	.711*	.703*	.727*	.793*	1	.788*	.700*	-.058	-.094*	-.086*
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000		.000	.000	.054	.001	.003
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
<i>DI_p</i>	Pearson Correlation	.890*	.710*	.722*	.790*	.788*	1	.808*	-.073*	-.109*	-.08*
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000		.000	.012	.000	.002
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
<i>DI_a</i>	Pearson Correlation	.834*	.669*	.673*	.740*	.700*	.808*	1	-.116*	-.094*	-.084*
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000		.000	.001	.004
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
Physical	Pearson Correlation	-.034	-.080*	-.038	-.033	-.058	-.073*	-.116*	1	.809*	.552*
	Sig. (2-tailed)	.231	.005	.218	.259	.054	.012	.000		.000	.000
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
Verbal	Pearson Correlation	-.028	-.093*	-.091*	-.111*	-.094*	-.109*	-.094*	.809*	1	.780*
	Sig. (2-tailed)	.329	.001	.002	.000	.001	.000	.001	.000		.000
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
Relation	Pearson Correlation	-.020	-.095*	-.094*	-.097*	-.088*	-.084*	-.084*	.552*	.780*	1
	Sig. (2-tailed)	.499	.001	.001	.001	.003	.002	.004	.000	.000	
	N	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200

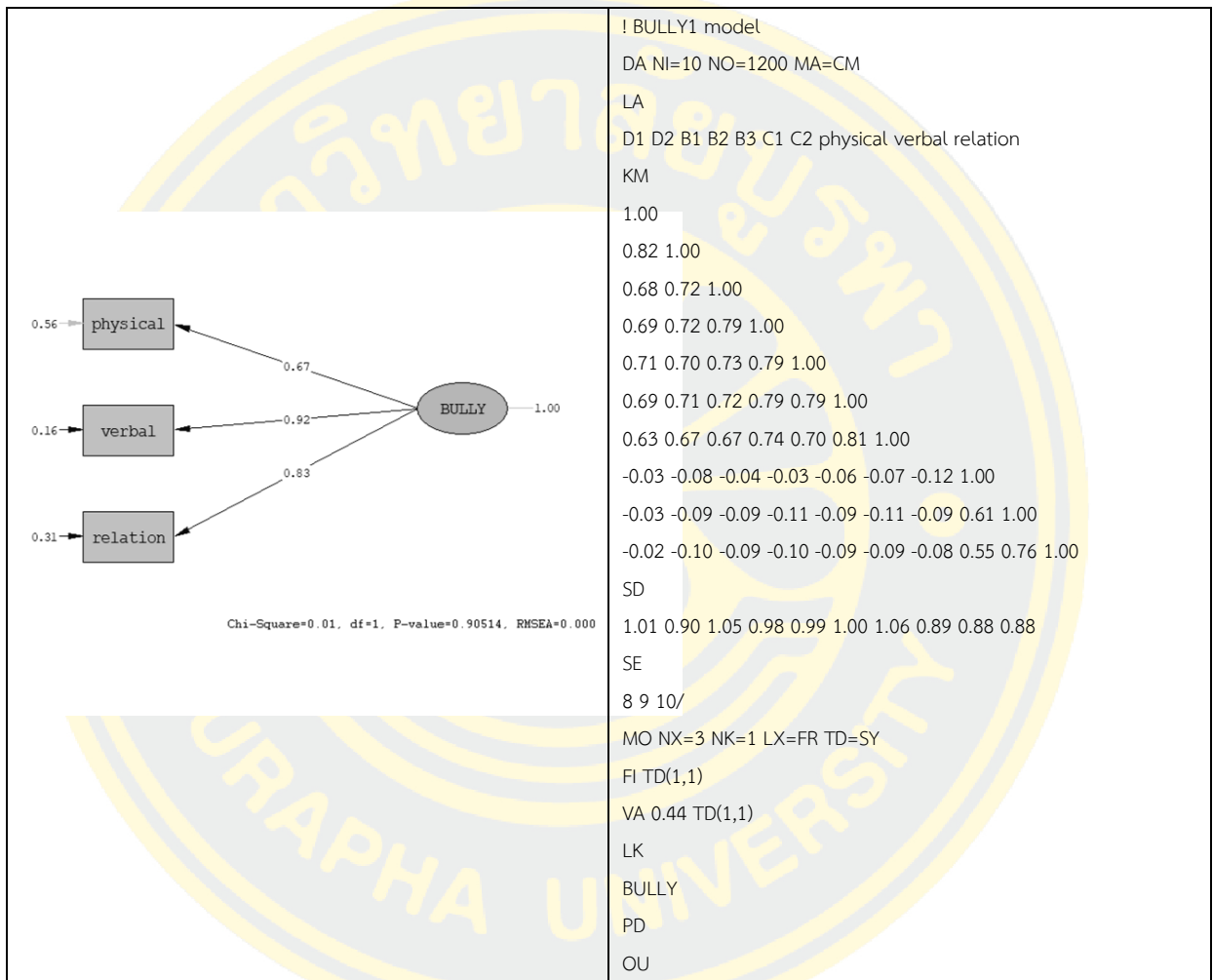
** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

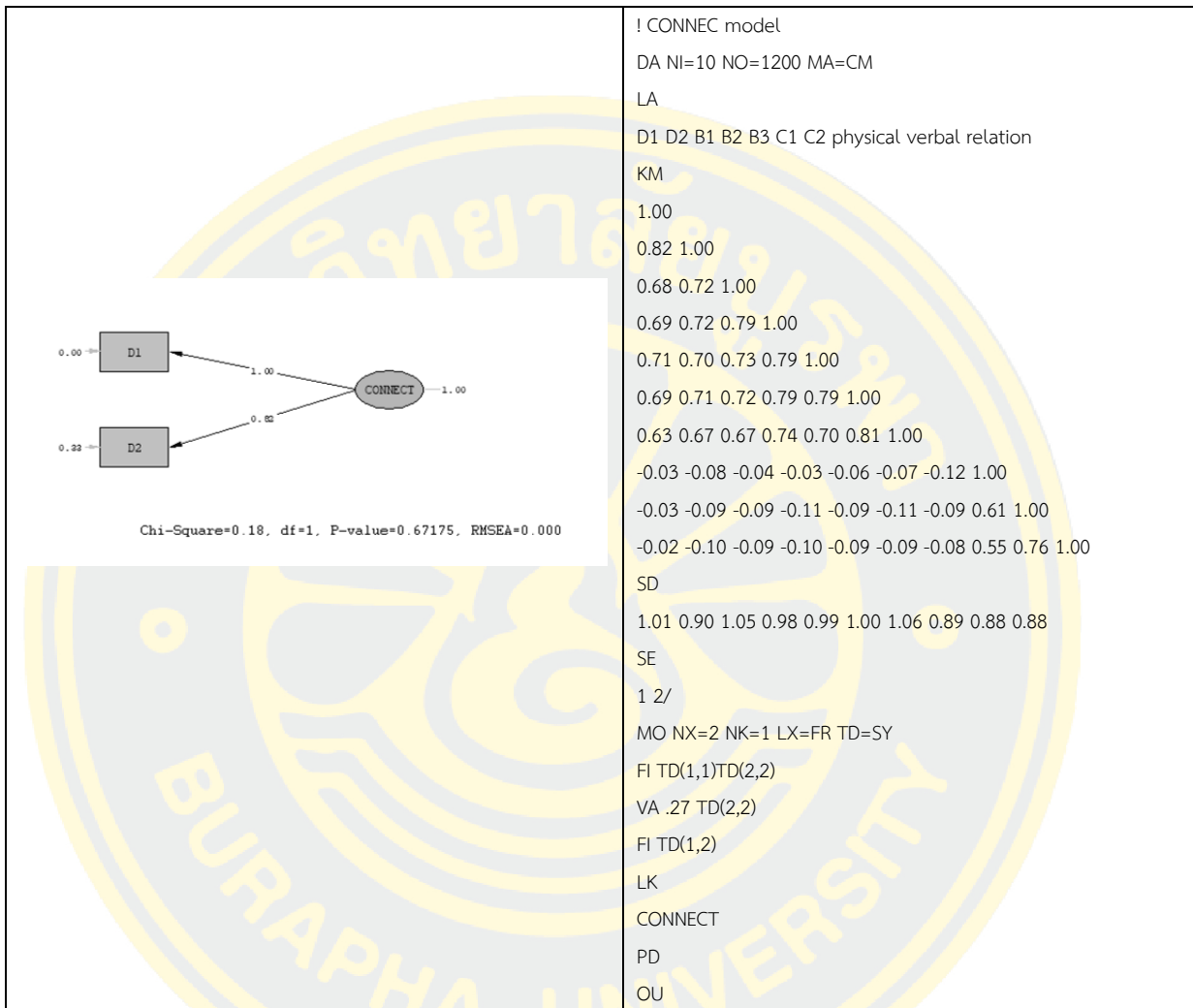

ผลการตรวจสอบโมเดลการวัด

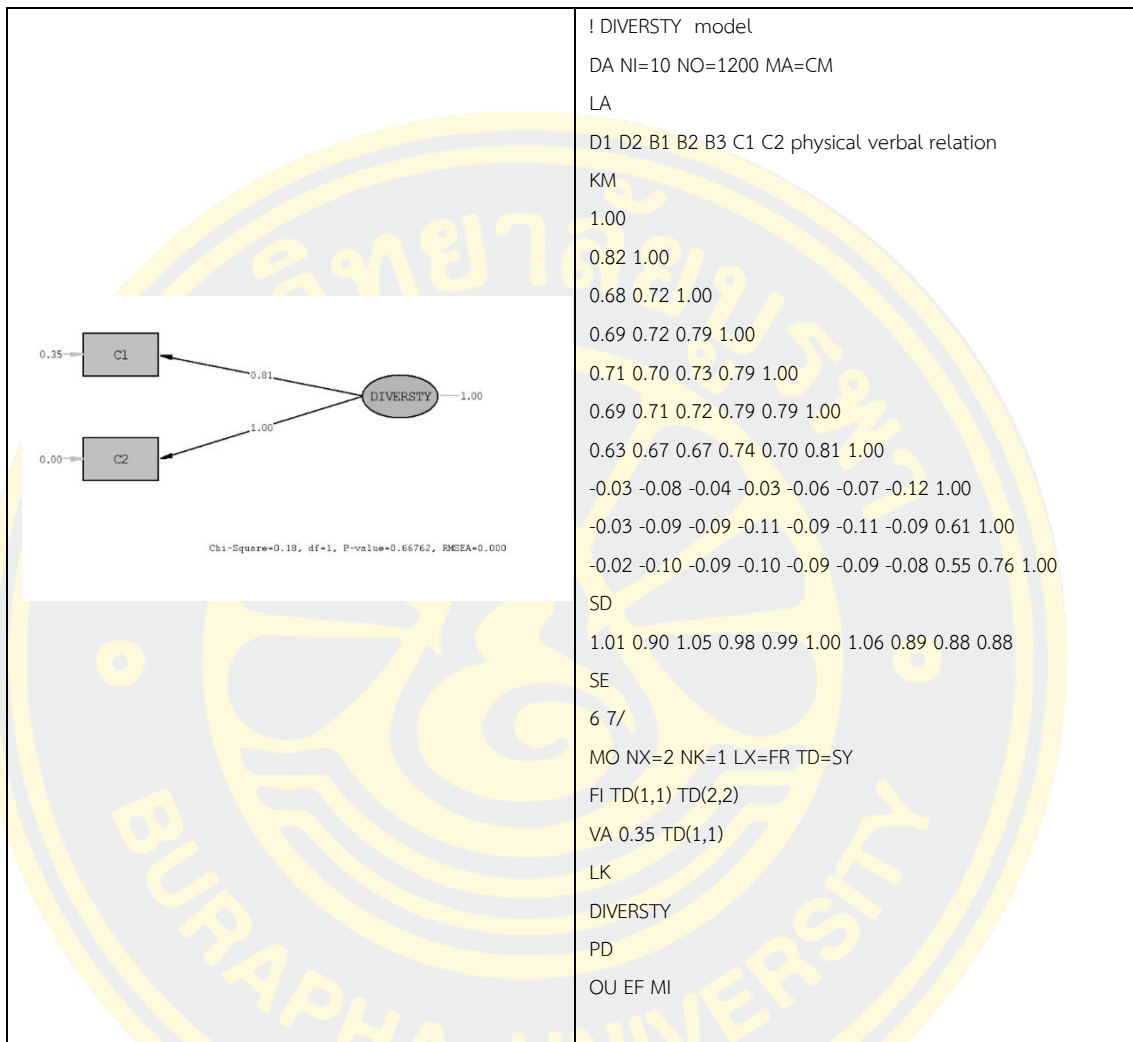
โมเดลการวัดการกลั่นแกล้ง (BULLY)

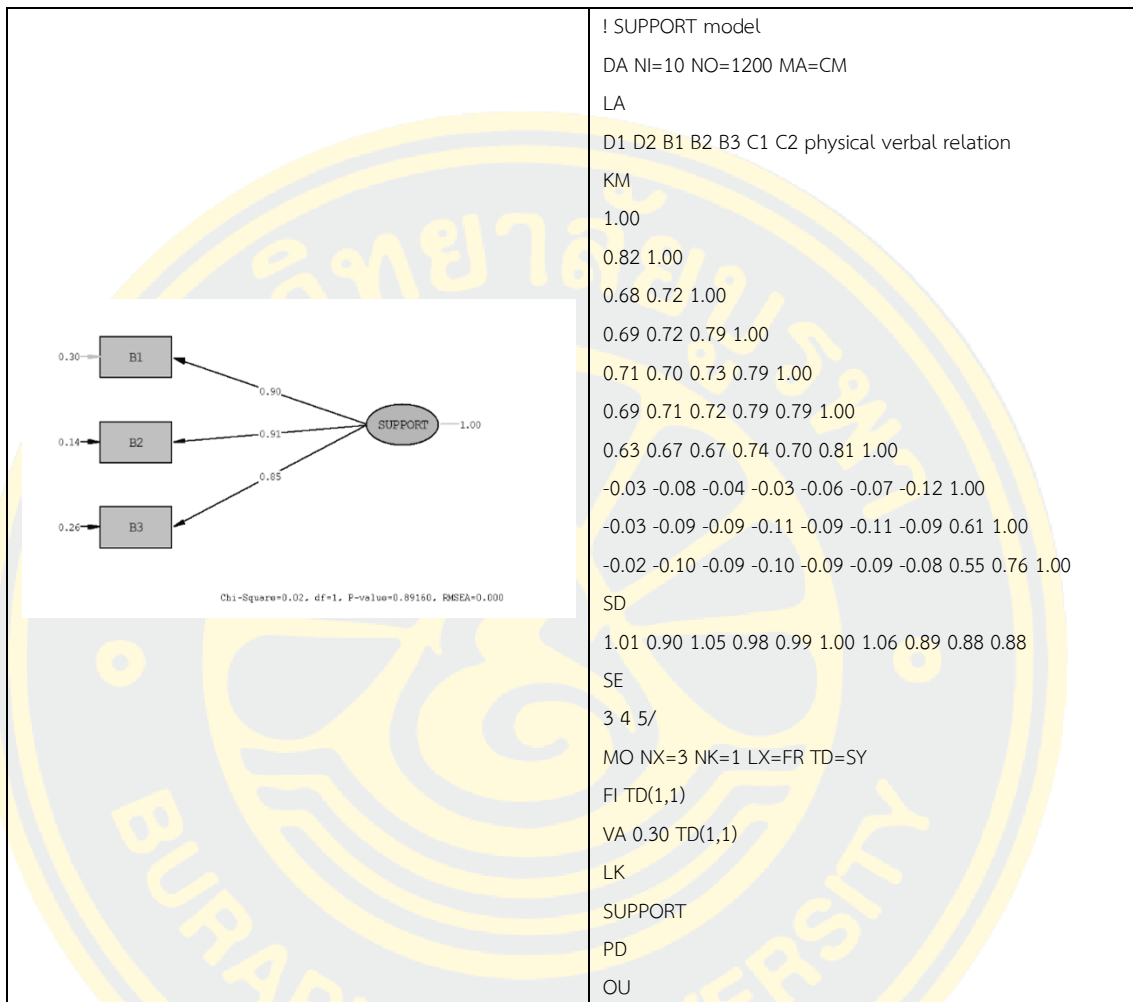
โมเดลการวัดความผูกพันของนักเรียน (Connect)

โมเดลการวัดการรับรู้การยอมรับความแตกต่าง (Diversity)

โมเดลการวัดการสนับสนุนช่วยเหลือจากโรงเรียน (Support)

ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน

DATE: 12/ 4/2021

TIME: 16:37

L I S R E L 10.2 (STUDENT)

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.

<http://www.ssicentral.com>

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2019

Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.

The following lines were read from file C:\Users\PC\Desktop\งาน
หน้าจอ\fullmodel\full ed.spl:

! full model

DA NI=10 NO=1200 MA=CM

LA

D1 D2 B1 B2 B3 C1 C2 physical verbal relation

KM FI=Km.txt

SD FI=sd.txt

MO NX=3 NY=7 NE=3 NK=1 LX=FI LY=FI GA=FI BE=FI TE=SY TH=FI TD=SY

FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1)

FR LY(1,1) LY(2,1)

FR LY(3,2)LY(4,2) LY(5,2)

FR LY(6,3) LY(7,3)

FR GA(2,1)

FR BE(1,2) BE(3,2) BE(1,3)

fr te(6,5) te(1,5) te(2,3) te(1,3) te(4,3)

fr th(1,7) th(1,4) th(3,1)

LK

bully

LE

CONNECT SUPPORT DIVERSTY

PD

OU EF MI SE RS

! full model

Number of Input Variables 10

Number of Y - Variables 7

Number of X - Variables 3

Number of ETA - Variables 3

Number of KSI - Variables 1

Number of Observations 1200

! full model

Covariance Matrix

	D1	D2	B1	B2	B3	C1
D1	1.020					
D2	0.745	0.810				
B1	0.721	0.680	1.103			
B2	0.683	0.635	0.813	0.960		
B3	0.710	0.624	0.759	0.766	0.980	
C1	0.697	0.639	0.756	0.774	0.782	1.000
C2	0.674	0.639	0.746	0.769	0.735	0.859
physical	-0.027	-0.064	-0.037	-0.026	-0.053	-0.062
verbal	-0.027	-0.071	-0.083	-0.095	-0.078	-0.097
relation	-0.018	-0.079	-0.083	-0.086	-0.078	-0.079

Covariance Matrix

	C2	physical	verbal	relation
C2	1.124			
physical	-0.113	0.792		

verbal -0.084 0.478 0.774
 relation -0.075 0.431 0.589 0.774

Total Variance = 9.338 Generalized Variance = 0.143683D-03

Largest Eigenvalue = 5.384 Smallest Eigenvalue = 0.147

Condition Number = 6.059

! full model

Number of Iterations = 8

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	CONNECT	SUPPORT	DIVERSTY
D1	0.896	--	--
D2	0.833	--	--
	(0.019)		
	43.217		
B1	--	0.874	--
B2	--	0.890	--
	(0.021)		
	42.819		
B3	--	0.863	--
	(0.024)		
	35.588		
C1	--	--	0.932
C2	--	--	0.923
		(0.021)	
		44.962	

LAMBDA-X

bully

physical 0.594

(0.024)

24.979

verbal 0.808

(0.022)

36.530

relation 0.723

(0.023)

31.915

BETA

CONNECT SUPPORT DIVERSTY

CONNECT -- 0.684 0.190

(0.086) (0.083)

7.985 2.293

SUPPORT -- -- --

DIVERSTY -- 0.931 --

(0.027)

34.572

GAMMA

bully

CONNECT --

SUPPORT -0.124

(0.032)

-3.903

DIVERSTY --

Covariance Matrix of ETA and KSI

CONNECT SUPPORT DIVERSTY bully

CONNECT 1.000

SUPPORT	0.861	1.000		
DIVERSTY	0.827	0.931	1.000	
bully	-0.106	-0.124	-0.115	1.000

PHI

bully

1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

CONNECT SUPPORT DIVERSTY

-----	-----	-----
0.254	0.985	0.133
(0.019)	(0.058)	(0.015)
13.702	16.982	8.659

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

CONNECT SUPPORT DIVERSTY

-----	-----	-----
0.746	0.015	0.867

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

D1 D2 B1 B2 B3 C1

-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.786	0.856	0.693	0.825	0.760	0.869

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

C2

0.757

Squared Multiple Correlations for X - Variables

physical verbal relation

-----	-----	-----
0.444	0.843	0.681

TH was written to unit 8

Log-likelihood Values

	Estimated Model	Saturated Model
	-----	-----
Number of free parameters(t)	32	55
-2ln(L)	1412.928	1382.519
AIC (Akaike, 1974)*	1476.928	1492.519
BIC (Schwarz, 1978)*	1639.810	1772.473

*LISREL uses $AIC = 2t - 2\ln(L)$ and $BIC = t\ln(N) - 2\ln(L)$

Goodness-of-Fit Statistics

Degrees of Freedom for (C1)-(C2)	23
Maximum Likelihood Ratio Chi-Square (C1)	30.409 (P = 0.1380)
Browne's (1984) ADF Chi-Square (C2_NT)	30.027 (P = 0.1486)
Estimated Non-centrality Parameter (NCP)	7.409
90 Percent Confidence Interval for NCP	(0.0 ; 25.874)
Minimum Fit Function Value	0.0253
Population Discrepancy Function Value (F0)	0.00617
90 Percent Confidence Interval for F0	(0.0 ; 0.0216)
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	0.0164
90 Percent Confidence Interval for RMSEA	(0.0 ; 0.0306)
P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05)	1.00
Expected Cross-Validation Index (ECVI)	0.0787
90 Percent Confidence Interval for ECVI	(0.0725 ; 0.0941)
ECVI for Saturated Model	0.0917
ECVI for Independence Model	8.083
Chi-Square for Independence Model (45 df)	9679.550
Normed Fit Index (NFI)	0.997
Non-Normed Fit Index (NNFI)	0.998
Parsimony Normed Fit Index (PNFI)	0.510
Comparative Fit Index (CFI)	0.999
Incremental Fit Index (IFI)	0.999

Relative Fit Index (RFI)	0.99
Critical N (CN)	1642.795
Root Mean Square Residual (RMR)	0.0105
Standardized RMR	0.0118
Goodness of Fit Index (GFI)	0.995
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	0.988
Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI)	0.41

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -0.667

Median Standardized Residual = 0.000

Largest Standardized Residual = 1.799

Stemleaf Plot

```

- 6|7
- 4|970
- 2|643
- 0|8400998765443321110000
  0|113455678111
  2|000121224
  4|1
  6|
  8|7
 10|23
 12|
 14|
 16|
 18|0

```

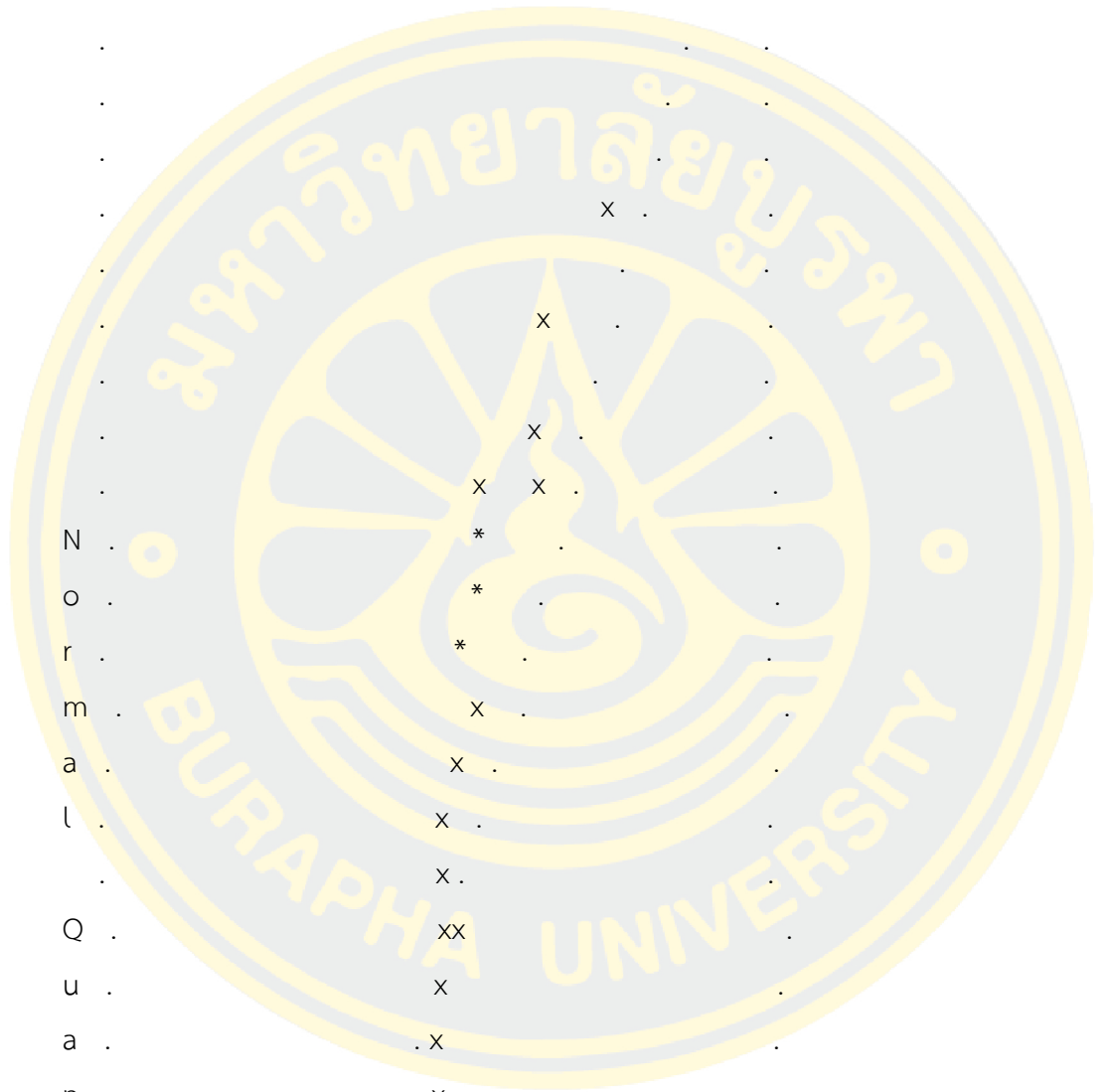
! full model

Qplot of Standardized Residuals

3.5.....

.

..

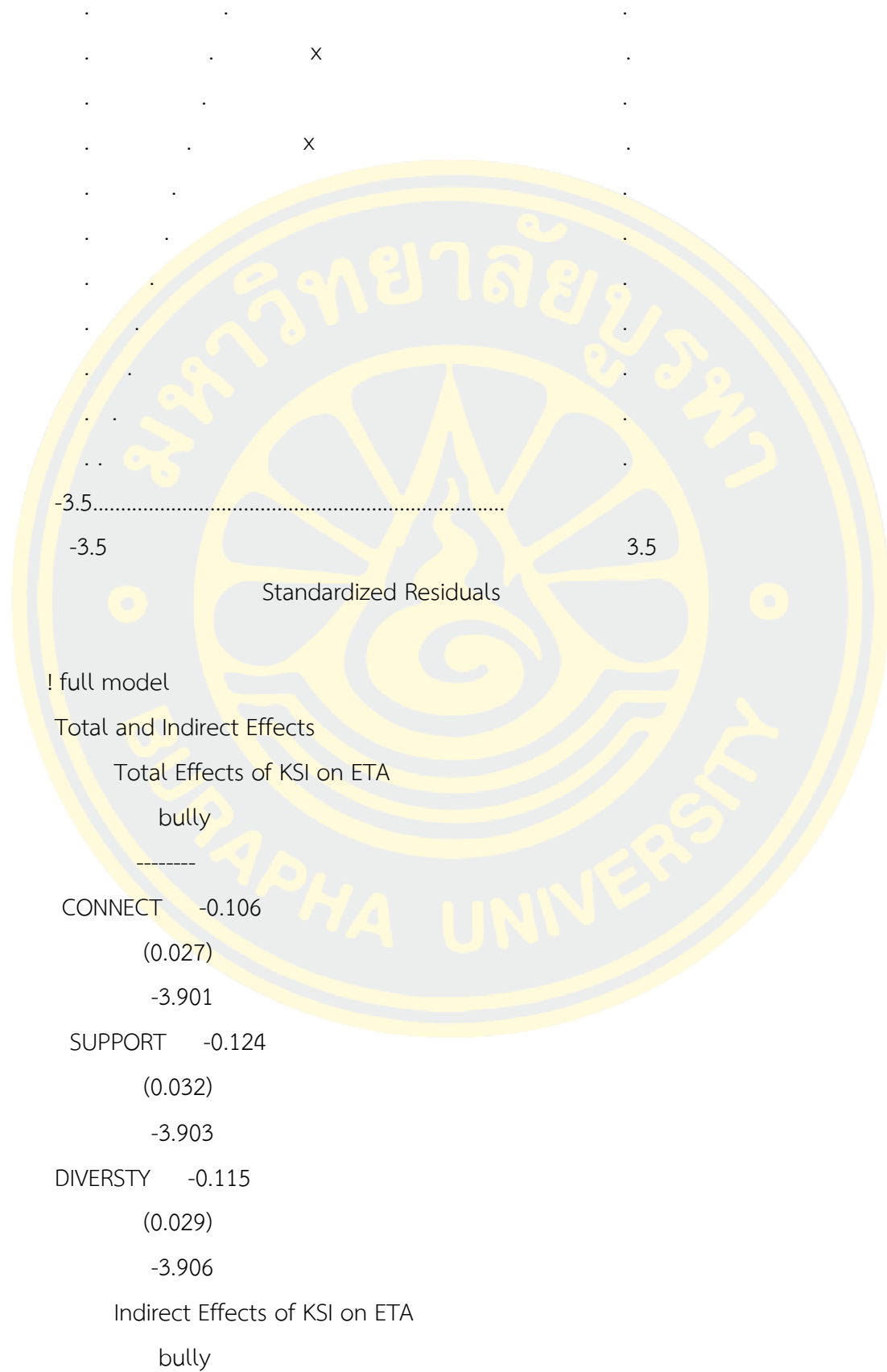
N
o
r
m
a
l

Q
u
a
n
t
i
l
e
s

x

x

x x
*
*
*
x
x
x
x
xx
x
x
x
x
*
*
*
xx
x


```

-----
CONNECT  -0.106
          (0.027)
          -3.901
SUPPORT  - -
DIVERSTY -0.115
          (0.029)
          -3.906

```

Total Effects of ETA on ETA

	CONNECT	SUPPORT	DIVERSTY
CONNECT	- -	0.861 (0.028)	0.190 (0.083)
SUPPORT	- -	- -	- -
DIVERSTY	- -	0.931 (0.027)	- -
		31.187	2.293
		34.572	

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 1.348

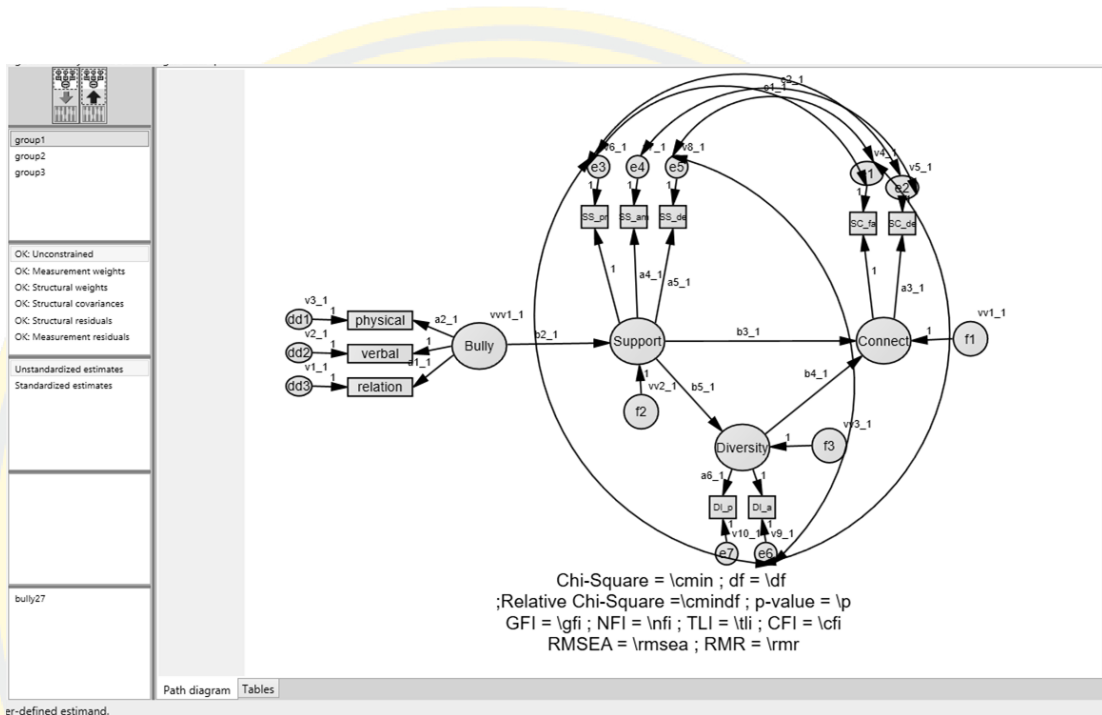
Indirect Effects of ETA on ETA

	CONNECT	SUPPORT	DIVERSTY
CONNECT	- -	0.177 (0.076)	- -
SUPPORT	- -	- -	- -
DIVERSTY	- -	- -	- -
		2.315	

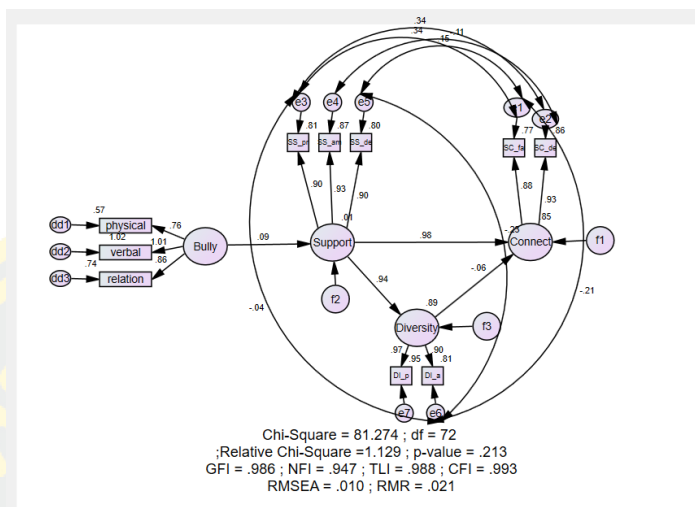
Time used 0.031 seconds

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล จำแนกรายกลุ่ม

คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล กลุ่มผู้กั้นแก๊ง

Estimates (group1 - Unconstrained)

Scalar Estimates (group1 - Unconstrained)

Generalized Least Squares Estimates

Regression Weights: (group1 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Support <--- Bully	.117	.083	1.413	.158	b2_1
Diversity <--- Support	.977	.049	19.865	***	b5_1
Connect <--- Support	.960	.159	6.035	***	b3_1
Connect <--- Diversity	-.053	.150	-.355	.723	b4_1
SC_fa <--- Connect	1.000				
SC_de <--- Connect	.915	.043	21.335	***	a3_1
SS_pr <--- Support	1.000				
SS_am <--- Support	.948	.037	25.282	***	a4_1
SS_de <--- Support	.898	.039	22.742	***	a5_1
DI_a <--- Diversity	1.000				

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
DI_p <--- Diversity	.978	.035	27.922	***	a6_1
relation <--- Bully	.839	.039	21.730	***	a1_1
verbal <--- Bully	1.000				
physical <--- Bully	.962	.058	16.572	***	a2_1

Standardized Regression Weights: (group1 - Unconstrained)

	Estimate
Support <--- Bully	.087
Diversity <--- Support	.945
Connect <--- Support	.977
Connect <--- Diversity	-.056
SC_fa <--- Connect	.880
SC_de <--- Connect	.929
SS_pr <--- Support	.901
SS_am <--- Support	.932
SS_de <--- Support	.896
DI_a <--- Diversity	.902
DI_p <--- Diversity	.974
relation <--- Bully	.862
verbal <--- Bully	1.011
physical <--- Bully	.757

Covariances: (group1 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e5	.042	.023	1.840	.066	c1_1
e4 <--> e2	-.017	.018	-.961	.337	c2_1
e1 <--> e6	-.068	.025	-2.750	.006	
e5 <--> e6	-.062	.021	-2.904	.004	
e1 <--> e3	.105	.031	3.446	***	
e3 <--> e6	-.012	.021	-.585	.559	
e3 <--> e2	.071	.027	2.679	.007	

Correlations: (group1 - Unconstrained)

	Estimate
e1 <--> e5	.148
e4 <--> e2	-.108
e1 <--> e6	-.214
e5 <--> e6	-.232
e1 <--> e3	.341
e3 <--> e6	-.043
e3 <--> e2	.340

Variances: (group1 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Bully	.665	.060	11.147	***	vv1_1

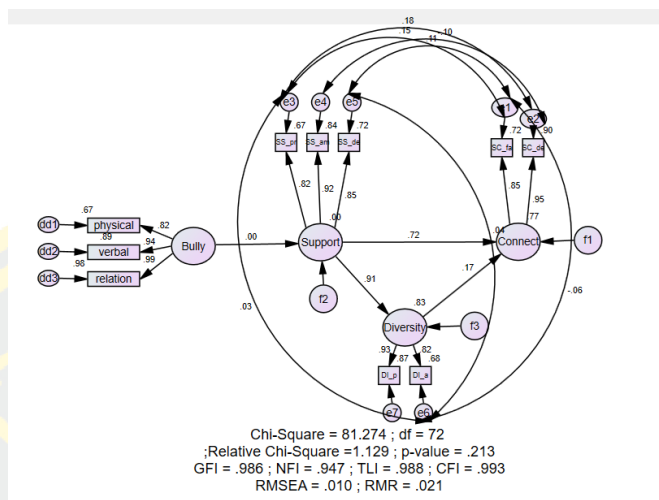
	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
f2	1.194	.126	9.449	***	vv2_1
f3	.138	.030	4.644	***	vv3_1
f1	.169	.039	4.348	***	vv1_1
e1	.340	.042	8.070	***	v4_1
e3	.280	.031	9.051	***	v6_1
e4	.163	.021	7.769	***	v7_1
e5	.239	.025	9.406	***	v8_1
e6	.294	.033	8.809	***	v9_1
e7	.067	.022	3.082	.002	v10_1
dd3	.163	.020	8.335	***	v1_1
dd2	-.014	.019	-.738	.460	v2_1
dd1	.458	.043	10.626	***	v3_1
e2	.156	.029	5.364	***	v5_1

Squared Multiple Correlations: (group1 - Unconstrained)

	Estimate
Support	.008
Diversity	.892
Connect	.855
physical	.573

	Estimate
verbal	1.022
relation	.742
DI_p	.949
DI_a	.814
SS_de	.802
SS_am	.869
SS_pr	.811
SC_de	.862
SC_fa	.774

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล กลุ่มผู้ถูกกลั่นแกล้ง

Estimates (group2 - Unconstrained)

Scalar Estimates (group2 - Unconstrained)

Generalized Least Squares Estimates

Regression Weights: (group2 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Support <--- Bully	.001	.049	.012	.991	b2_2
Diversity <--- Support	.976	.058	16.801	***	b5_2
Connect <--- Support	.730	.127	5.763	***	b3_2
Connect <--- Diversity	.162	.116	1.396	.163	b4_2
SC_fa <--- Connect	1.000				
SC_de <--- Connect	1.020	.044	23.119	***	a3_2
SS_pr <--- Support	1.000				
SS_am <--- Support	1.124	.048	23.252	***	a4_2
SS_de <--- Support	1.033	.053	19.316	***	a5_2
DI_a <--- Diversity	1.000				
DI_p <--- Diversity	1.095	.049	22.215	***	a6_2
relation <--- Bully	1.000				
verbal <--- Bully	1.069	.025	42.352	***	a1_2

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
physical <--- Bully	.771	.029	26.392	***	a2_2

Standardized Regression Weights: (group2 - Unconstrained)

	Estimate
Support <--- Bully	.001
Diversity <--- Support	.911
Connect <--- Support	.720
Connect <--- Diversity	.171
SC_fa <--- Connect	.851
SC_de <--- Connect	.950
SS_pr <--- Support	.820
SS_am <--- Support	.917
SS_de <--- Support	.849
DI_a <--- Diversity	.823
DI_p <--- Diversity	.931
relation <--- Bully	.987
verbal <--- Bully	.942
physical <--- Bully	.819

Covariances: (group2 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e5	.027	.016	1.722	.085	c1_2
e4 <--> e2	-.010	.014	-.728	.467	c2_2
e1 <--> e6	-.018	.017	-1.027	.305	
e5 <--> e6	.012	.018	.690	.490	
e1 <--> e3	.038	.019	1.973	.048	
e3 <--> e6	.008	.018	.467	.641	
e3 <--> e2	.026	.018	1.441	.150	

Correlations: (group2 - Unconstrained)

	Estimate
e1 <--> e5	.115
e4 <--> e2	-.101
e1 <--> e6	-.064
e5 <--> e6	.044
e1 <--> e3	.147
e3 <--> e6	.027
e3 <--> e2	.185

Variances: (group2 - Unconstrained)

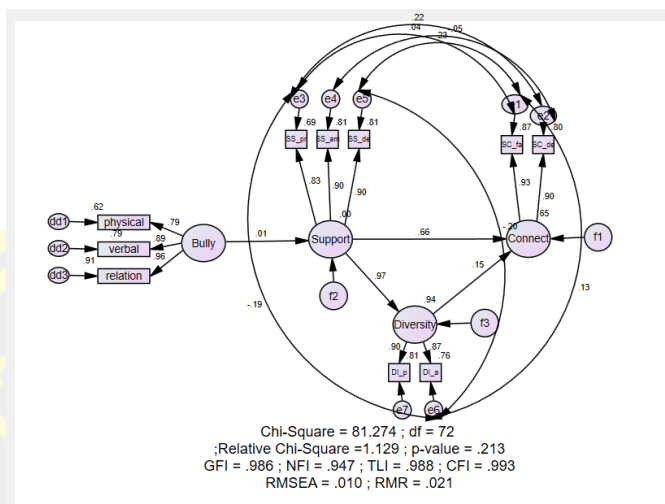
	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Bully	.664	.048	13.774	***	vvv1_2
f2	.594	.061	9.790	***	vv2_2
f3	.116	.021	5.419	***	vv3_2
f1	.139	.020	7.000	***	vv1_2
e1	.233	.023	10.104	***	v4_2
e3	.290	.026	11.383	***	v6_2
e4	.142	.018	7.927	***	v7_2
e5	.245	.022	10.932	***	v8_2
e6	.324	.029	11.361	***	v9_2
e7	.125	.023	5.329	***	v10_2
dd3	.017	.009	1.832	.067	v1_2
dd2	.097	.012	7.758	***	v2_2
dd1	.193	.015	13.189	***	v3_2
e2	.069	.019	3.659	***	v5_2

Squared Multiple Correlations: (group2 - Unconstrained)

	Estimate
--	----------

	Estimate
Support	.000
Diversity	.830
Connect	.772
physical	.671
verbal	.887
relation	.975
DI_p	.868
DI_a	.678
SS_de	.721
SS_am	.841
SS_pr	.672
SC_de	.902
SC_fa	.724

ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล กลุ่มผู้อยู่ใกล้เหตุการณ์

Estimates (group3 - Unconstrained)

Scalar Estimates (group3 - Unconstrained)

Generalized Least Squares Estimates

Regression Weights: (group3 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Support <--- Bully	.011	.049	.225	.822	b2_3
Diversity <--- Support	.998	.049	20.559	***	b5_3
Connect <--- Support	.685	.328	2.086	.037	b3_3
Connect <--- Diversity	.155	.320	.485	.627	b4_3
SC_fa <--- Connect	1.000				
SC_de <--- Connect	.873	.034	26.000	***	a3_3
SS_pr <--- Support	1.000				
SS_am <--- Support	.999	.038	26.384	***	a4_3
SS_de <--- Support	1.046	.043	24.198	***	a5_3
DI_a <--- Diversity	1.000				
DI_p <--- Diversity	.970	.036	26.929	***	a6_3
relation <--- Bully	1.000				
verbal <--- Bully	.821	.028	29.000	***	a1_3

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
physical <--- Bully	.695	.030	23.504	***	a2_3

Standardized Regression Weights: (group3 - Unconstrained)

	Estimate
Support <--- Bully	.011
Diversity <--- Support	.970
Connect <--- Support	.656
Connect <--- Diversity	.153
SC_fa <--- Connect	.933
SC_de <--- Connect	.895
SS_pr <--- Support	.832
SS_am <--- Support	.900
SS_de <--- Support	.903
DI_a <--- Diversity	.874
DI_p <--- Diversity	.901
relation <--- Bully	.956
verbal <--- Bully	.887
physical <--- Bully	.788

Covariances: (group3 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e1 <--> e5	.031	.012	2.570	.010	c1_3
e4 <--> e2	-.008	.011	-.683	.494	c2_3
e1 <--> e6	.021	.013	1.574	.116	

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
e5 <--> e6	-.037	.015	-2.440	.015	
e1 <--> e3	.007	.018	.398	.691	
e3 <--> e6	-.049	.016	-3.075	.002	
e3 <--> e2	.044	.018	2.403	.016	

Correlations: (group3 - Unconstrained)

	Estimate
e1 <--> e5	.231
e4 <--> e2	-.052
e1 <--> e6	.133
e5 <--> e6	-.195
e1 <--> e3	.039
e3 <--> e6	-.192
e3 <--> e2	.217

Variances: (group3 - Unconstrained)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
Bully	.640	.047	13.711	***	vvv1_3
f2	.673	.061	11.064	***	vv2_3
f3	.042	.018	2.303	.021	vv3_3
f1	.257	.025	10.235	***	vv1_3
e1	.110	.021	5.152	***	v4_3
e3	.300	.024	12.581	***	v6_3
e4	.158	.015	10.583	***	v7_3
e5	.168	.016	10.370	***	v8_3
e6	.220	.020	10.911	***	v9_3
e7	.155	.018	8.827	***	v10_3
dd3	.060	.015	4.041	***	v1_3

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
dd2	.117	.012	9.512	***	v2_3
dd1	.189	.014	13.553	***	v3_3
e2	.139	.018	7.621	***	v5_3

Squared Multiple Correlations: (group3 - Unconstrained)

	Estimate
Support	.000
Diversity	.941
Connect	.649
physical	.621
verbal	.787
relation	.914
DI_p	.812
DI_a	.764
SS_de	.815
SS_am	.810
SS_pr	.692
SC_de	.801
SC_fa	.870